THE LATVIAN NEWSPAPER FOR CANADA AND U.S.A.

Published twice weekly by the Latvian Relief Society of Canada „Daugavas Vanagi". Business Office: 491 College St., Toronto 174, Ontario, Canada. Editor-in-Chief: KRISS SIDARS. Telephones: 921—7121; 465-7902. United States Editorial Offices — New York: Editor — V. IRBE, 4035 Rombouts Ave., Bronx N. Y. 10466, U.S.A. Chicago: Editor — I. ŠĪMANE, 5524 N. Luna Ave., Chicago, Ill. 60630, U.S.A.

WEDNESDAY, DECEMBER 16, 1970

LATVIJA AMERIKĀ

89. N-RS. TREŠDIENA, 1970. GADA 16. DECEMBRIS 20. GADS

SECOND CLASS MAILL REGISTRATION NUMBER 2249 Cena 25. centi

LATVIEŠU LAIKRAKSTS AMERIKA

Iznāk divas reizes nedēļā — trešdienās un sestdienās. Izdevējs — Latviešu aprūpes biedrība Kanadā „Daugavas Vanagi". Atbildīgais redaktors: KRISS SIDARS. Redakcija: 125 Broadview Ave., Toronto 250, Ont., Canada; tālr. 465—7902. Birojs: 491 College Street, Toronto 174, Ont., Canada; tālr. 921—7121. Nujorkas redakcijas vadītājs: V. IRBE, 4035 Rombouts Ave., Bronx N. Y. 10466, U. S. A. Tālrunis 994—7917. Čikagas redakcijas vadītāja: I. ŠĪMANE, 5524 N. Luna Ave., Chicago, Ill. 60630, U.S.A., tālr. 774—5744. Redaktors Eiropā: V. SKULTĀNS, 605 Offenbach/Main, Waldstr. 28. West-Germany.

Protesta vilnis Ziemeļamerikā

Lietuviešu jūrnieka Simona Kudirka izdošana padomju „zvejas flotes" bāzes kuģa „Sovietskaja Ļitva" apkalpei izraisījusi spēcīgu protesta vilni visā Ziemeļamerikā. Mūsu laikraksta redakcija saņēmusi daudz vēstuļu, kurās mūsu pastāvīgie līdzstrādnieki, gan ari gadījuma rakstītāji ziņo par protesta akcijām dažādos ASV centros. Dažu faktu sniegtās ziņojumus vietām atkārtojas vai tie līdzīgi ar jau iepriekš sniegto, taču zināmos gadījumos tie ir atšķirīgi, kādēļ sniedzam mūsu lasītājiem dažus interesan tākos aprakstus notikuma vispusīgākam un plašākam izgaismojumam.

TRAGĒDIJA [illegible]
NEDRĪKSTĒJA NOTIKT

„Nevienam cilvēkam, kas paraksta [illegible] nedrīkst jebkādā veidā [illegible] jeb sūtīt atpakaļ [illegible] uz robežām vai teritoriju, kur viņu dzīvība vai brīvība būtu apdraudēta." (1951. gada Ženēvas konvencijas 33. pants)

[illegible] telegrafists Simons [illegible] novembrī nobēga [illegible] kuģa „Sovetskaja [illegible] ASV krastu apsardzības [illegible] Vigilant" un [illegible] tiesības. [illegible] starpā pašreiz [illegible] pār plecšu [illegible] ASV territoriālos [illegible] tālāk par 3 jūdzēm [illegible] Martha's Vineyard [illegible] sacīsetas piekrastē [illegible] nāšanās ar krastapsardzības admirāli Ellisu, [illegible] Kapteinis Eustis [illegible] griezties uz padomju [illegible] lietuviešu jūrnieks [illegible] politiskā bēgļa [illegible]. Tad uz amerikāņu [illegible] uzkāpt četriem [illegible] jūrniekiem, kas [illegible] piekāva, sasēja un [illegible] atpakaļ uz padomju [illegible] no kērējiem [illegible] kuģa komandanta [illegible] Urals, kas uzkāpis uz [illegible] kuģa pilnā čekista [illegible] pirmās ziņas par [illegible] vārdu bija, ka [illegible] Gruzde, bet pēdējos [illegible] parādījās [illegible] Simonas [illegible] vārds. Notikumu [illegible] amerikāņu kuģa [illegible] pazīstami kā „Simas". [illegible] krasta amerikāņu [illegible] notikumam [illegible] uzmanības un [illegible] noklusēts. Kad [illegible] beidzot, visur sākas [illegible] demonstrācijas. Lietuvēni [illegible] savā gadskārtējā [illegible] sarīkoja protesta [illegible] pie ASV [illegible] sadedzināja. Bostonā notika [illegible] demonstrācija [illegible] pēc tam katru [illegible] visu nedēļu — [illegible] krasta apsardzības [illegible] sēdes. Demonstrācijas notika arī Filadelfijā, Čikagā [illegible] daudzās citās pilsētās.

Demonstrācija 28. [illegible] ap 200 [illegible] izraudzīta komitejas [illegible] R. Kezi priekšsēdētā. Runātāju vidū bija Starptautiskās [illegible] komitejas prezidents Dr. H. Ainso, UBA BATUN [illegible] K. Stenbergs, [illegible] un ALAs pr-dis Uldis Grava, lietuviešu pārstāvis A. Mažeika u. c. Bija arī poļu un ungāru pārstāvji. Sanāksmes dalībnieki pieņēma attiecīgu rezolūciju prezidentam Niksonam, lūdzot gadījumu izmeklēt un deklarēt patvēruma tiesības politiskajiem bēgļiem.

Pateicoties rūpīgai preses un raidstaciju iepriekšējai apgādāšanai ar informāciju, ko veica Ints Rupners un Antonijs Mažeika, šo demonstrāciju atreferēja ļoti plaši. Tās pašas dienas vakarā tās norisi pārraidīja visas TV raidstacijas, kā arī ziņoja visas lielās radiostacijas. Nākamā dienā sāka parādīties raksti un ievadraksti laikrakstos. Pēc tam, četras dienas pēc kārtas, lielo laikrakstu pirmajās lappusēs parādījās raksti par nelaimīgo lietuvieti, kuģu un aculiecinieku fotoattēli. Televīzijas raidstacijas nākamā dienā intervēja kuģa „Vigilant" kapteini, kā arī notikuma aculieciniekus, kuru vidū bija arī latvietis — kapt. Roberts Brieze, firmas „Seafood Products Asso." prezidents. Dažas televīzijas stacijas, savus ziņojumus papildinādama arī ar ziņām par Baltijas valstu ģeografisko atrašanās vietu, to vēsturi un okupāciju.

Ievadraksti centrējās uz pretlikumīgā rīkojuma devēja atrašanu krasta apsardzības spēku vai ASV ārlietu ministrijas aprindās. Kudirka par bēgšanu pirmo reizi runājis vēl esot uz padomju kuģa ar kādu amerikāņu jūras virsnieku, kas pēc 10 minūtēm par to no sava kuģa ziņoja ASV ārlietu ministrijai, saņemdams atbildi, ka „bēgšana nav veicināma". Tajā pat laikā lietuvietis jau bija pārlēcis uz amerikāņu kuģa un pieprasījis azīla tiesības. Amerikāņu kuģa kapteinis, sazinājies ar savu priekšniecību krasta apsardzības štābā, no ārlietu ministrijas ierēdņa saņemto atbildi saprata kā „pavēli" izdot bēgli atpakaļ padomju kuģa apkalpei. Ārlietu ministrijai pēc tam, kad bēglis jau atradies uz amerikāņu kuģa un pieprasījis azīla tiesības, par situācijas maiņu neviens vairs nav ziņojis. Pieņem, ka pretējā gadījumā atbilde no ārlietu ministrijas varējusi skanēt citādi.

Laikraksti savos ievadrakstos — „New York Times" ar ironisko virsrakstu — „Zeme brīvajiem", Daily News — „Nedzirdēti briesmīgs gadījums", Christian Science Monitor — „Apkaunojoša afēra" u. c. atgādināja, ka ASV parakstījušas t. s. Ženēvas konvenciju (kuras 33 pants

(Beigas 5 .lpp.)

SVECĪŠU MIRDZUMĀ

J. Ligera foto studija

LNAK aicina

LATVIEŠU NACIONĀLAJAI APVIENĪBAI KANADĀ JAU 14 MŪŽA DALĪBNIEKU

LNAK 8. decembŗa valdes sēdē Latviešu namā Toronto, pārrunājot necilvēcīgo lietuviešu radiotelegrafista Simona Kudirkas izdošanu padomju zvejas kuģa apkalpei pēc pārbēgšanas uz amerikāņu krastu apsardzības kuģa, valdes priekšsēdis T. Kronbergs jautāja, vai šāds nožēlojams atgadījums kādreiz nevar piemeklēt arī kādu latvieti. „Mēs esam vienmēr atbalstījuši ASV politiku Vietnamā un citur, bet šāda amerikāņu rīcība nav ne saprotama, ne attaisnojama," sacīja T. Kronbergs. Valde vienojās reaģēt uz šo notikumu, rakstot ASV prezidentam Niksonam un ASV vēstniecībai Otavā. LNAK valde aicina to darīt arī Kanadas latviešu organizācijas un atsevišķus tautiešus.

Lietuviešu bēgļa izdošanu pārrunājot, T. Kronbergs informēja, ka piedalījies 5. decembrī Toronto notikušajā demonstrācijā pie ASV ģenerālkonsulāta, kā arī bijis izraudzītajā delegācijā, kuŗu ASV konsuls tomēr nav pieņēmis, turpinājumā izsakot nožēlu, ka šai demonstrācijā, kuŗa organizēta visu baltiešu kopīgajās interesēs tiesību aizstāvēšanai, latvieši piedalījušies ļoti mazā skaitā. T. Kronbergs informēja, ka saņemts raksts no Kalamazū latviešu jauniešiem, kuŗi ALJAS valdes locekļa Jāņa Pavasaŗa, vietējā jaunatnes pulciņa priekšnieka Austŗa Ruņģa un vietējā studentu kluba priekšnieka Raimonda Ziemeļa ierosinājumā nodibinājuši īpašu „Jaunatnes kustību cilvēku tiesību aizsardzībai". Pasākumu financējot ar pašu saziedotiem līdzekļiem, šī grupa jau izplatījusi skrejlapas augstāko mācības iestāžu studentu vidū, aicinot tos prasīt notikuma izmeklēšanas komisijas radīšanu ASV kongresā. Piesūtītajā rakstā Kalamazū jaunieši aicinājuši arī LNAK atbalstīt viņu uzsākto akciju, ko valde arī darīja, nolemjot reaģēt ar rakstiem ASV prezidentam un vēstniecībai Otavā. J. Dreifelds iebilda, ka nevajadzētu sūtīt protesta rakstus, jo tie novēloti, tāpat nevajadzēju izteikt sašutumu par notikumu, bet gan pateicību ASV prezidentam par viņa nostāju, liekot notikumu izmeklēt un deklarējot, ka līdzīgi gadījumi vairs nenotiks. Valde tomēr atzina, ka par nelabojama jauna darba izmeklēšanu nav jāpateicas, bet jāizsaka nožēla un sašutums par Ženēvas konvencijas laušanu, ko ASV ārlietu ministrija arī nenoliedz. Valde arī atzina, ka protesta rakstu nosūtīšana nav novēlota, bet ir pat labi, ja tādi ASV politiskās dzīves vadītājiem turpina ilgu laiku ienākt, apliecinot, ka nožēlojamus notikumus tik ātri nepiemirst.

Valdes priekšsēdis arī ziņoja, ka starplaikā atkal pieaudzis tautiešu skaits, kuŗi iemaksājuši 100 dol. dibināmam Latvijas brīvības fondam, kam praktiski nosaukuma vēl nav, jo to reizē ar fonda statūtiem pieņems jaunās LNAK padomes sesijā. Pēc T. Kronberga Latvijas valstssvētku runas DV Druvas nodaļas 8. gadasvētkos t. s. „latviešu apriņķi" šo iemaksu izdarījuši Aleksis un Mārtiņš Kalniņi no Šelburnas un Elmars Krūka no Toronto. Starplaikā čeks par 100 dol. saņemts arī no Vilhelmīnes Remesas Toronto, ar ko LNAK mūža dalībnieku skaits jau pieaudzis uz 14. No vairākiem citiem saņemti iemaksas solījumi.

Turpinot ziņojumus, T. Kronbergs valdi iepazīstināja ar jaunradītās Kanadiešu brīvības padomes (Canadian Freedom Council), kuŗa izveidojusies no etnisko grupu organizētās pretkomūnisma izstādes „Ļenins bez maskas" rīcības komitejas, izstrādātajiem statūtiem, kā arī informēja, ka no Kanadas ministru prezidenta Trudo biroja saņemta pateicības atbilde uz nosūtīto atzinības rakstu par valdības stingro nostāju attieksmē uz terroristu izraisītajiem notikumiem Kvebekā. T. Kronbergs teicis arī Latvijas valstssvētku runu Detroitā, kur apbalvots ar Apspiesto tautu nedēļas 10 gadu t. s. Eizenhauera medaļu.. K. Tannis ziņoja, ka LNAK vārdā teicis apsveikuma runu Latviešu virsnieku apvienības Kanadā rīkotajā Latvijas karaskolas 51. gadadienā, J. Mežaks informēja, ka piedalījies skolotājas Ellas Zuntakas bērēs, teicot runu un noliekot ziedus LNAK valdes vārdā, bet A. Rāviņš ziņoja, ka ar LNAK velti apsveicis 65. dzimšanas dienā padomes locekli un revīzijas komisijas priekšsēdi J. Grodni Mofatā.

Līgumā ar Latviešu namu paredzēts, ka LNAK par biroja telpas izbūvi jāiegādājas 10 nama akciju, bet līdz šim pa akcijai iegādājušies tikai 5 valdes locekļi, tādēļ valde nolēma atlikušās 5 akcijas iegādāties par valdes līdzekļiem, ņemot tos no rezerves kapitāla fonda. LNAK bibliotēkārei vienojās par 1970. gadu izmaksāt 100 dol. J. Dreifelds informēja, ka pie TLTA uzsāktajam latvisko zināšanu semināram būtu nepieciešama LNAK materiāla palīdzība; J. Mežaks atzina šo pasākumu par lietderīgu un sekmējamu, norādot, ka atbalsta saņemšanai iesniedzams rakstveida lūgums ar attiecīgu motivējumu, semināra darbības raksturojumu un darba plānu.

Darba sekā bija paredzēts arī LNAK 10. padomes vēlēšanu komisijas ziņojums, bet sēdē iztrūkstot komisijas priekšsēdim J. Grodnim, īsu izvērtējumu pēc preses pārstāvju sakopotajiem datiem sniedza T. Kronbergs, atzīstot, ka vēlēšanu iznākums neapšaubāmi apliecina piekrišanu LNAK valdes līdzšinējai nostājai nacionālpolitiskos jautājumos. „Pēc 25 trimdas gadiem vēlēšanu norise ir labs panākums," bija T. Kronberga beigu vērtējums. Savas domas un secinājumus izsakot arī citiem valdes locekļiem, „Laika" redaktors M. Čulītis teikto papildināja ar paša aprēķinu, ka jaunajā padomē ievēlēto vecums ir 47,4 gadi, neievēlēto caurmēra vecums 49,8 gadi, padomē no jauna ievēlēto locekļu caurmēra vecums 41,5 gadi, bet 7 vairs neievēlēto līdzšinējās padomes locekļu caurmēra vecums 60,4 gadi. J. Skrastiņš ziņoja, ka vēlēšanu akcijas laikā aploksnēs ienākuši $984,65 LNAK dalības maksās, 48 dol. dažādos ienākumos, 4 dol. autoru honorāru kontam, bet Toronto latviešu kreditsabiedrība par saviem biedriem iemaksājusi 287 dol., kopā ienākot 1323,65 dol.

Valde vienojās ierosināt jaunievēlētās LNAK padomes sesijas sasaukšanu 13. un 14. martā Toronto. Šai sakarā T. Kronbergs aicināja nozaŗu vadītājus līdz 10. janvārim noslēgt šāgada darba norēķinus un iesniegt priekšlikumus budžetam, bet J. Mežaka ierosinājumā valde vienojās, ka nozaŗu vadītājiem un citām amatpersonām, kā arī latviešu organizācijām pārskati ievietošanai kopīgajā LNAK darbības pārskatā iesniedzami vai iesūtāmi vēlākais līdz 31. janvārim. Sēdes noslēgumā T. Kronbergs novēlēja valdes locekļiem, nozaŗu vadītājiem un klātesošajiem preses pārstāvjiem priecīgus Ziemsvētkus un laimīgu jauno gadu.

Šāgada pēdējā LNAK valdes sēdē piedalījās priekšsēdis T. Kronbergs, viceprieksšēži A. Rāviņš un K. Tannis, sekretārs I. Alksnis, kasieris J. Skrastiņš, biedrzinis E. Upenieks, valdes locekļi J. Mežaks un A. Šteins, nozaŗu vadītāji K. Priedītis un J. Dreifelds, referents V. Kaļiņš un revīzijas komisijas pārstāvji B. Senkēviča un J. Rolavs.

Vē.

Paši savas laimes kalēji

ALAs INFORMĀCIJAS BIROJA VADĪTĀJA ILGVARA SPILNERA 18. NOV. SAĪSINĀTA RUNA KOLUMBĀ, OHIO.

Latviešu tautas neatkarība un tautas politiskie aktīvisti, pārvarēšu brīvība var tikt atjaunota vēl mū- ja šīs grūtības un šķēršļus ar kosu paaudzes laikā. Tas atkarīgs no pīgu uzdrīkstēšanos un atziņu, ka tā, ko mēs ikviens darām tagad, cik latviešiem vajaga pašiem savu val. mēs daudz ticam un upurējamies. sti un ka ar tās dibināšanu ne- Nepietiek ar to, ka mēs tikai tidrīkst kavēties. Tā 1918. gada 18. cam, ka mēs kā tauta esam brīvi- novembrī plkst. 4:30 pēcpusdienā bas vērti. Mums ir jābūt arī apzi- 2. Rīgas pilsētas teātrī, ko mēs taņai, ka mēs kā latvieši un latviešu gad pazīstam kā Nacionālo teātri, kopība esam spējīgi panākt savai notika Latvijas valsts proklamētautai brīvību. šana.

Ja mēs nespējam ticēt, ka Latvijas valsts dibināšanas priekšvijas valsti ir iespējams atjaunot laikā nacionālā organizēšanās zem latviešu spēkiem, tad mēs jau rīt- krievu un vācu varas bija grūta, dien varam slēgt ciet savas biedrī- bet tomēr iespējama. Latvijas dibibas, draudzes un svētdienas skolas, nāšanas laikā mūsu tautai bija ajo vispārīgo sabiedrisko sadzīvi, tīvisti un darītāji. Tādi mums ir garīgo aprūpi un izglītību mēs va- arī tagad. Taču darbošanās tagad ram iegūt arī attiecīgos amerikā- ir pilnīgi savādākos apstākļos. Latņu iestādījumos. vijā tagad valda neiedomājami

Latviskās kultūras un literatūras kopšana individuāli un grupās ir tautas gara dzīvība. Taču tā pati par sevi nevar nodrošināt tautas fiziskās pastāvēšanas iespējas. Tradiciju kopšana un kultūras darbs bez līdzdarbības tautas kopējos mērķos ir tikai interesants laika kavēklis vai auksti profesionāls darbs.

Latviešiem, lai cik lieli individuālisti tie arī būtu, ir tomēr jāizprot doma par centrālās izvēlētās vadības nepieciešamību tās fiziskai un garīgai pastāvēšanai. Ar individuālu augstvērtīgu darbību pamatā, mēs vienojamies darba grupās, lielākās koporganizācijās un beidzot mērķtiecīgā tautas kopībā. Tikai tad mēs kā latvieši varēsim lūt paši savas laimes kalēji.

Latvijas valsti 1918. gada 18. novembrī varēja nodibināt tikai tāpēc, ka latviešu tautai bija aktīvu darbinieku grupas, kas mērķtiecīgi strādāja, lai nodibinātu valsti. Valsts dibināšana bija pirmajā vietā, viss cits bija pakārtots tai.

Šiem latviešu darbiniekiem bija zināmi vienotāji principi. Varbūt vislabāk tos izteica Zigfrīds Meierovics kādā nacionālās padomes sēdē Pēterpilī: „Latvijas prasības minimums ir Latvijas nedalamība, bet maksimums — Latvijas republika, pēc kā ir jācenšas, lai kādi būtu spaidi.

Latvijas valsts proklamēšana bija liels uzdrīkstēšanās akts. Pa Rīgas ielām maršēja vācu okupācijas kareivji, bet pa tumšiem stūŗiem ložņāja lielinieku aģenti. Vācieši plānoja Latvijas kolonizāciju ar vāciešiem un tās piesaistīšanu Vācijas impērijai. Lielinieki, savukārt, gribēja Latviju piesaistīt Krievijai. Sabiedrotie, angļi un franči, daļēji atbalstīja latviešu brīvības centienus, bet, galvenokārt, lai radītu grūtības Vācijai. 1. pasaules karā bija gājuši bojā 62.000 latviešu, bet 850.000 latviešu atradās bēgļu gaitās izkaisīti Krievijas plašumos. Latvijas dibinātāji, mūsu

Latvijas valsts dibināšanas priekšlaikā nacionālā organizēšanās zem krievu un vācu varas bija grūta, bet tomēr iespējama. Latvijas dibināšanas laikā mūsu tautai bija aktīvisti un darītāji. Tādi mums ir arī tagad. Taču darbošanās tagad ir pilnīgi savādākos apstākļos. Latvijā tagad valda neiedomājami brutāls krievu komūnistiskais režīms. Tāpēc nacionālai kustībai ir pavisam cits raksturs.

Pirmkārt, nacionālā kustība darbojas kā vispārīgas plašākas cilvēku personīgās brīvības un tiesību kustības sastāvdaļa. Cīņa par personīgo brīvību apvieno visus brīvības mīlētājus milzīgajā padomju impērijā. Šīs kustības dalībnieki atzīst, ka iegūstot personīgo brīvību, radīsies iespēja nacionālās brīvības izpausmēm un nacionālai neatkarībai.

Nesen brīvajā pasaulē nokļuva demokratiskās kustības programma, ko bija sacerējuši autori Latvijā, Igaunijā, Lietuvā, Ukrainā un Pad. savienības Eiropas daļā. Šīs programmas mērķis ir Pad. savienības demokratizēšana un cilvēka tiesību atjaunošana. Demokratiskās kustības programma iet vēl tālāk un prasa tiesības nekrievu tautām atdalīties no padomijas. Tur cita vidū ir teikts, ka progresīvā padomju inteligence izprot un atzīst, ka bez nācijas brīvības nevar būt cilvēku brīvība. Šeit ir teikts, ka arī vismaz daļa krievu atzīst citu tautu nacionālās tiesības, ieskaitot tiesības baltiešiem atdalīties no Pad. savienības.

Jo ilgāk vērojam Austrumu un Rietumu pretīšķības, jo vairāk nobriest atziņa, ka mūsu pretinieks nav tik daudz internacionālais komūnisms kā padomju impeŗiālisms, kas operē dažādos darbības līmeņos. Viens līmenis ir neaizkaramā un nedalāmā padomju impērija, kuŗā iedalīta arī mūsu dzimtene. Otrs līmenis ir satelītu zemju kordons, kam jāapsarga sarkanās imperijas robežas un jāpakalpo tai saimnieciski. Šo tautu eksistence netiek apdraudēta, kā tas notiek ar tautām pašas padomju imperijas iekšienē. Tālāk nāk iebiedētās zemes un tās zemes, kuŗu nacionālie centieni tiek it kā atbalstīti, lai tie savukārt atļautu padomju imperijai iegūt militāros un saimnieciskos atbalstpunktus. Visbeidzamais darbības līmenis ir tas, ar kuŗa palīdzību ir jāiegūst atbalstu no lētticīgiem Rietumiem. Runāšana un darīšana ar katru šo līmeni ir dažāda, bet komūnisma ideoloģija visos gadījumos un visos līmeņos tiek izmantota par ērtu attaisnojumu un maskojumu padomju imperijas uzturēšanai. Diemžēl, mēs vēl šodien satiekam daudzus izglītotus cilvēkus, kas nekad neko nav mācījušies par padomju imperijas izplešanos un augšanu.

Atrodas arī dažkārt cilvēki, kas uzskata, ka runāšana par krievu imperiālismu ir tautas naida celšana un sludināšana.. Taču tas nenozīmē atsevišķo krievu tautas locekļu, bet to krievu tautas locekļu nicināšanu, kas savas kundzīgās uzpūtības, varmācības vai vispārīgo brīvības izjūtu trūkuma dēļ domā, ka Latvija un citas nekrievu zemes ietilpināmas krievu komūnistu pārvaldītajā tautarkanajā imperijā un piederas uz mūžīgiem laikiem. Kamēr tas ir valdošais elements krievu tautā, tikmēr mums jārunā par pašreizējo Latvijas okupāciju kā krievu imperiālismu. Lai arī dažkārt sarkanās imperijas vadītāji ir nekrievu izcelsmes, viņi tomēr savu varu ir bazējuši uz krievu tautu.

(Nobeigums sekos)

Saskaņā ar lietuviešu jūrnieka izdošanu padomju kuģa komandai ASV teritoriālos ūdeņos, Nujorkā 2. decembrī notika baltiešu pārstāvju apspriede, lai lemtu par turpmāko akciju cilvēka tiesību aizstāvēšanā. Attēlā no kreisās: ALAs valdes priekšsēdis U. Grava, igauņu centra padomes pr-dis H. Lēsmets un lietuviešu pārstāvis K. Miklass, no kreisās: igauņu centrālkomitejas ģenerālsekretārs E. Vallaste, BATUN pārstāvis I. Rupners, igauņu pārstāvis J. Korts, Latviešu preses b-bas valdes pr-dis V. Irbe un BATUN valdes pr-dis H. Ainso.

Vērojumi Anglijas dzīvē pagājušā pusgadā

Ir pagājis apmēram pusgads no tā laika, kad Anglijā notika valdības maiņa. No jaunās konservatīvo valdības daudzi gaidīja, ka tā īsā laikā „ar burvja mājienu" sadziedēs visas brūces, no kuŗām jau gadiem ilgi cieš britu saimnieciskā dzīve. Šis „saimnieciskais brīnums" nav noticis. Vecās kaites turpinās. Streiki — kā oficiālie, tā „neoficiālie' — seko viens otram, pie kam streikotāju prasības arvien pieaug: ja agrāk viņi apmierinājās ar samērā niecīgu algu pieaugumu, tad tagad tie prasa paaugstinājumu ne mazāku par 5 mārciņām nedēļā, kas ir diezgan liela summa britu salā. Ir ziņas, ka streiku dēļ pēdējos 10 mēnešos zaudētas ap 9 miljoni dienu. Tas ir skaitlis, kas liek padomāt pat lielākam optimistam.

Pie tam streiki skar britu pilsoņu ikdienas dzīvi ļoti sāpīgās vietās. Vēl samērā neilgi streikoja atkritumu aptīrītāji Londonā un citās lielās pilsētās krājās atkritumu kaudzes, tie tika sagāzti upēs — un pie tam tanī laikā, kad no dažādām zemēm nāca ziņas par koleras briesmām.

Vispārējo ogļraču streiku gan izdevās novērst pēdējā brīdī, bet atsevišķās šīs salas daļās, piemēram, Skotijā un Velsā, ogļrači kādu laiku tomēr pārtrauca darbu, samazinot jau tā nelielos ogļu krājumus šajos Britanijas novados. Vispārējais ogļraču streiks nozīmētu galīgu katastrofu britu saimniecībai. Ir raksturīgi, ka taisni Skotijā ogļraču arodbiedrības priekšgalā jau no seniem laikiem ir komūnisti (komentāri šeit būtu lieki) :pēc „plāna un grafikas" kompartijai ir jārada pēc iespējas biežāk sarežģījumi kapitālistisko valstu saimnieciskajā dzīvē!... Ziemsvētki var kļūt par „tumšiem" svētkiem, jo savas prasības ir pieteikuši strādnieki elektriskā spēka stacijās un nav panākuši vienošanos ar darba devējiem. Ir atskanējušas arī prasības no pasta darbinieku rindām ar brīdinājumu, ka to neievērošana varētu skart Ziemsvētku pasta (arī pasta saiņu) piegādi.

Skotijas lielākajā rūpniecības un tirdzniecības pilsētā Glasgovā ir jau ilgāku laiku apdraudēta maizes piegāde, jo streiko smago automašīnu vadītāji, kuŗi pārvadā ne tikai maizi, bet arī miltus. Viss minētais ir tikai daži piemēri, kas attiecas uz iedzīvotāju ikdienas dzīvi. Streiki dažādās rūpniecības nozarēs uzliesmo pastāvīgi. S reikiem seko, protams, cenu celšanās: patērētājiem liekas pat, ka cenas ceļas pārāk ātrā tempā. Ministru prezidenta Hīta (Heath) runas pagājušās vasaras vēlēšanu cīņās viņu pretinieki dēvēja par „nama mātes iepirkšanās somas aģitāciju," jo Hīts pārmeta lēboristu valdībai straujo cenu celšanos. Opozicijas partija aizrāda tagad valdībai, ka nama mātei dotie solījumi vēlēšanu laikā neesot izpildīti.

Nemitīgi pieaug arī bezdarbnieku skaits: tas ir jau pārsniedzis pusmiljonu. Pēdējā laikā vairāki lieli tirdzniecības uzņēmumi Skotijas galvaspilsētā Edinburgā ir izbeiguši savu darbību. Tas, protams, vairo bezdarbnieku rindas. Vārds „inflācija" pastāvīgi dzirdams radio raidījumos, presē un privātās sarunās. Ir pat tādi pesimisti, kas pareģo Anglijai tādu pat saimniecisku sabrukumu, kā vācu Veimaras republikai pēc pirmā pasaules kara. Atskan arī balsis, ka notikšot jauna valūtas devalvācija.

Kā privātās sarunās, tā arī dažās konservatīvi noskaņotās avīzēs sāk atskanēt pārmetumi valdībai, ka tā nerīkojoties pietiekami ātri un enerģiski. Tā, piemēram, tikai pašā pēdējā laikā ir izstrādāts likums par darba devēju un strādnieku attieksmju nokārtošanu, ar kuŗu valdība cer novērst pastākārtīgi sīva cīņa, lai šo likumu vīgos streikus. Ir paredzama ārizvestu dzīvē. Šeit ir jāpasvītro viens fakts, kuŗu bieži nesaprot ārzemēs: britu valdība nevar pilnīgi aizliegt streikus, jo „streika brīvība" ir viena no vecajām britu arodbiedrību tiesībām; to aizliegšana nozīmētu pilnīgu revolūciju britu dzīvē un „pāreju uz autoritāro iekārtu'.

Daudzi domā, ka valdībai vajadzētu iejaukties pašreizējos darba devēju un streikotāju konfliktos, spēlējot starpnieku un samierinātāju lomu. Daudzi gaida arī no valdības asus soļus inflācijas novēršanai, piemēram, algu un cenu „iesaldēšanas" likumu. Premjērs Hīts ir nostājies pret to, uzsverot veco konservatīvās partijas saimnieciskās brīvības tradiciju. Šeit gan gribētos iebilst, ka izņēmuma stāvoklī ir jālieto „izņēmuma līdzekļi": ja māja deg, tad nevar runāt par vecām tradicijām, bet jāsteidzas dzēst ugunsgrēku ar visiem iespējamiem līdzekļiem! Vienā otrā gadījumā Hīts bija cerējis, ka Anglijas saimnieciskās grūtības

(Nobeigums 6. lpp.)

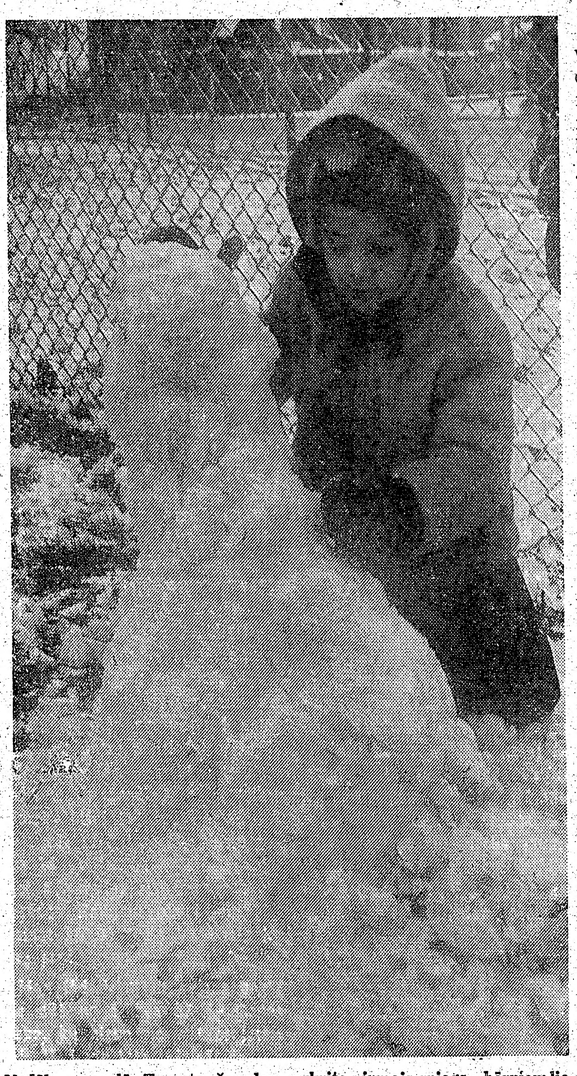

Nedēļas nogalē Toronto šoruden uzkrita pirmais sniegs, „bērniem lielu lielais prieks". Uzņēmumā 4 g. vecā Anete Luizāna pilsētas lielparka tuvumā mēģina izveidot savu pirmo sniega vīru.

Foto: Verners Cinis

LATVIJA

GALVENA REDAKCIJA TORONTO
89. N-RS. TREŠDIENA, 1970. GADA 16. DECEMBRIS

Atbildīgais redaktors (dzīvokli un vakaros): Krišs Sidars, **34 Pasadena Gardens, Toronto 325, Ontario**; tālr. 766—2261.

Redakcijai tiesības manuskriptus pēc vajadzības īsināt. Neizlietotos manuskriptus neuzglabā, bet uz vēlēšanos sūta atpakaļ, ja pievienota pastmarka (Kanadā) vai starptautiskais pasta kupons (citās zemēs). Ar autora vārdu vai iniciāļiem parakstītajos rakstos izteiktās domas ir rakstītāja personīgas un ne katrā gadījumā atbilst arī redakcijas viedoklim.

Abonēšanas maksa Kanadā un ASV — par mēnesi $2.00, 3 mēn. $5.50, 6 mēn. $10.00, 1 gadu $18.00. Atsevišķa numura cena 25 centi. Sludinājumu maksa: sludinājumu daļā $2.20, bet tekstā $4.20 — $6.40 par 1 collas slejas telpu.

LASĪTĀJU VĒSTULES

NO RAKSTĪTĀJIEM PRASĀMA PAREIZĀKA IZTEIKŠANĀS

Alberts Kalniņš savā lasītāja vēstulē „Latvijas Amerikā" 9. decembŗa numurā man pārmet „pārmērīga un nevajadzīga formālisma kultivēšanu" Latviešu preses biedrības jubilejas sarīkojumā Ņujorkā teiktajā priekšlasījumā. Viņa iebildumus, kaut tiem nepiekrītu, respektēju, jo ieskati vienmēr būs atšķirīgi, pat ignorējot latviešu valodas likumus.

Taču atļaujos palikt pie formālisma un prasīt no rakstītājiem — konkrētā gadījumā tieši no Alberta Kalniņa — izteikties pareizi, nesagrozot faktus un nemaldinot lasītājus. A. Kalniņš savā vēstulē raksta, ka esmu „nolasījis priekšlasījumu" par mūsu preses uzdevumiem. Tas nav pareizi. Nekad vēl neesmu kādu referātu vai runu nolasījis, bet vienmēr runājis brīvi bez manuskripta, nolasot vienīgi izmantojamos citātus.

Alfrēds Vičels, Toronto

☆

KUR PALIKA RĪKOTĀJU PALDIES?

Lasot „Latvija Amerikā" ievietoto LNAK sēdes atreferējumu pārsteidz A. Rāviņa kunga vērtējums par šāgada 18. nov. sarīkojumu. Viņš rīkotājiem un runātājiem, tā tad arī pats sev, atzinīgi, tā sakot, uzsit uz pleca, bet pieminot koncerta daļas izpildītājus koŗus izteicies: „Turpretim koncerta daļa, varbūt, bijusi viduvēja, ja to vērtē ar „tīras mākslas" mērauklām, taču jāievēro, ka dziedāja amatieŗu koŗi!"

A. Rāviņš šos koŗus aicinot zināja, ka visi mūsu koŗi ir amatieŗu vienības un to vietā arvien par attiecīgu honorāru ir iespējams angažēt profesionālus solistus. Ja rīcības komiteja tomēr bija izšķirusies par koŗiem, tad no sabiedriska viedokļa pašiem aicinātājiem neklājas šos koŗus niecināt. Tajā vietā tie apm. 140 dziedātāji, kas atsaucās aicinājumam gan bija pelnījuši rīkotāju oficiālu paldies, ko piem. nelaikis Jānis Niedra nekad neaizmirsa pateikt. Neapšaubāmi, ka arī koŗu mūzikālie sniegumi padoti attiecīgai kritikai, bet no profesionālā viedokļa „ar tīras mākslas mērauklām" A. Rāviņš nav kompetents publisku vērtējumu sniegt.

Savukārt vērtējumā par labo organizāciju trūka paskaidrojums, kādēļ tik pavirši bija sagatavotas programmas lapiņas, kuŗas tekstā ne tikai komponists V. Ozoliņš bija pārvērties par Kārkliņu (vai kociņš vien ir?), bet neparejzs biji ja Dievs, svētī Latviju teksts.

Tajā pat LNAK sēdes atreferējumā tālāk bija lasāms, ka pārrunās par autoru honorāru jautājumiem „T. Kronbergs paskaidroja, ka koncertapvienības vadītājam A. Purvam lūgti attiecīgi ierosinājumi, bet nav saņemti, tādēļ pārmetumi nevietā."

Šajā sakarībā man jādara zināms — pirmkārt: koncertapvienības valde nekad nav aicināta izstrādāt kādu projektu autoru honorāru noteikumu grozījumiem. Otrkārt: atsaucoties uz personīgiem aicinājumiem, pagājušajā pavasarī izteicu savus ierosinājumus LNAK autoru honorāru lietu kārtotājam, paraugam nosūtot kopiju no The Canada Gazette, kuŗā iespiesti Kanadas valsts autortiesību likumi. Pēc tam neviens vairāk man nekā nav jautājis.

Līdz ar to jākonstatē, ka T. Kronbergs nav informēts par LNAK nozaŗu darbību un jānorāda, ka viņa teiktais attiecībā uz mani neatbilst patiesībai.

Arvīds Purvs, Toronto

★

„RAGANU PĒDA"

„Lutheran Brotherhood Bond" šāgada 4. numurā bija ievietoti divi fotoattēli, kuŗos rādīti daži jaunieši ar karogiem un „raganu pēdas" zīmēm (salauztais, ar augšgalu uz leju apvērstais krusts). Šāds karogs viena attēla parakstā apzīmēts par „liturģisku". No komūnistu varmācībām izbēgušais luterāņu garīdznieks R. Nurmbrands apzīmējis šo „raganu pēdu", par komūnistu „miera simbolu" un brīdina ikvienu no šīs zīmes sargāties un to nelietot. Luterāņu brālībā (Lutheran Brotherhood) sastāv arī daudz latviešu, īpaši no tām draudzēm, kuŗas iesaistījušās amerikāņu luterāņu sinodēs. Vai šiem latviešiem, kas pasi bēguši no komūnisma, nekas nebūtu sakāms par šās antikrista zīmes lietošanu uz „liturģiskajiem karogiem" un izdevumu lasīšanu, kuŗos tā tiek propagandēta?

S. O., Kalifornijā

●

VĀRDI BEZ SEGUMA

Septembŗa mēnesī organizāciju padome Grand Rapidos bija izšķirusies šogad Latvijas valsts svētku laicīgo aktu nerīkot, motivējot šo lēmumu ar to, ka novembŗa mēnesis pārāk aizņemts citiem sarīkojumiem un valsts svētku atceŗē būšot maz apmeklētāju. Tādā gara un noskaņā bija izsūtīti arī paziņojumi, ka notiks vienīgi kopīgs dievkalpojums. Taču sabiedrības reakcija bijaātra un negaidīta, plaši kas aprindas pret šādu lēmumu vērsās ar izbrīnu un sašutumu. Tā rezultātā valsts svētku akts arī tika uz ātru roku noorganizēts un bija samērā labi apmeklēts. Pēc notikušā organizāciju padomes vadība vēl visādi mēģināja taisnoties un liekas nostādīt rožainākā gaismā nekā tas ir faktiski, uzsverot, ka šis gads informācijas ļaužu kā devis zināmus panākumus un šogad latvieši Grand Rapidos kļuvuši aktīvāki. Ja bijuši daži panākumi, par tiem varam tikai priecāties, bet agrākos gados to bija nesalīdzināmi vairāk. Vai tad organizāciju padome nemaz nav dzirdējusi, ka Kalamazū skautu novada vadītāju apspriedē tika konstatēta darbības apsīkšana un dalībnieku samazināšanās skautu vienībā Grand Rapidos, jaunatnes pulciņa darbība nīkuļo, teātra kopas darbā jau otro gadu nav dzirdēts par kādu iestudējumu, apspiestu tautu nedēļu neviens šeit pat vārdos nepieminēja un sabiedriski politiskais darbs palicis pilnīgi novārtā. Kādā virzienā mēs „stūrējam" — grūti pateikt, bet mētāšanās ar skaļiem vārdiem, kuŗiem nav seguma, šoreiz pavisam nav vietā. Tas atgādina strausu, kas iebāzis galvu smiltīs.

(62. turpinājums)

Bet kam tad tādam kosmiskam spēkam vēl Lāčplēsis?!

Vai te nav kādas atskalas no Nīčes: „Katrs skaistuma veids mudina uz prokreāciju, tas ir spēks no zemākas juteklības līdz augstākajam garīgumam." Vai te nav arī kaut kas no Stendāla apgalvojuma, ka cilvēks savā ceļā no dzīvnieku pasaules augšup daļu sava dzimuminstinkta vērtis skaistuma izjūtā. Santajana gājis pat tālāk, domājot, ka dzimumdziņas impulss iestrāvo reliģijā, labdarībā, dabas un dzīvnieku mīlestībā, skaistuma izjūtā. Spīdolas teiktā dailē ir kaut kas no šīs seksuālitātes visvarenības idejas. Vairāk nekā iespējams, ka Rainis lasījis Otto Veiningera „Geschlecht und Charakter", kas iznāca Vīnē 1903. gadā, un kur bija izklāstītas līdzīgas domas. Remī de Gurmons apgalvoja, ka nekas nav skaists par sevi, skaistuma illūziju radot dzimumdziņa. Īsumā — laiks, kad Rainis rakstīja, bija laiks, kad ticēja, ka skaistuma izjūta balstās dzimumtieksmēs. Vai Rainis nebūs Spīdolai uzticējis simbolizēt tieši šo sakarību? Varbūt, bet droši to nevar zināt, tālab, ka latvju tautas brīvības tieksmes XX gadsimta sākumā nebija saistītas ne ar aistētikas, ne dzimumdziņas problēmām; tās bija saistītas ar politiku, ar valsts varas iegūšanu savā zemē, tās saglabāšanu un nostiprināšanu. Viss, kas šim mērķim kalpoja, bija apsveicams, viss, kas no tā novirzījās — bija no ļauna, pat ja tā bija stīvēšanās ap jautājumu, vai skaistums iekveldē iekāri, vai iekāre skaistumu.

Latvieši kā individi un kā tauta alka brīvības, lai spētu sevi piepildīt līdz augstākam garīgās radīšanas līmenim. Latviešiem kā jebkuŗas citas tautas piederīgiem bija tiesības uz savu spēju attīstību līdz augstākai radīšanas potencei. To viņi spēja tikai kā brīvi latvieši.

Paliekot citu tautu kalpībā, vai aizbildniecībā, latviešiem nav dota iespēja turpināt celt un attīstīt to kultūru, ko bija saglabājuši kopš neatminamiem laikiem. Un tas nozīmēja: brīvību vispirms! Latviešu labākie vārda, skaņas un vizuālās mākslas pārstāvji, par spīti spaidiem un trūkumam, palīdzējuši ar savu mākslu tautā uzturēt latviskumu, — skaistuma mīlestībā un neremdināmās ilgās pēc pilnīgas savas personības attīstības augstākam radīšanas veikumam. Viens no šiem cilvēkiem latvju tautas mākslas paladīniem bija arī Jānis Kuga — „Uguns un nakts" skatuves gleznotājs.

Vienā ziņā Raiņa Spīdolai tomēr taisnība: ja viņa kā mākslas un dailes simbols mirtu, mirtu arī Laimdota — Latvija. Laimdotai-Latvijai tikai tādēļ vajadzīga sava valsts, sava neatkarība, tikai tad ir tiesības uz patstāvību, ja latviešu tautai ir sava kultūra, sava valoda, sava dzeja, savas dziesmas, savi „raksti", sava architektūra, īsumā — ja tai ir sava latviska kultūra. Ja tai visa tā nebūtu, tad tā kā amorfa, bezveidīga masa varētu saplūst ar jebkuŗu citu tautu bez zaudējumiem sev, bez zaudējumiem cilvēcei.

III cēliens Ugunī un naktī ir īpaši juceklīgs. Var teikt, ka bez Kugas iesaistīšanās mākslinieciskajā lugas tapšanas procesā tikpat labi aktieŗi, kā skatītāji apmaldītos Spīdolas tumšajā vārdu mežā.

Stāvokli glāba skatuves gleznotājs ar savu nepārprotami latvisko gleznieciško sniegumu, kur ikviens skatītājs atrada sevi, savu dzimto zemi, savas tautas garu, savas tautas mākslu. Nepārprotami latviskais skatuves ietērps turēja tēlotājus un skatītājus latviskā gaisotnē un lika aizmirst neskaidrās, pretrunīgās un juceklīgās vārsmas, ko autors bija licis Spīdolas mutē. Teātris nav filozofijas seminārs. Skatuve prasa skaidrību, īpaši tad, kad tā uz skatītāju runā simbolos.

Vienpusībā spēks. Nostatīts dilemmas priekšā: gleznotāja nopelni. Viņš bija kā tēlotājiem, tā skatītājiem dāvājis kaut ko pavisam jaunu: konkrētu, daiļu, absolūti autentisku latvisku skatuvi.

Vienībā spēks Nostatīts dilemmas priekšā: Spīdola vai Laimdota, Kuga nevilcinājās. Viņš visu savu talantu, visu savu varēšanu nosvēra uz Laimdotas pusi. Dabiskums, vienkāršība un visam pāri viengabalainība ir stila raksturotāji. „Kas nerunā skaidri uz mūsu jutekļiem, nerunā arī skaidri uz mūsu garu." Šie Gētes vārdi attiecas ne tikai uz rakstnieku, bet arī uz gleznotāju un ikvienu citu mākslinieku. „Ja kādam vīram patiešām ir ideja, viņš to var izteikt, un ja tam ir skaidra ideja, viņš to spēj tikpat skaidri izteikt." Šie Emmona vārdi ir zelta vērti, tikpat svarīgi ir atzīt, ka tīrs stils nozīmē visa liekā atmešanu. Šilleram taisnība: „Es pazīstu stila meistaru pēc tā, ko viņš atstāj neizteiktu". Kuga izlaida visu nevajadzīgo, koncentrējoties tikai uz vienu — uz Latviju.

III cēlienam Rainis vēlējās šādas Kugas veidojamas dekorācijas:

III cēliens

Rīgas celšanas dekorācija

Telts aizņem nelielu daļumu, lai lielākā daļa no skatuves paliktu priekš lieliem ļaužu skatiem. Telts priekškars gandrīz pār visu skatuvi.

Spīdolai vēlams še cits kostīms: karalisks, pēc rakstura romisks no viduslaikiem; plīvurs.

Ļaudis kostīmos raksturot pēc tautībām un amatiem. Skatuvi var dekorēt bagāti, bet arī mazāk bagāti, jo, še lielie ļaužu skati saista uzmanību.

Jo mazāk dzejnieks par dekorācijām rakstīja, jo brīvākas rokas viņš meistaram deva un jo spožākus rezultātus meistars sasniedza, kā viegli nojēgt no Antona Birkerta liecības:

Trešais cēliens

Šis cēliens ir kas lielisks — no sākuma līdz beigām. 1) Dekorācijas — Spīdolas pils un tad skats uz Daugavu ir kas brīnišķs, īpaši Daugavas gleznā ar savu plašumu, viļņaino ūdeni un kuģiem. Liels mākslas darbs! 2) Važās slēgtā Laimdota, gūstīto gājiens uz kuģiem un dziesma, kas viņus pavada: „Vai, vai mūsu mīļie!" Viss atstāj dziļu, neizdzēšamu iespaidu. Un tad 3) skats ar Rīgas cēlējiem: dziva bilde. Redzama daļa no Daugavas, daļa uzceltu namu, daļa stādžās, pa kuŗām strādnieki nes balķus uz pleciem, cits nosēdies skalda akmeņus cits ar ķieģeļu nastu uz muguras, cits atkal pie cita darba, un kaut kur kori spēgi un smagi skan laiku pa laikam vārdi: „Rokam, vadam un veļam" etc. Ko tamlīdzīgu uz skatuves vēl nav nācies redzēt. Žēl, ka latviešu fotografi nav topas šo skatu nofotografēt.

Priekškars. No dziļā iespaida it kā negribas mosties. Aplaudē.

Cik skopi un tomēr cik gleznaini izteikta doma par Jāņa Kugas apbrīnojamo veikumu. Skatītājs bija vairāk skatu nekā vārdu savaldzināts. Gleznotājs skaidrā un viengabalainā „kugiskā" stilā bija apnojis divi skatus, paplašinot ar savu izgleznojumu skatuves jomu. Dzejnieks, turpretim, kuŗam nebija nekādu telpisku ierobežojumu, savā stilā bija pretrunīgs, svaidīgs, neskaidrs. Franču rakstnieks un žurnālists Antuāns de Rivarols ne bez lepnuma bija teicis: Ce qui n'est pas clair, n'est pas français — kas nav skaidrs, nav francisks. Latviešu valoda ir ne mazāk skaidra, ne mazāk atbildīga. Arī tā atsakās pieškirt pilsoņu tiesības neskaidrai domai. Ja sākumā bija vārds, tad tas bija skaidrs vārds! Ne velti vārdnīcu claritas latīņu valodā ir trīs līdzvērtīgas nozīmes: gaisma, skaidrība un slava.

Skatuves gleznotāja stāvoklis Ugunī un naktī ir neapskaužams: viņam no tumsas jāizšķiļ gaisma, pa skaidrie vārdi jāvērš skaidrās gleznās. Jānis Kuga to veica.

(Turpinājums sekos)

Lodziņš ir - uz pasaules pusi

MŪSU LITERATŪRAS ANONIMITĀTE — BET ARI KAUT KAS NO MITA ● ŽURNĀLS „BOOKS ABROAD" IEVED MŪSU GRĀMATAS PASAULES FORUMĀ

Var [illegible] literatūras t. s. pasaules forumā esam neaprakstīta lapa. Vai [illegible] vēl mazāk?

Uz [illegible] var atbildēt ar pretjautājumu: [illegible] Cik ir to literātū[illegible], kas [illegible] pazīstas?

Atbildēt [illegible] jautājumu būtu [illegible] Pasaulē ir ļoti [illegible] tautu, un to literatūra [illegible] nedaudz izpēt[illegible] mūsiem [illegible] izpeldēt „liel[illegible] tautu" [illegible] pludu virspu[illegible]. Atlantijas [illegible] mums ir islan[illegible] dieši, tāc[illegible] arī būs jārunā par ģeogr[illegible] kultūrāli no robežotu [illegible] lauku pasau[illegible].

Jautājums [illegible] Var turpināt [illegible] Viens [illegible] jautājumiem jautāju[illegible]. Vai mūsu lite[illegible] [illegible] nav mīts, kuŗa [illegible] [illegible] ir „neapgāžamu" [illegible] [illegible] ļoti izdevīga ar to [illegible] [illegible] skaidrot un atklāsmot — [illegible] nedarīšanu.

Mēģinā[illegible] [illegible] izkļūt pasaulē [illegible] arī panākumi, [illegible] [illegible] ikarā no mē[illegible] [illegible] jā, un arī [illegible] spraustā merķa. [illegible] Viens no [illegible] pat mēģināt [illegible] [illegible] pieņēmums, ka [illegible] pasaules slavu [illegible] pasaules sla[illegible] Džoiss rakstī[illegible] viņš noteikti [illegible] ējis pasaules slavu [illegible] vai nav, bet „zem [illegible] plašs lauks, kurā [illegible] darbi rodas, lai pie[illegible] [illegible] būt par cilvē[illegible] un pārdzīvojumu do[illegible]. Šā „pieticīgā" mēr[illegible] mūsu literatūrai ir [illegible] citiem. Izšķi[illegible] [illegible] vērtā pārdzī[illegible] autora rado[illegible] Snobiskā re[illegible] [illegible] iegūstamo slavu [illegible] [illegible] attaisnojums, [illegible] mēģināt un darīt, iz[illegible] [illegible] un izprast li[illegible] [illegible] ciski sabiedrisko [illegible] tautām un cil[illegible].

Domā [illegible] — vēl viens [illegible] pasi interesējamies par [illegible] veikts? Par to, kas jau ir [illegible].

Praktiskā [illegible] nenā, darbojo[illegible] [illegible] kultūrinformātora" [illegible] [illegible] kas uzdurties pil[illegible] [illegible] nīgam informāci[illegible]. Teiktais neattie[illegible] [illegible] ešiem; tur to va[illegible] [illegible] ma ir par latvie[illegible] [illegible] tālākais ir paš[illegible] [illegible] bīgs: ja jau pa[illegible] [illegible] nezin, kā tad lai sniedz informāciju tālāk, ja nu pēkšņi uzrastos kāds, kuŗš mums jautātu, piemēram: Kur var kaut ko uzzināt par šāsdienas un agrāko latviešu literātūru?

Ar šādiem jautājumiem no cittautiešu mutes iznāk sadurties. Ar to ir iznācis sadurties — tieši un ieinteresēti.

Kad atbilde dota, nāk turpinājums — jauni jautājumi, jauni informācijas pieprasījumi. Bieži vien — negaidīti, pārsteidzoši, uzrakstīti uz vēstuļpapīra zemē, kuŗas valoda sveša. Bet kaut kā informācija, sniegta vienā valodā, tomēr nonāk pie citādi runājošiem. Un rodas interese.

●

Normanā, Oklahomā, jau turpat trīsdesmit gadus iznāk žurnāls „Books Abroad", kuŗa mērķis ir — sniegt informāciju par daiļliterātūru, kuŗu publicē dažādās pasaules valodās. Jau ilgus gadus tā slejās bijušas atrodamas latviešu grāmatu recenzijas angļu valodā.

Kopš šī žurnāla vadību pārņēmis profesors Ivars Ivasks, baltu un somu - ugru valodās sarakstītām grāmatām veltīta lielāka uzmanība nekā agrāk.

Žurnāla izdevēji un redakcija ir atkārtoti deklarējuši, ka žurnāla uzdevums ir cīnīties pret literātūru savstarpējo izolācionismu, kāds faktiski eksistē. Tādēļ neviena valoda, neviena tauta nav izslēgta no iespējas nonākt „pasaules forumā", izšķirējs nav ne tauta, ne sabiedriskā vai politiskā iekārta zemē, kur tauta dzīvo, bet radošais darbs kā tāds, un kā tas izpaužas publicētajā romānā, novelu krājumā vai dzejā, kas sakopota grāmatā. Vērtētājs un spriedējs — pēc informācijas iegūšanas — ir lasītājs, informācijas saņēmējs, ieinteresētais pats.

Lai iegūtu pārskatu par to, ko latviešu sektorā žurnāls paveicis pēdējo triju gadu laikā, vislabāk ir dot chronoloģiskā kārtībā ieskatu žurnāla saturā. Ik „Books Abroad" numurā latviešu grāmatu apskati atrodami nodaļā „Finno - Ugric and Baltic Languages" zem šķirkļa „Latvian". Saraksts par šo triju gadu laikā recenzēto izskatās šādi, dodot recenzētās grāmatas autoru un titulu.

1968.:

Nr. 1 — Vizma Belševica (Jūra deg), Baiba Bičole (Atrita), Alna Kraujiete (No aizpirktās paradīzes). Nr. 2 — Aivars Ruņģis (Pats esi kungs, pats), Guntis Zariņš (Trimdas augstā dziesma), Māris Čaklais (Kājāmgājējs un mūžība), Gunars Saliņš (Melnā saule). Nr. 3 — Tālivaldis Ķiķauka (Leonards), Ija Meldere - Dzērve (Vaska spārni), Ivars Lindbergs (Starp atnākšanu un aiziešanu), Vitauts Ļūdēns (Pulksteņi). Nr. 4 — Dzidra Kalniņa (Mūsdienu romāna problēmas), Alberts Bels (Izmeklētājs), Voldemārs Avens (Caurumi), Roberts Mūks (Nāve un Otto), Velta Sniķere (Piesaukšana), Elza Stērste (Atstari).

1969:

Nr. 1 — Andrejs Irbe (Vientuļa laiva ir nošu zīme), Astrīde Ivaska (Ziemas tiesa). Šajā numurā ir arī eseja par Gunaru Saliņu: „Poet of the Two Suns", esejas autore: Astrīde Ivaska. Nr. 2 — Benita Veisberga (Es, tavs maigais jērs), Irma Bērziņa (Nopietnības lauks), Imants Ziedonis (Es ieeju sevī). Nr. 3 —Eduards Freimanis (Apsēstie), Aivars Ruņģis (Tik pie Gaujas, tik pie Gaujas), Gunārs Priede (Septiņas lugas), Ojārs Vācietis (Dzegužlaiks). Nr. 4 — Andris Jakubāns (Mana baltā ģitāra), Kārlis Kundziņš (Latviešu teātŗa vēsture).

1970:

Nr. 1 — Ingrīda Sokolova (Redzesloks), Gunars Janovskis (Ēnu menuets), Gundars Pļavkalns (Caurspīdīgās ēnas), Aina Zemdega (Egles istabā), Benjamiņš Jēgers (Bibliography of Latvian Publications Published Outside Latvia 1940 — 1960, I Books and Pamphlets). Nr. 2 Rita Luginska (Neej man gaŗām), Vizma Belševice (Gadu gredzeni), Arvīds Ziedonis, Jr. (The Religious P'ilosophy of Jānis Rainis). Nr. 3 — Mārtiņš Krieviņš (Taurupē — viss kā Latvijā), Baiba Bičole (Ceļos), Māris Čaklais (Lapas balss), Imants Ziedonis (Izbrannaja lirika). Nr. 4 — Jonāss Miesnieks (Klaucēnu kundzenes meita), antoloģija Stāsti 1968., Herta Krauja (Ardievas vasarai).

●

Skiet, pietiek ar šo triju gadu pārskatu, lai pārliecinātos, ka — lodziņš uz pasaules pusi ir un tā var ieskatīties mūsu veikumā. Protams, „ārpusē" palikusi ne viena vien grāmata, kuŗu būtu bijis vērts pieminēt — ar tādām problēmām redakcijas darbā vienmēr iznāks saskarties; turklāt — ir zināms, ka recenzentu apzināšana vien sagādājusi redakcijai zināmu tiesu rūpju.

Varētu vēlēties, ka „Books Abroad" slejās parādītos informatīvs pārskata raksts par jaunāko mūsu prozā un lirikā. Bet — vai tad tāds mums ir pat latviešu valodā? Pagaidām plašākais raksts par latviešu prozu trimdā un dzimtenē publicēts zviedriski — literātūras žurnāla „Horisont" š. g. 3. numurā. Raksta autors: prof. Ojārs Krātiņš. Amerikā un Kanadā dzīvojošie var žurnālu pasūtināt (1 dol., 25 centi), rakstot: Mr. Leif Sjöberg, 15 Claremont Ave, Apt. 21, New York, N.Y. 10027. Studentiem un akadēmiķiem universitātēs, kuŗās ir zviedru valodas un literātūras nodaļas, noderētu izmantot šo iespēju iepazīstināt ar mūsu literātūru — viss žurnāla „Horisont" numurs (3:1970) ir veltīts latviešu, igauņu un ar vienu eseju arī lietuviešu literātūrai.

Nule pieminētais nav viss, ko varētu sacīt par mūsu literātūras „iziešanu pasaulē". Būtu vēl jārunā par rakstiem enciklopēdijās, par atsevišķu darbu tulkojumiem periodikā (piemēram par „The Literary Review 3:1965" un antoloģiju „Stories From The Literary Review", Fairleigh Dickinson University Press), par agrāk Latvijā publicētiem latviešu autoru darbiem, kuŗus varētu rediģēt un „modernizēt", uzlabojot valodu, lai publicētu vācu valodā par latviešu autoru darbiem angļu valodā, tulkojot un izdodot 1—2 dol. cenu robežās u. t. t. Bet tas viss, protams, ir pavisam cits temats.

Vilis Miklašēvics

beidzis Toronto universitāti ar B. Sc. gradu ķīmijā. Viņš pieder pie korporācijas Lacuania saimes.

„Dīvaini," sēdēdams ar draugu pie alus kausa, filozofē Atturība, „ap vīzēs arvien par jaunu lasāms, ka mirusi kāda ievērojama un slavena personība, bet nekad nav ziņojumu, ka tāda piedzimusi..."

Angelika Gallīte

Dzejas prieks

AINA KRAUJIETE, KRISTALLS un MĀLS, DZEJOĻI, 100 LPP. 1970. APGĀDS DAUGAVA

Šī grāmata bija gaidīta un nu tā atnāca — Kristalls un Māls. Ne visa tā šai nosaukumā. Bet pretstati gan tur, mūžīgie pretstati. Dzīvība un nāve. Nāve un dzīvība.

Grāmatu atvērot, jūs pārsteidz mīlestības dziesma, kas tāda pati priekš gadu tūkstošiem un mūsu ēras 20. gadsimtā.

Sengrieķu ļeiksmainā mūziķa Orfeja mīlestību uz viņa sievu Eiridiki, ko nāve viņam pāragri atrāvusi, šolaiku latviešu dzejniece Aina Kraujiete izvēlējusies savai mīlestības dziesmai, veltītai tVktoram, par ārējo ietērpu.

Un jūs iejūsmā sekojat „Orfeja žēlabu dziesmai" pie upes ūdeņiem, savas mīlētās ēnu meklējot.

„Bez viņas spilgtākās ugunis nespodras gurst — — — bez viņas puķēm nav pareizo krāsu — — — bez viņas stundām nav gala — — —

Kā var ienākties ogas un augļi, augt baravikas, dīgt sēklas? — — — kā viss tas drīkst notikt un būt un viņa — kā nebūt?"

Orfejs prasa skarbajiem dieviem. „Cik zemu pazemē būs man noiet, cik stāvas augstienes pārvarēt — — cik jūŗu pāri mašīm pieraudāt, lai atgūtu savu mīļo?"

Ir tikai viena atziņa: „Veltīgi tumsai pakaļ dzenos, ēnām atprasot mīļotās augumu."

Un visu piecu dziedājumu izskaņā jūŗas paisuma „krastā pamestajos gliemežvākos bērni un jauni mīlnieki sadzird — it kā jūŗas šalkas — it kā smiešanos — it kā raudas."

Tā ir īsta dzeja, kas, brīvā ritmā plūzdama, aizrauj jūs līdz.

Bet Aina Kraujiete ar redzīgu skatu dzīvo līdz arī savam laikam un saskata dzīves ikdienu ar tās sadrumstalotību, kas sadrumstalo un piesārņo arī dvēseles, tā ka tām šķiet „gaiss rūgts kā vērmeles", un „ēzeli neatjās pestīšana". Meiteņu un sievu likteņi, tāpat vīru un sapņotāju, kas gadiem cels sev namu „bez dēļiem, bez zāģa, bez stikliem, bez prāta, bez sienām." Tiem tiešām ēzeli neatjās pestīšana.

Lielpilsētu lielpilsētā dzejniece atrod daudz pretstatu — gan dārzu Piektajā avenijā, kur „stāv zīda krinolīnos magnolijas", kas saderas ar Bušē un Fragonāra gleznām; gan kādā vīzijā no cita gadsimta „čaukst ūdens strūklakās kā pergamenta ruļļi".

Un tai pašā pilsētā (Spāņu Harlemā): „Zaglīgi ielavās gaisma nodriskātu namu ielās. Te mazi bērni kā drazas starp atkritumu tvertnēm noziedzniekus spēlē."

Asa ironija „Vēstulē Apvienotajām Nācijām par labu Raudu Mūrim".

Īsts sarkasms vēl nebijušam pasaules glābējam — „Mīlestību, mīlestību, nost kaŗu! viņš gavilēt iedvesmo uz ietvēm citus. — sēdēdami kas ļauj par mieru lai kaŗo".

Spilgtākie pretstati ir Divas māsas. „Viena bija kristalls, otra — iesarkans māls". Un tāda ir viņu dzīve — katrai sava, un tādas tās sekas.

Ne vien ar lielu iztēli, arī ar asu intellektu apdāvinātā dzejniece nepaiet vienaldzīgi gaŗām cilvēka lielajiem sasniegumiem zinātnē un technikā, ar 1969. gada 20. jūniju atzīmētajā dzejolī viņa saka: „Spožu akmeņu laukos bijīgi pirmo soli liek cilvēks. Uz senā mēness sienāzīgus kāju nospiedumus mūžībai atstāj."

Plašs ir dzejnieces apvārsnis, un viņa to zinīgi novērtē, bet kad viņas „pulksteņi apstājušies", — viņa nonāk pati pie sevis. Šī nodaļa ir jūtām, dziļiem pārdzīvojumiem pārbagāta un nāves domu apēnota.

Tā ir lieliska lirika, kur iztēlē un izteiksmē dzejoļi pārspēj cits citu: Upe kokā, Putni, Cimboles, dūkas un tā joprojām.

Seko veltījumi aizgājušajiem dzejniekiem — Linardam, Karolai (Dālei), E. R. un minējumi par Aizsauli: „Ai ja tā būtu — ja tā būtu, ka eņģeļi debesis piedzied" — — — un šaubas: „bet zemei ja paliek mans augums un sapņi" — — — —

Šī serija un līdz ar to visa grāmata beidzas ar it kā rotaļīgo poēmu — sapņojumu — M ellu-ži — Ņujorka, kam nevainīgais laikmetīgais virsraksts: Montāža ar mellenēm, bet būtībā tur atmirdz dziļš patriotisms, kas skaļi nekliedz, tomēr jūs pavada, izteikts nepārspējamā simbolismā brīvās vārsmas.

Grāmatas izskaņā — atmoda: „Spožs ciekurs ietriecās logā, — ‚Celies!' sev teicu un visa līdz ausīm iebridu saulē."

Šai saulainībā jūs beidzat lasīt Ainas Kraujietes jauno dzejoļu krājumu, lai gaidītu nākamo.

Paldies dzejniecei, kas, atverot lasītājam savas dzejas dārzu, dod īstu mākslas prieku.

Krājumu ļoti rūpīgi izdevis apgāds Daugava ar Normunda Hartmaņa gaumīgo vāku un lielisko grafisko iekārtojumu.

Ilze Liepiņa

ZILĀ EZERA DZIESMA

Ielaid savu zelta laivu
Manos zilajos ūdeņos.

Zaļi vēji sašūpos līmeni manu,
sašūpos laivu tavu.

Un mēs šūposimies vasaras debesīm pretim
visu dienu,
visu nakti,
visu mūžu.

REDAKCIJAI PIESŪTĪTI IZDEVUMI

Mūsu dzīve 5/6 n-rs, Siguldas pulka piemiņas fonda izdevums, 88 lp.

Ceļa Biedrs, 9 (149) n-rs, novembŗa burtnīca, mēnešraksts kristīgai dzīvei, izdevējs Latviešu ev.-lut. draudžu apvienība Amerikā, red. J. Strautnieks, 16 lp.

Jāņa Ozola romāns Arājam ir skaistas meitas, autora izdevums. Iespiests Alfreda Kalnāja spiestuvē Čikagā 1970. g., 176 lp.

Mazputniņš, 142. n-rs, mēneraksts latviešu zēniem un meitenēm visā pasaulē, oktobŗa burtnīca, Jaunatnes literārās biedrības Ceļinieks izdevums, red. Laimons Streips, 16 lp.

„Kristīgā Balss" 11/12. n-rs, nov.-dec. burtnīca, Amerikas latv. baptistu apvienības mēnešraksts, red. R. Ekšteins, 16. lp.

LATVIJAS PENKLUBA VĒLĒŠANU REZULTĀTI

Latvijas Penkluba valdes un priekšsēža vēlēšanās, kas notika pa pastu, nodotas 46 balsis, no tām 6 nederīgas. Par valdes priekšsēdi ar balsu vairākumu ievēlēts Mārtiņš Zīverts, par locekļiem: J. Abučs (29 balsis), P. Johansons (27), R. Rīdzinieks (33) un V. Strēlerte (38). Valdes locekļu kandidāti: O. Freivalds (18) un E. Spēks (13).

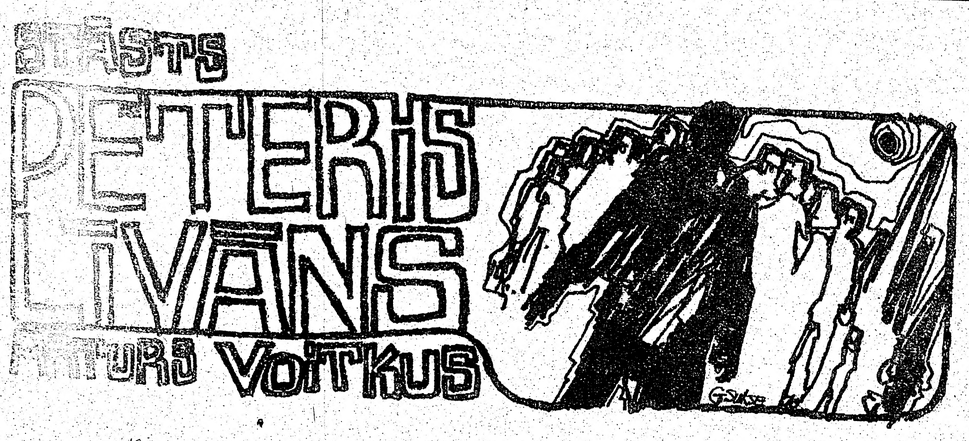

(49. turpinājums)

— Ko [illegible] no tevis gribēja? — Filips Menards jautāja, kad Bauera auto bija pazudis ap stūri. — Ieilgst savā draudzē?

— Tāpat parunājāmies, — Pēteris Līvāns atbildēja. — Arī par draudzes lietām, — viņš piebilda. — Ar to labāk neielaidies. Par to stāsta, ka viņš pirmdienās apskrienot visus, kas svētdienā neesot bijuši baznīcā. Vai te protestantu baznīcu trūkst? Ej pie mierīgāka cilvēka. Pārdomā.

— Tā gan būs jādara. Jāpārdomā, — Pēteris teica.

Un visu atlikušo dienas daļu Pēteris domāja.

No vienas puses — Baueram bija taisnība. Ormsfildā bija paprāvs latviešu pulciņš, un tie līdz šim, ja bija jutuši vajadzību, brauca uz kaimiņu lielpilsētu, kad tur notika dievkalpojumi latviešu valodā. Bieži tās nebija, bet latvietis, kā Ķencis mēdza teikt, Dievu ar lūgšanām nekad nebija pārāk bieži traucējis.

Bauers bija runājis par pastorālo aicinājumu. Bet kas bija aicinājums? Vai viņa gadījumā varēja secināt, ka Svētais Gars viņu aicināja birzmalniešu kapu svētkos kāpt kancelē? Vai tas bija Dieva gars, kas viņu urdīja teikt to, ko viņš toreiz teica — vai arī paša spītīgā daba? Bet kur tad viņš to bija ņēmis, ja Dievs viņu tādu jau nebija radījis? Tātad...

Aicinājums? Vai Bauera piedāvājums strādāt pie viņa par palīgu un tādā veidā Bauera draudzē iesaistīt Ormsfildā iebraukušos latviešus uzskatāms par Dieva aicinājumu?

Vakarā Pēteris par Bauera apciemojumu un sarunu izstāstīja Mairai.

Maira jautādama lūkojās vīrā. Pēteris sievas skatienu saprata.

— Nē, — viņš teica. — Es turpināšu iet pie Lalondes. Gan viņi atradīs mācītāju, kam nav pagātnes un kas tiem varēs būt paraugs visās lietās. Es negribu vēlreiz iekļūt tādā stāvoklī, ka uz mani var rādīt ar pirkstu un teikt: un t ā d s cilvēks brīb būt mācītājs.

— Kā pats domā, — Maira teica. — Tik tā vien, ka vēlāk pats nenožēlo. Citi imigranti būtu laimīgi, ja varētu atrast darbu savās profesijās.

— Taisnība. Bet citās profesijās neviens arī nepētī, kāds esi bijis pirms desmit vai divdesmit gadiem, ja tikai kārtīgi veic savu darbu. Jaunībā biji trakulis? Jā, kuŗš mēs tāds nebijām... Pie Lalondes neviens ir prātā nenāk pētīt, vai man citas brūtes arī bijušas, vai es bijis lēns vai straujš. Tiem svarīgi, kāds esmu šodien. Bet ja es atgrieztos baznīcas darbā, būtu citādi. Tad mani drīz vien liktu zem mikroskopa. Bet es tā vairs neesmu ar mieru. Kā tev šodien klājās tavā darbā?

— Kā parasti, — Maira vienaldzīgi atbildēja, bet steerējās un dzīvāk turpināja: — Smita kundze grib, lai jūlija un augusta otrdienās, trešdienās un ceturtdienās dzīvoju viņu vasarnīcā. Nav tālu, tikai divdesmit jūdzes. Viņa tajās dienās griboť būt pilsētā, bet nevēloties atstāt Džimu vasarnīcā vienu pašu.

— Kas tas Džims tāds?

— Šmitu dēls. Pusaudzis, ap septiņpadsmit.

— Un tev tas būtu jāvalda?

— Džimam nekādas valdīšanas nevajag. Tas ir īsts nākošais zinātnieks; es viņu neesmu redzējusi citādi kā ar grāmatu rokā. Šmita kundze grib, lai mājā būtu kāds cilvēks, kas puikam padod ēst un tāpat — vispār... lai nav viens. Nekad jau nevar zināt. Mūsu bērniem tur būtu laba atpūta.

— Tos varētu ņemt līdz? Tad jau viņa tev par tām dienām nemaksātu.

— Domāju, ka maksātu gan. Viņa gan nekā par to tieši neteica, bet tas jau pats par sevi saprotams.

— Ja jūs tur visi četri labi atpūstos, tad jau tas arī nebūtu vajadzīgs. Kā jūs tur nokļūtu un tiktu atpakaļ?

— Tur iet gaŗā autobuss. Neesot pilna jūdze līdz vasarnīcai. To gabaliņu mēs varam ļoti labi nostaigāt kājām. Kā tu domā?

— Un kā ar tavām citām vietām?

— Pie Rodžeriem varu iet sestdienās, bet Kroni man jau teica, ka tiem manis vasaras vidū nevajadzēšot, tā kā zaudēt nekā nezaudēšu, tikai iegūšu. Tas ir, ja tu vari tās trīs dienas nedēļā iztikt viens.

— Kādēļ lai nevarētu? Neaizmirsti, ka ilgus gadus sadzīvoju vecpuisī.

Jūnija beigās skolas beidza darboties, un pilsētas ielas arī dienas laikā bija pilnas bērnu. Tie uztudrējās ne tikai parkos, rotaļu laukumos un aizmāju dārzos, bet visvairāk uz ietvēm un klusākās ielās arī uz braucamajiem ceļiem. Zēni, ielas vidū nostājušies, svaidīja polveidīgo bumbu, ko šeit sauca par kājbumbu, lai gan ar kāju to neviens neaizkāra, vai arī, liedami cimdu rokā uzvilkuši, mētāja nelielo bēzbola bumbiņu. Kad tuvojās auto, rotaļnieki mazliet pakāpās sāņus, bet daudz vērības tiem neveltīja. Braucējiem pašiem bija jāuzmanās, lai kādu nesabrauktu. Parādījās brīdinātāji uzraksti: „Uzmanību, auto vadītāji! Jūsu bērni nav bezbēdīgi, bet bezrūpīgi!"

Jūlija pirmās nedēļas otrdienas rītā Šmita kundze piebrauca pie Līvānu dzīvokļa. Džims palika mašīnā. Līvānu bērni jau bija braucienam sagatavojušies un gaidīja mājas priekšā. Pēteris bija aizgājis darbā, un Maira vēlreiz pārbaudīja, vai dzīvoklī viss palicis kārtībā: elektriskais pavards izslēgts, logi pietiekami aizvērti, lai negaidītas lietus gāzes gadījumā ūdens nepieplūdinātu istabu — reiz jau tas bija noticis — un vai virtuves durvīm aizlikta priekšā važa.

Šmita kundze bija ienākusi priekštelpā un gaidīja Mairu. Skats aiz aceņu logatiem pētīdams skrēja pāri telpai.

— Jūs esat jauki iekārtojušies, — viņa atzina. — Kur jūs ņēmāt mēbeles?

— Nopirkām, — Maira bija beigusi dzīvokļa pārbaudi. — Dzīvoklis bija tukšs.

— Ļoti glītas, — Šmita kundze atzina. — Pie kā jūs pirkāt? Pie Stona?

Stons bija Ormsfildas dārgākais antikvāriāts. Maira iesmējās.

— Mūsu Stons ir Pestīšanas armijas lietoto mantu veikals. Mēs tur esam pazīstami pircēji.

— Nestāstiet! — Šmita kundze bija piegājusi pie magoņkoka skapīša un pētīja tā virsmu. — Cik jūs par šo samaksājāt?

— Trīs dolarus, — Maira teica, — vīrs no jauna pārspodrināja.

— Trīs dolari?! Pie Stona tāds būtu maksājis vismaz simtu. Vismaz! — Šmita atkārtoja un pārlaida roku skapja gludajai virsmai. — Trīs dolari... — viņa nevarēja rimties. — Fantastiski, fantastiski...

— Es esmu sakārtojusies, — Maira atgādināja, durvīs stāvēdama. — Mēs varam braukt, Šmita kundze.

— Braukt? Jā, protams, protams, — Šmita kundze ar varu atrāva acis no apbrīnotā mēbeles gabala. Vēl automobilī iekāpusi, viņa nevarēja rimties. — Apbrīnojami, kādas lietas var dabūt par smiekla naudu. Jūs par tā skapja pādošanu neesat domājusi?

— Nē, — Maira teica. Viņa sēdējā priekšējā sēdeklī blakus Šmita kundzei. Džims un bērni atradās aizmugurē. — Mums viņš ļoti labi noder.

— Jā, es redzēju, — Šmita kundze vēroja ceļu. — Traukiem. Bet tai vajadzībai es jums varētu dot kādu citu. Piemēram to, kas atrodas mūsu pagrabā. Tas pat ir lielāks un ērtāks par jūsējo. Jūsējais, savukārt, ļoti labi iederētos manā istabā. Jūs saprotat, stila dēļ.

— Jūs domājat? — Maira valdīja smīnu. — Jūsu istabā taču viss ir tā saucamajā franču provinciālajā stilā. Mūsu skapis ir Viktorijas laikmeta ražojums.

(Turpinājums sekos)

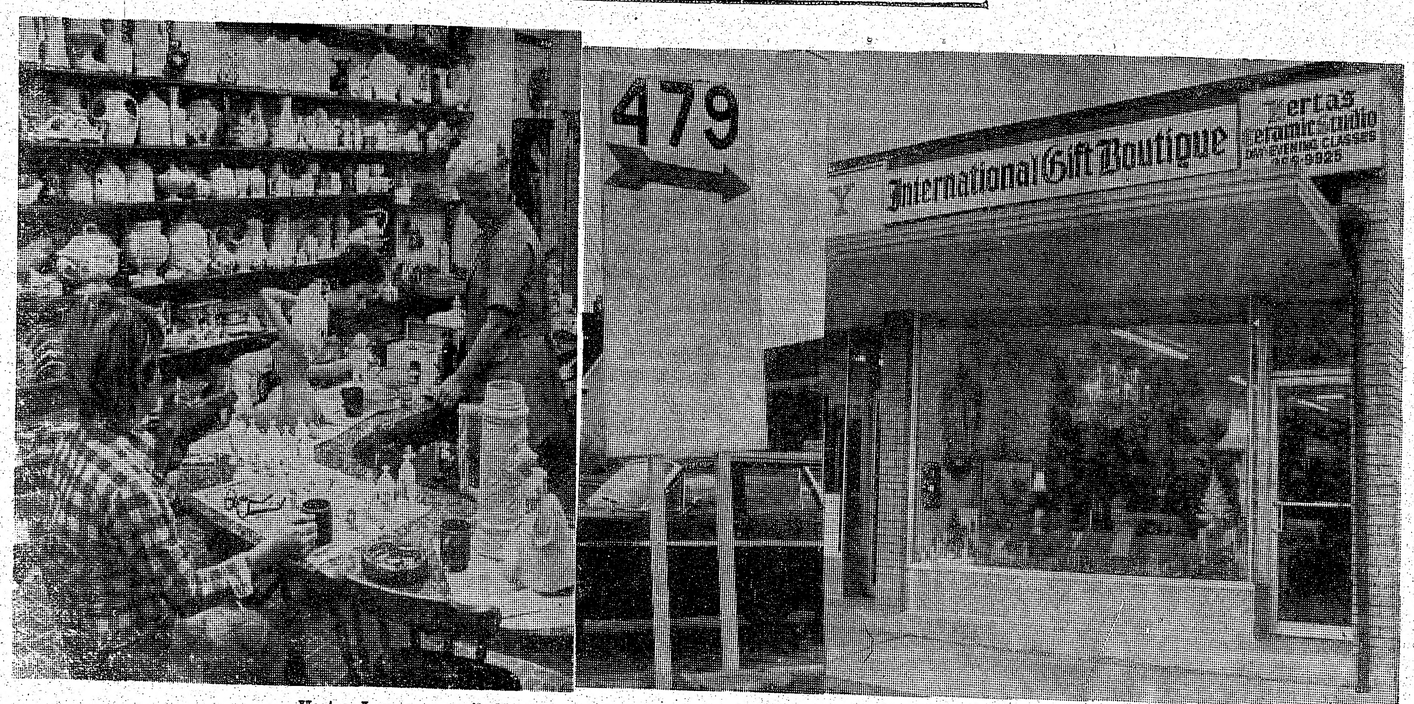

Hertas Jaunzemes veikals un keramikas darbnīca 479 Kennedy Rd., Scarborough, Ont.

No balto ceriņu sapņa līdz daiļamatniecībai

KĀ RADIES KĀDS LATVIEŠU UZŅĒMUMS

Mēs maldamies, ja domājam, ka modernās lieluilsētas technika ir ceļā uz pilnīgu daiļuma iznīcināšanu! Šis daiļums māklā un daiļamatniecībā joprojām izpaužas un izpaudīsies arī turpmāk, kamēr vien atradīsies ļaudis ar spēcīgu tā izpausmes tieksmi. Tā ir tieksme pēc skaistuma, kas pārvar daudzus šķēršļus un dara mūsu dzīvi jaukāku, greznāku, vērtīgāku un pilnīgāku. Skaistums nav jāmeklē tikai mūzejos un bagātnieku kolekcijās — tas var kļūt par ikviena dzīves sastāvdaļu.

Tādas sajūtas rodas, kad apzināti vai nejauši iemaldamies tālā daiļamatniecības priekšmetu krātuvē, kā Hertas Jaunzemes nesen atvērtā daiļamatniecības veikalā „International Gift Boutique", saimērā attālā Toronto lielpilsētas austrumdaļā 479 Kennedy Road, Scarboro (ziemeļos no St. Clair Ave.).

Divas samērā plašas telpas pieblīvētas ar tūkstošiem mākslas un daiļamatniecības priekšmetiem — latviešu mākslinieku gleznām, kristalla priekšmetiem, kokgriezumiem, keramiku, lampām, dekorācijas un izdaiļošanas priekšmetiem, rotas lietām, skaistuma kopšanas līdzekļiem un daudziem citiem mājas greznuma priekšmetiem, arī īpatnējiem importētiem daiļdarbiem.

Kad jautāju, kā radies šis lielais daiļamatniecības priekšmetu klāsts, veikala īpašniece Herta Jaunzeme atbild: „Tikai ļoti neatlaidīgā darbā un neizsīkstošā tieksmē kaut ko veidot vai iegūt kādu jaunu daiļumu."

„Bet pati ideja — kā radās tā?" Uz to jūs saņemat visai interesantu atbildi: „Tā bija mana mūžīgā mīlestība uz baltiem ceriņiem un tā ir neizsīkstoša. Vēl šodien glabāju balto ceriņu puķi, ko pirms 25 gadiem Vācijā saņēmu kā kāzu veltī."

Šķiet, tam visam vajadzētu piedērēt jau samērā tālai pagātnei, bet Hertai Jaunzemei, kopā ar zilizalo viršu puķi, šie baltie ceriņi joprojām ceļa zvaigzne visai dzīvei. Tie izraisījuši viņas spraigo un neapturamo tieksmi uz daiļradi vispār. Viņa ir mēģinājusi iegūt latviešu mākslinieku ceriņu gleznojumus, bet tad radusies doma gleznot pašai. Tā radušās kādas trīsdesmit viņas gleznas. No gleznošanas pārgājusi arī uz keramiku un šajā ņozarē ieguvusi vēl plašākus mākslinieciskās izpausmes apmērus.

H. Jaunzeme atvērusi arī studiju bērniem un pieaugušajiem, kas vēlas mācīties keramiku. Šādas nepagājuši astoņi darba gadi. Tagad radies arī plašs, daudzpusīgs daiļamatniecības un citu daiļdarbu veikals. Tas ir īsts skaistuma iestādījums šīs pārmērīgās technikas pārņemtajā lielpilsētā, kā savā ziņā ierosinājums ikvienam latvietim izdaiļot savu mītni.

Veikala iekārtošanā lieli nopelni arī viņas dzīvesbiedram Elmāram Jaunzemam, kas veicis apbrīnojamu un īpatnēju tehnisko izkārtojumu E. Jaunzems strādā atbildīgā amatā arī ītona lielajā veikalā.

Balto ceriņu 25 gadu ilgais sapnis tā šajā darbā ir cieši saistījis kopā abus tā īstenotājus.

Alberts Kalniņš

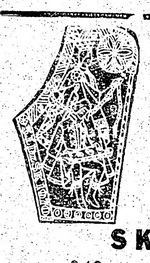

5. LATVIEŠU DZIESMU SVĒTKU

KANADĀ IZDEVUMI

SKATU ALBŪMS

340 uzņēmumi 96 lappusēs ar Dziesmu svētku un Nākotne 70 notikumiem. Cena $2.50

SKAŅU PLATE

DIVĀS stereo 33 rpm platēs ieskaņots kopkoŗu koncerts un divas garīga koncerta dziesmas. Abas plates vienā apvalkā. Abu plašu kopcena: $6.75

Izdevumi pieprasāmi latviešu grāmatnīcās, koŗu priekšniekiem vai 5. Latv. Dz. Sv. Kanadā rīc. kom., rakstot Mr. G. Gubiņš, 55 Pine Crest Road, Toronto 161, Ont., Canada. (Naudas pārvedumi uz „Latvian Song Festival Association" vārda).

CIŅU DRAUGU PIEMINOT

Šajās dienās plkv. Oskara Kalpaka bataljona ciņu draugi, latviešu kaŗa veterāni — strēlnieki, Latviešu virsnieku apvienība un ev.-lut. latviešu Sv. Andreja draudze atvadījās no mūžībā aizgājušā LKO kavalieŗa virsleitnanta Eduarda Lūša.

Viņš bija dzimis Dzelzavas muižā, Madonas apriņķī, kur vecāki strādāja muižas īpašnieka pilī. Eduardam tuvākajā apkārtnē nebija iespējas apmeklēt piemērotu skolu, tādēļ vecāki muižā darbu atstāja un pārcēlās uz Rīgu. Tur Eduards Lūsis beidza vidusskolu un pēc tam strādāja kā valsts ierēdnis līdz iesaukšanai cara armijas obligātā kaŗadienestā. Pirmais pasaules kaŗš tad bija jau sācies. Kaŗavīra gaitas viņš uzsāka Petrogradā un, pēc pirmapmācības un instruktoru skolas beigšanas Gačinā, 1916. gada sākumā tika nosūtīts uz 2. Orianenbaumas virsnieku skolu. Pēc tās beigšanas brīvprātīgi kaŗa dienestu turpināja 5. Zemgales strēlnieku pulkā kā virsnieks, piedaloties visās šī pulka cīņās. Tika paaugstināts podporučika dienesta pakāpē, kas atbilst virsleitnanta pakāpei Latvijas armijā.

Sākoties Krievijas revolūcijai un latviešu strēlniekiem aizklīstot uz turieni, E. Lūsis palika Latvijā. 1918. gada decembrī viņš iestājās Latvijas pagaidu valdības veidojamā kaŗaspēkā. Kad 1919. gada janvāŗa pirmajās dienās Rīga bija jāatstāj, kopā ar pulkveža Kalpaka vienībām devās uz Jelgavu. Tur virsleitnants Lūsis saskaņā ar plkv. Kalpaka pavēli, tika iedalīts virsnieku rotā, kuŗu vēlāk pārdēvēja par Neatkarības rotu. Šīs rotas sastāvā viņš piedalījās Lielauces aizstāvēšanā un tālāk visās cīņās Ventas upes krastā.

Kad martā sākās uzbrukums Kurzemes atbrīvošanai, Neatkarības rotas rindās Lūsis sasniedza Lielupes krastus un maijā piedalījās Rīgas atbrīvošanā. Pēc Cēsu kaujām, sakarā ar daudzo brīvprātīgo un mobilizēto kaŗavīru pieplūdumu armijas rindās, Lūsi iedalīja Kurzemes divīzijas papildu bataljonā jauniesaukto apmācībām Jaungulbenes apkārtnē.

Pēc Bermonta dēkas likvidēšanas, kad sākās sagatavošanās Latgales atbrīvošanas cīņām, Lūsi iedalīja Latgales partizānu pulkā. Šīs vienības sastāvā, kā rotas komandieris, viņš kaujās izrādīja sevišķu varonību un to apbalvoja ar Lāčplēša kaŗa ordeni. Kad kaŗš beidzās, pēc miera noslēgšanas gadu vēl turpināja dienestu Partizānu pulkā, bet kad armiju sāka pārkārtot miera laika dzīvei un pulku likvidēja, tas Lūsi tā sarūgtināja, ka viņš lūdza atbrīvošanu no dienesta armijā un iestājās robežsargos, vēlāk pārejot policijas dienestā. Kā drosmīgu un uzticamu darbinieku 1934. gada 15. maija apvērsumā viņu izsauca uz Rīgu un uzdeva Satversmes sapulces nama apsargāšanu.

Latvijas valsts neatkarības norieta dienām sākoties Lūsis bija Daugavpils apriņķa priekšnieka dienestā. Baigo gadu klusi pavadīja savā labi iekārtotā lauksaimniecībā un pēc 14. jūnija deportācijas devās mežā līdz vāciešu ienākšanai. Vācu okupācijas laikā strādāja policijas dienestā Cēsīs un 1944. gada vasaras beigās ar policijas bataljonu sīvās cīņās piedalījās sarkano uzbrucēju atvairīšanā Rīgai.

1944. gada oktobrī E. Lūsis aizsūtīja uz Vāciju vispirms savu ģimeni, bet pats uz turieni devās vēlāk, kopā ar policijas daļām. Tur viņš ar grūtībām sameklēja ģimeni Drezdenes apkārtnē. Tieši apmeklējuma laikā notika Drezdenes bumbošana. Saārdīto satiksmes ceļu dēļ pie policijas vienībām atpakaļ nokļūt vairs neizdevās un tādēļ kopā ar ģimeni aizbrauca uz Bavāriju, kur sagaidīja amerikāņu ienākšanu un apmetās Braunšteinas bēgļu nometnē.

Eduards Lūsis †
Latgales atbrīvošanas cīņu laikā

Pēc kapitulācijas E. Lūsis dažus gadus strādāja amerikāņu dienestā — latviešu sardžu vienībās (melnajos). Izceļošanas laikam Vācijā sākoties, viņam izdevās atrast darba devēju ASV, kur nokļūstot, sāka strādāt dzelzceļa dienestā. Kad ASV bija izkalpota pensija, E. Lūsis pārcēlās uz Kanadu, kur meita bija nodibinājusi ģimenes dzīvi. Te viņš ieguva un skaisti iekārtoja savu ģimenes mājiņu, rosīgi darbojās gan Sv. Andreja draudzē, gan Latviešu virsnieku apvienībā un kalpakiešu kopā.

Pēc pēkšņas saslimšanas un dažu nedēļu pavadīšanas slimnīcā, Eduards Lūsis 29. novembrī izbeidza savas šīszemes gaitas. Aizlūgumā bēŗu namā piedalījās arī mūsu archibīskaps A. Lūsis, daudz cīņu draugu un draudzes locekļi, 23. februāŗa sanāksmi. Kopas valde nolēma marta beigās vai aprīļa sākumā rīkot jautru vakaru, kuŗa izkārtošanu uzņēmās O. Liepa, bet vēlāk nopietnu literātu sarīkojumu ar ierobežotu dalībnieku skaitu. To organizēt lūgs Indru Gubiņu, vadoties no domas, ka viss nav jādara tikai valdes locekļiem vien, bet lielākas darbības iespējas pēc pašu ieskatiem dodamas biedriem, valdei paturot tikai atbildību. Taču iepriekš darbības vadlīniju pieņemšanai 10. janvārī plkst. 3 pēcpusdienā Latviešu namā Toronto notiks kopas biedru sanāksme. Drīzumā visiem biedriem izsūtīs apkārtrakstu ar pārreģistrēšanās lapām.

Pēc atkārtotas sirdslēkmes Toronto „General Hospital" slimnīcā 9. novembrī mirusi 77 g. v. Maiga Konštapele. Nelaikē bija dzimusi Nīcas pagastā. Viņu uz Jorkas kapsētas latviešu nodalījumu izvadīja māc. A. Briedis. Aizgājējai Toronto paliek meita Mirdza, znots Voldemārs Sērmulis un mazdēls Ilmārs.

Filmu producents Leo Ozols ieskaņo latviešu tekstus vairākām filmām no saviem plašajiem filmu materiāliem par Venecuelas džungļiem. Tās nākamgad demonstrēs Toronto, pēc tam Klīvlendā un citos latviešu centros.

U. 75 aizvadītiem dzīves gadiem šajās dienās atskatījās vecais strēlnieks un atbrīvošanas cīņu dalībnieks Jānis Karnītis. Viņa dzimtā vieta ir Zvārtava, kur vecākiem bija savs krodzniecības uzņēmums. Pirmā pasaules kaŗa laikā J. Karnītis cīnījās latviešu strēlnieku vienībās Ložmetējkalnā, Tīreļpurvā, Nāves salā, vēlāk iestājās jaundibinātā Latvijas armijā, piedalīdamies daudzās cīņās Ziemeļlatvijas atbrīvošanā. Latvijas neatkarības laikā J. Karnītis kalpoja robežsargu vienībās, galvenokārt Valkā pie Igaunijas robežas. Bēgļu gadus vadīja Leipcigā, vēlāk Eslingenā, Rietumvācijā, no kurienes 1949. gadā ieceļoja Kanadā, ilgāku laiku pavadīdams Montrealā. Tagad dzīvo kā pensionārs savas jaunākās meitas Rutas un znota Kārļa Rēvalda ģimenes mājā Toronto.

Tēlnieks Augusts Kopmanis uzņemts par goda biedru Tomaso Campanella internacionālajā akadēmijā literātūrai, mākslai un zinātnei Romā, piešķirot par nopelniem mākslā sudraba medaļu un diplomu. Akadēmija dod tiesības piedalīties konferencēs, publikācijās, individuālās un kopējās izstādēs vairākās Italijas mākslas galerijās un gadskārtējās izstādēs.

TORONTO ZIŅAS

Prof. Jāņa Kugas piemiņas izstādi Sv. Jāņa baznīcas sarīkojumu zālē 11. decembŗa vakarā atklāja LNAK valdes priekšsēdis T. Kronbergs, klātesot ap 80 mākslas draugiem, to vidū daudziem māksliniekiem. T. Kronbergs norādīja, ka nākošajā dienā, 12. decembrī, profesoram būtu piepildījušies 92 gadi; viņš bija iecerējis šo izstādi jau pagājušā gadā, taču veselības stāvoklis to aizkavēja un mākslinieks mira 24. novembrī. Tā izstāde, viņa dēla Jāņa un meitas Lizes ar vīru Eriku Pakalnu organizēta, tagad notiek bez profesora klātienes, taču viņa dvēsele nav zudusi, jo iemūžināta profesora darbos, ar kuŗiem viņš ierakstījis savu vārdu zelta burtiem latviešu tautas mākslas vēsturē, būdams tās skatuves gleznieciības pamatu licējs. Kā Latvijas mākslas akadēmijas dekorātīvās meistardarbnīcas vaditājs prof. J. Kuga izaudzinājis veselu dekorātoru paaudzi, Latvijā vairākkārt saņēmis godalgas un ordeņus, arī ārzemju, pirms vairākiem gadiem arī trimdas Tautas balvu. T. Kronbergs izcēla prof. J. Kugas nacionālo stāju, norādot, ka viņš būtu varējis palikt Latvijā un kā izcils mākslinieks dzīvot arī okupācijas varā, taču nacionālās pārliecības dēļ, jau 67 gadus vecs, tomēr devās trimdā, kaut še vairs nevarēja strādāt savā speciālitātē, pievēršoties stājgleznieciībai. Tā arī šai izstādē redzamas galvenokārt ainavas, jo prof. J. Kuga kā ainavists latviešu sabiedrībai vismazāk pazīstams: no 40 izstādītajiem darbiem tikai 2 ir portreti un 2 dekorāciju meti. Par prof. J. Kugu kā cilvēku, mākslinieku un Latvijas mākslas akadēmijas rektoru runāja Mākslinieku vienības Latvis priekšnieks J. Zuntaks, kam kā audzēkņu pārstāvim akadēmijas padomē un stipendiju komisijā bijis ciešs kontakts un pazīšanās ar diviem akadēmijas rektoriem — prof. V. Purviti un prof. J. Kugu. Izstādītās visas 36 J. Kugas ainavas ir pārdodamas, cenā no 150. — 800 dol., logatus aprēķinot atsevišķi par 20 — 100 dol. Jau pirms izstādes oficiālās atklāšanas 3 darbi bija pārdoti, bet ceturtais „aizgāja tautās" nedaudz vēlāk. Skaistā izstāde būs atvērta līdz 18. decembrim, katru dienu no plkst. 5 — 9 vakarā.

Pastāvot bankās vispārējai tendencei procentu likmei slīdēt lejup, arī Toronto latviešu kreditsabiedrībā personīgie aizdevumi kļuvuši lētāki: tie no 12% samazināti uz 10,8%. Turpretim par termiņa noguldījumiem „latviešu banka" maksā 7 — 7,5%, kas vērtējams kā augsta likme. Latviešu sabiedrība pašu bankas nozīmi un priekšrocības pamazām sāk izprast, arvien vairāk „pārnesot" savu naudu no kanadiešu bankām uz latviešu kreditsabiedrību. Atsevišķa klienta lielākā iemaksa līdz sim bijusi pāri par $34.000. Pērn radīto jauno termiņnoguldījumu kontu iestādījumu kreditsabiedrības biedri sākumā uzņēma ar atturību, nevēloties savu naudu uz ilgāku laiku noguldīt neaizkaramā kontā, kaut par to saņemtu augstākus augļus, taču pamazām atsaucība vairojusies un novembŗa beigās kreditsabiedrībā jau bija 87 šādi konti ar kopā 431.300 dol. noguldījumu. Novembrī kreditsabiedrības peļņa bija 3912,22 dol. Šai mēnesī klāt nākuši 16 jauni biedri, to kopskaitam sasniedzot 2477; atvērti arī 5 jauni organizāciju konti, kuŗu skaits pašreiz ir 114. Šī saimniecības gada pirmajos 8 mēnešos peļņa bijusi 19.045,92 dol. pret 14.330,66 dol. tai pašā laika periodā pagājušajā gadā. Kreditsabiedrības bilance uz 30. novembri bija 2.691.296,54 dol.; aizdevumu bilancē hipotēkārie aizdevumi bija par kopsummā 1.534.446,73 dol., bet personīgie aizdevumi samazinājušies uz 785.380,85 dol. Akciju kapitālā atradās 407.865,38 dol., bet noguldījumu kontos 1.419.523,86 dol.

Doktoru hospitālī 5. decembrī 85 gadu vecumā mirusi Auguste Voitkus, dzimusi Lase, kas savā laikā strādāja par skolotāju Rīgā un Jelgavā, tāpat kā viņas jau 1943. gadā mirušais dzīvesbiedrs. Par aizgājēju sēro dēls māc. Arturs Voitkus Montrealā, viņas meitas Ilze Šaga (Shugg) Otavā un Maruta Salmiņa Toronto, kā arī nelaikes meita Velta Vigande Toronto. Aizgājēju 8. decembrī no Vignala bēŗu nama pēdējā gaitā uz Jorkas kapsētas latviešu nodalījumu izvadīja Sv. Andreja draudzes mācītājs A. Čops, piedaloties arī māc. A. Voitkum.

Latviešu nacionālā jaunatnes apvienība Kanadā organizē ceļojošu fotografiju ,filmu un grafiku izstādi, kuŗu iecerējusi nākošā gada pirmajos trīs mēnešos rādīt Toronto, Hamiltonā, Londonā, Montrealā, Otavā un Sadberijā. Piedalīties aicināti visi ieinteresētie jaunieši līdz 30 gadiem. Katrs var piedalīties ar 3 — 4 fotografijām 11x15 collu lielumā, kuŗu tematika nav ierobežota. Filmas var būt kā 8 mm un 8 mm Super, tā arī 16 mm krāsās un melnbaltās. Izstādes grafiku daļā domāti jauniešu gatavoti plakāti, reklāmas un citas kompozicijas un zīmējumi. Fotografijas un grafikas līdz 10. janvārim iesūtāmas Ilzei Šmitei (133 Colin Ave, Toronto 7, Ont.; tālr. 488-9445), bet filmas — Klāvam Zichmanim (161 Olive Ave, Willowdale 441, Ont.; tālr. Toronto 221-7760),pievienojot autoru īsu biografiju un ģimetni. Izstādes rīkotāji uzņemas atbildību par visiem iesūtītajiem darbiem.

Savā mājā 6. decembrī miris atrasts 47 gadus vecais Evalds Zvaigznīte, par kuŗu sēro brālis Arvīds ar ģimeni Toronto un māte Latvijā. Nelaiķi 9. decembrī pārpeļņoja Sv. Džēma kremātorijā, svētbrīdi vadot archibīskapam A. Lūsim.

Mākslinieku vienības Latvis sarīkojumā tēlnieks Augusts Kopmanis 9. decembrī Latviešu namā ap 50 apmeklētājiem stāstīja par savu šāgada Eiropas ceļojumu, vairāk gan iepazīstinot skatītājus ar redzēto, demonstrējot ap 20 minūšu gaŗu filmu un tieši 250 krāsu diapozitīvu. Ar tiem A. Kopmanis izvadāja apmeklētājus pa Šveici, Italiju — galvenokārt Romu un Florenci — un Dienvidfranciju, pabeidzot „ceļojumu" Raiņa trimdas vietā Kastaņolā. Iespējams, ka A. Kopmanis šo priekšnesumu atkārtos, jo, kā vēlāk dzirdēts, daudzi interesenti šo sarīkojumu 9. decembrī nav varējuši apmeklēt.

Latviešu preses biedrības Kanadas kopas M. Lorberga vadītajā valdes sēdē 8. decembrī R. Norīša dzīvoklī pārrunāja biedrības centrālās valdes prasīto aptauju attieksmē uz iecerēto brīvo rakstnieku pulcēšanos vairāku dienu darba sanāksmēs kādā no nākošajiem gadiem. Kopas valde bija ieskatos, ka nav nepieciešams izdarīt individuālas aptaujas, bet iecerētā pulcēšanās būtu saistāma ar kādu citu plašāku sarīkojumu, piemēram, dziesmu svētkiem, literātiem pāris dienu sanākot kopā pirms vai pēc tam. Tas dotu iespēju attiecīgi iekārtot atvaļinājuma laiku. Pašai literātu sanāksmei arī nevajadzētu notikt kādā pilsētā, bet „zaļumos", piemēram, Gaŗezerā. Sakarā ar piemērotas lasāmvielas trūkumu TLTA ģimnazijas direktrise V. Slavieša aicinājusi kopas literātus piedalīties pārrunās skolotāju un audzinātāju seminārā, kas pie TLTA notiek L. Vīka vadībā. Panākta vienošanās par semināra

Beidzamais laiks iegādāties Ziemsvētku dāvanas

ZELTA SVĒTDIENĀ 20. decembrī

DV grāmatnīca būs atvērta no plkst. 12 dienā līdz plkst. 6 vakarā,

491 College ielā, Latviešu namā, Toronto.

„Nākotnes 70" norēķinu nav

KANADAS LATVIEŠU 5. DZIESMU SVĒTKU RICIBAS KOMITEJA BEIGUSI DARBU

SVĒTKU ATLIKUMS 18.174,41 DOL.

Kanadas latviešu 5. dziesmu svētku rīcības komiteja, 7. decembrī priekšsēža Z. Šmita vadībā sanākot darba izbeigšanas sēdē Latviešu namā Toronto, konstatēja, ka svētku apakškomitejas „Nākotnes 70" rīkotās jaunatnes nedēļas norēķinu joprojām nav, kaut tie vairākkārt solīti. „Nākotnes 70" priekšsēdis Dr. V. Gulēns, kas bija arī dziesmu svētku rīcības komitejas viceprieksšsēdis, sēdē sniedza tikai daļējus norēķinus, kuŗi gan vairāk uzskatāmi par informāciju, iesniedzot pārskatu par ieejas karšu skaitu atsevišķajos sarīkojumos, kuŗas „Nākotne 70" pārdevusi par pilnu cenu, neieskaitot „puscenu" kartes un bez maksas izsniegtās. No šiem datiem neizriet ieejas karšu skaits, kuŗas pārdevuši citi, tādēļ arī nedod pilnīgu pārskatu par atsevišķo jaunatnes nedēļas sarīkojumu apmeklētāju daudzumu.

Pēc V. Gulēna sniegtā pārskata datiem „Nākotne 70" pārdevusi 80 kopbiļešu. Jāņu vakaram Sidrabenē pārdotas 67 kartes, U. Ģērmaņa un R. Cedriņa referātiem — 205, otram U. Ģērmaņa referātam — 173, filmas „Svešās zemēs" izrādēm — 272, literārajam sarīkojumam „Balsis 70" — 339, skolotāju un vecāku semināru ciklam — 69, referātu ciklam „Tavas un manas domas" — 72, sarīkojumam „Latviskās tradicijas un paražas" — 19, pasaules latviešu jauniešu salidojuma panelim — 45 jautrajam vakaram „Trimda dimd" — 973, literātūras darbnīcai — 16, TLB sestdienas skolas izrādei „Spriditis" — 109, BATUN rīkotajām diskusijām (angļu valodā) — 11, „Burbuļnakts ballei" (izbraukums kuģīšos) — 524, AABS rīkotajiem referātiem par Baltijas valstīm (angļu valodā) — 99, literārajam sarīkojuma „Ādams un Eross" — 147, lieluzvedumam „Gaidas un skauti ir, bija un būs" — 156, gaidu un skautu sarīkojumam „Kājas klonu rībināja" — 219, diskusijām par mūziku „Akordi un diskordi" — 71, rakstnieku pēcpusdienas „Mūsu dzejnieki" — 321, trīs „Koklētāja un velna" izrādēm — 1263, „Nākotnes 70" ballei — 727, diskusijām par citurtiešu laulībām ar latviešiem (angļu valodā) — 127, jauno mākslinieku konkursam — 443, jaunatnes korim — 12 un jaunatnes apvienību dienai — 62.

Papildinājumam V. Gulēns paskaidroja, ka ienākumi par 3 „Koklētāja un velna" izrādēm palikuši TLB tautas deju kopai Dižancis, tāpat abu skautu un gaidu sarīkojumu ieņēmumi to organizētājiem. Nav nokārtoti autoru honorāri par jauno mākslinieku koncertā atskaņotajiem darbiem, bet, ievērojot šī sarīkojuma specifisko raksturu, „Nākotne 70" lūgs autorus no honorāriem atteikties. „Nākotnes 70" pasākumu atlikums, ieskaitot ziedojumus un soļotāju nopelnītās summas, varētu būt ap 6000 dol., domāja V. Gulēns. Tā kā šī bija pēdējā dziesmu svētku rīcības komitejas sēde, kādēļ gaidīt uz galīgajiem norēķiniem vairs nevar, nolēma, ka visi „Nākotnes 70" norēķini nododami revizijas komisijai, kuŗai jāsanāk sēdē pirmajā nedēļā pēc Jaungada, kad tā izskatīs arī dziesmu svētku rīcības komitejas norēķinu dokumentus.

Pārejot pie pēdējām rīcības ko-

(Nobeigums 5. lpp.)

Latvijas valsts dibināšanas atceres akta dalībnieki Sandiego, Kalifornijā. Pirmajā rindā no kreisās: Stefanīda Jansone, V. Grietēns, DV ASV valdes pārstāvis rietumu apg abalā un DV apvienības Dienvidkalifornijā priekšnieks E. Leimanis, apvienības vanadžu kopas pr-ce V. Leimane un Sandiego latviešu draudzes mācītājs A. Grietēns. Otrā rindā trešais no kreisās — DV apvienība s pr-ka palīgs, ar DV zelta medaļu apbalvotais A. Vestmanis un Austr a Vestmane. Atceres aktu rīkoja Sandiego latv. ev.-lut. draudze un Dienvidkalifornijas DV apvienība.

Foto: A. Peize

Mūsu draudžu darbs

LELDAAs PĀRVALDES SEDE 27. un 28. NOVEMBRI VAŠINGTONĀ

Dziļā uzticībā Visuvarenajam it kā nemanot pagāja Latviešu evaņģeliski luterisko draudžu apvienības Amerikā divas darba dienas Vašingtonas latviešu draudzes dievnamā, kur no sākuma līdz nobeigumam klāt bija visi pārvaldes locekļi: priekšnieks prāv. A. Veinbergs, viņa vietnieki Dr. A. Rūsis un māc. I. Gaide, sekretārs māc. Dr. K. Bilzens, kasieris agronoms E. Robiņš, statistikas nozares vadītājs A. Lejiņš un evaņģelizācijas un kristīgās namturības nozares vadītājs māc. V. Vārsbergs. Tāpat visu laiku līdzi darbojās arī skolu nozares vadītājs māc. P. Nesaule un Ceļa Biedra redaktors māc. J. Strautnieks.

Archibīskaps A. Lūsis un apgabalu vadītāji prāv. J. Turks un prāv. V. Šēfers bija atsūtījuši svētības vēlējumus Personīgi sveicināja Vašingtonas draudzes priekšnieks A. Ābrants.

Priekšnieks prāv. A. Veinbergs vispirms informēja par Baznīcas virsvaldes darbību. Pārrunājusi draudžu pienākumus pret baznīcas vadību, pārvalde nolēma lūgt archibīskapu atstāt draudzēm līdzšinējo gada pārskatu iesūtīšanas kārtību (prāv. A. Veinbergam un apgabalu vadītājiem).

Noklausījusies archibīskapa A. Lūša rakstītā paziņojumā, ka viņš nākamajā gadā cer uzņemties pilnu archibīskapa darba laiku, atbrīvojoties no Toronto Sv. Jāņa draudzes mācītāja pienākumiem, pārvalde nolēma archibīskapam ziņot, ka viņa jau tagad gatava un spēj izpildīt LELDAA ģenerālkonferences 1969. gada Detroitā lēmumu maksāt archibīskapam paaugstināto, pilno algu.

Administrātīvi - juridiskās nozares vadītājs Dr. A. Rūsis ziņoja par vēlamiem grozījumiem LELDAA satversmē, par palīdzības fondu un arī par jauniecerēto pensiju fondu. Pēdējais prasītu lielu naudas līdzekļu ieguldījumu, kāda pašlaik nav; tālākus paskaidrojumus gaidīs nākamajā sēdē. Pēc statistikas nozares vadītāja A. Lejiņa ziņojuma par veco ļaužu mītnes „Celsmes" plānu, pārvalde nolēma tam par labu izmaksāt savu daļu.

Pilsēta jau mirdzēja ugunīs, kad visi automašīnās devās uz patālo Latvijas sūtniecību, kur prāv. A. Veinbergs draudžu un pārvaldes vārdā sirsnīgi apsveica sūtni Dr. A. Dinbergu, kas novēlēja labākos panākumus mūsu baznīcai. Nākamajā vakarā speciāla delegācija prāv. A. Veinberga vadībā apmeklēja arī Dr. A. Spekki, Latvijas sūtni emeritus.

Stiprinājušies tuvējā prāv. A. Veinberga un viņa dzīvesbiedres gādīgā nama vakariņās, pārvalde darbu turināja.

Kasieris agr. E. Robiņš iepriecināja ar skaitļiem, kas liecināja, ka draudzes savus naudas maksājumus LELDAAi izpilda arvien labāk. Attaisnoja visus izdarītos maksājumus, jo tie bija budžeta robežās. Lielāka izdevumu daļa vēl nav segta, jo kasē pietrūcis attiecīgo līdzekļu.

Plašu ziņojumu sniedza jaunatnes nozares vadītājs māc. I. Gaide. Jaunatnes darbs draudzēs vērsies plašumā. Manāma kristīgās jaunatnes kustības rašanās četrās kursu dienās, no 16. — 23. augustam Gaŗezerā. Veidojusies tālāk iekļaušanās kristīgā darba centienos, kuŗos paši jaunieši varēs aizsniegt citus jauniešus pat vismazākajās draudzēs. (Jau 10. septembŗa sēdē Vašingtonā LELDAAs pārvalde konstatēja, ka daudz pamatīgāks jaunatnes darbs būtu jādara apm. 80% mūsu draudzēs). Ziņojums turpinājās arī nākamajā dienā, atzīmējot izdevuma „Jaunatnes Ceļš" nesto svētību. Vērtīgi būtu, ja draudzes šo izdevumu abonētu saviem jauniešiem, it sevišķi iesvētamajiem. Pārvalde piešķīra jaunatnes darbam nepieciešamos papildlīdzekļus 480 dol. apmērā. Izsacīja cerību, ka nākamajā sēdē, budžetu pieņemot, radīsies līdzekļi, lai jaunajā gadā darbu varētu sākt arī atalgots jaunatnes darba mācītājs. Piekrita māc. I. Gaides priekšlikumam rīkot nākamgad LELDAAs 5. kristīgās jaunatnes kursus no 22. — 31. augustam Gaŗezerā. Kanadas apgabala kristīgās jaunatnes kursi 1971. gadā paredzēti no 15. — 21. augustam Saulainē.

Sekoja skolu nozares vadītāja māc. P. Nesaules skolu darbības ziņojums. Līdztekus dažādo centienu saskaņošanas pienākumiem, daudz bija jāveic, lai skolās nepietrūktu ticības mācības grāmatu. Par pēdējām gādājuši grāmatu autori, kas pulcējušies īpašā apspriedē 2. jūnijā, Toronto. Turpinājusies laba sadarbība ar ALAs izglītības biroju; atbalstīti tā nopelnu stipendijas pārbaudījumi; kopīgi ar to sastādītas ticības mācības programmas. Ticības mācības grāmatu izdevēja ir Baznīcas virsvalde. Darbu varētu izvērst plašāku, ja tam būtu attiecīgie līdzekļi.

Evaņģelizācijas un kristīgās namturības nozares vadītājs māc. V. Vārsbergs, iesniedzot rakstītu ziņojumu, izteicās par šīs nozares speciālās komisijas daudzajiem priekšlikumiem. Daži no tiem: ieteicama vecāku un bērnu rēgulāra piedalīšanās dievkalpojumos, jauniešu iesaistīšana katras draudzes aktīvā darbā, vidējās un jaunākās paaudzes draudzes locekļu ievēlēšana draudžu padomēs.

Sekoja teoloģijas nozares vadītāja Dr. K. Bilzena informācija. Ystenībā katrs spredikis jau ir teoloģijas priekšlasījums. Tāpēc nozare nedara to, ko veic draudzes un apgabalu garīgie vadītāji, kā, piemēram, prāv. Šēfers, kas 3. jūnijā Toronto bija organizējis speciālas teoloģijas studijas Kanadas apgabala garīdzniekiem. Nozare cenšas veidot īpašus brīžus, lai cilvēks varētu raudzīties dievzinātnes bagātībā un nepieejamos dziļumos. Pārvalde piekrita LELDAA teoloģijas studiju un sadraudzības dienu rīkošanai nākamgad no 1. —4. septembrim Gaŗezerā.

Redaktors māc. J. Strautnieks referēja par Ceļa Biedru. Viņš lūdza to vairāk abonēt un atbalstīt ar labiem rakstiem.

Prāv. A. Veinbergs, kā palīdzības nozares vadītājs, stāstīja par mīlestības darbu, kas sasniedz baznīcu arī pašā Latvijā. Tas reizēm it kā neiespējams, bet Dievs dod ceļus. Pēc viņa ziņojuma par darbu apgabalos, pārvalde konstatēja, ka apgabalu konferences būtu labāk apmeklētas, ja tajās programma būtu interesantāka un laikmetīgāka.

LELDAA sinodes satversmes komisijas ziņojumu sniedza komisijas sekretārs māc. V. Vārsbergs. Komisija un Latvijas ev.-lut. Baznīcas virsvaldes prezidija 19. un 20. maija kopsēdē Toronto pieņemtas satversmes pamatlīnijas, aprakstīts sinodes dibināšanas veids, kā arī panākta vienošanās par satversmes projekta juridiskajiem pamatprincipiem. Tagad latviešu draudžu sinodes satversmes projekts izstrādāts. Pēc šā projekta par sinodes dibināšanu jānobalso ⅔ no visām LELDAA esošajām draudzēm, pēc kam tiks sasaukta sinodes dibināšanas sanāksme, uz kuŗu aicinās visas LELDAA draudzes un to mācītājus, kas ar vienkāršu balsu vairākumu šo sinodi nodibinātu. Tagadējā LELDAA ir apvienotas visas ASV un Kanadas latviešu draudzes (izņemot vienu). Jaunajā sinodē visas draudzes būtu vienotas juridiski un morāliski un pati sinode būtu Latvijas ev.-lut. baznīcas reģionāla sastāvdaļa. Pārvalde ļoti nozīmīgajā ziņojumā noklausījās ar lielu uzmanību. Tā kā vēl nebija pieejams gatavais sinodes satversmes projekta teksts, nekādu lēmumu nepieņēma. Pēc prāv. A. Veinberga priekšlikuma pārvalde nolēma šajā mācību gadā izmaksāt stipendiju teoloģijas studentam A. Sedliņam.

Dažādajos jautājumos, cita vidū, atzina, ka būtu nepieciešamas telpas dokumentiem un vērtīgām grāmatām. Izteica vēlmi dibināt latvisku redzamo - dzirdamo mācības līdzekļu (slīdīšu, filmu u. t. t.) apgādāšanas pētītāju komisiju. Jautājumu atlika uz LELDAA pārvaldes nākamo sēdi, kuŗu uz Mineapoles - Paula draudzes priekšnieka Dr. J. Robiņa aicinājumu nolēma noturēt 1971. gada 12. un 13. februārī Mineapolē. Pārvalde sirsnīgi pateicās Vašingtonas latviešu draudzei, sevišķi tās dāmu komitejai, par lielo viesmīlību, novēlot visiem priecīgus Ziemsvētkus un laimīgu 1971. gadu.

Dr.K. Bilzens

Sardzē pie DV tradiciju — plkv. A. Krīpena pulka kaujas karoga: A. Vestmanis, A. Arbeiters un V. Grīnvalds, pa labi — dziedones Aina Lūse un Stefanīda Jansone Latvijas dibināšanas atceres dievkalpojumā Sandiego, Kalifornijā.

Foto: A. Peize

Jaunieši nāk talkā

Lietuviešu [illegible] grafisti Siration Yellow Flounder Incident, Latvian Youth Movement for Human Rights."

30. novembŗa vakarā 30 jauniešu pulcējās pirmajā sanāksmē un sastādīja deklarāciju, solīdamies visiem spēkiem sekmēt īpašas izmeklēšanas komitejas izveidošanu ASV kongresā, panākt nepārprotamu politiskā bēgļa statusa definēšanu (no piekritīgo iestāžu puses) patvēruma lūdzēju tiesību aizsargāšanai nākotnē. „Notikums uz ASV kuģa ASV territoriālos ūdeņos ir kauna traips, kas guļ uz ikviena ASV pilsoņa sirdsapziņas," cita vidū sacīts deklarācijā. „Lai to nomazgātu, mums ASV un pasaules sabiedriskās domas ietekmē jāpanāk, ka Pad. savienības iestādes atzīst un garantē incidentā skartā lietuviešu bēgļa personīgo drošību un brīvību, neatkarīgi no viņa politiskajiem uzskatiem."

„Dedzīgi un neatlaidīgi strādājot, mēs varbūt varēsim atvieglot izdotā bēgļu likteni un izraisit izmeklēšanas komitejas radīšanu ASV kongresā," pēc sanāksmes izteicās Kalamazū jauniešu pulciņa priekšsēdis Austris Ruņģis.

Sekojošajās dienās jaunieši atkārtoti ieradās vietējā laikraksta „Kalamazoo Gazette" redakcijā, kuŗa par gadījumu līdz tam bija maz ziņojusi un panāca, ka laikraksts sāka iespiest lasītāju vēstules, notikuma attīstību izcēla kā pirmās lappuses ziņas. 3. decembŗa numurā par lietuviešu jūrnieka izdošanu parādījās nosodošs ievadraksts un intervija ar jauniešu grupas vadītāju Jāni Pavasari. Tajā pašā dienā interviju ar viņu sniedza arī vietējā televīzijas pārraide vakara ziņās.

Vakaros pilsētas rajonos jaunieši apstaigāja amerikāņu mājas, jautājot pēc reakcijas Simona Kudirkas gadījumā. Visi jautātie notikumu nosodīja un vēlējās tā noskaidrošanu.

ALJA biedriem un jauniešiem citās pilsētās grupas dalībnieki nosūtīja 800 vēstules, informējot par mērķiem un mudinot darboties. Līdzīga satura vēstules adresēja arī LNJAK, ELJA un Austrālijas LJA valdēm. Informāciju saņēma ALA, LNAK, ASV DV zemes valde, BATUN, lietuviešu un igauņu centrālās organizācijas.

Jānis Pavasaris gan preses gan televīzijas intervijā mudināja amerikāņu sabiedrību rakstīt ASV prezidentam, ārlietu ministram un kongresa locekļiem, protestēt pret izdošanu un pieprasīt izmeklēšanas komitejas radīšanu ASV kongresā. Grupas dalībnieki rakstīja individuālas vēstules „Kalamazoo Gazette" redakcijai, Mičigenas senātoriem un kongresa locekļiem, bet grupas prezidija vēstuli nosūtīja senātoram Edmundam Maskijam (Muskie).

Rietummičigenas universitātes studentu laikrakstā „Western Herald" parādījās ievadraksts, veltīts lietuvieša izdošanai un grupas ievietots sludinājums. 3. decembrī Rietummičigenas universitātes vadiba deva atļauju grupas dalībniekiem vākt parakstus petīcijai ASV senāta ārlietu komitejas priekšsēdim J. V. Fulbraitam (Fulbright). 4. decembŗa priekšpusdienā bija jau savākti vairāki simti parakstu. Jāpiezīmē, ka grupas dalībnieku vidū ir 5 politisko zinātņu studenti: Jānis Pavasaris, Austris Ruņģis, Modris Krautmanis, Imants Minka un Egons Kubuliņš.

Jau pirmajā sanāksmē jauniešiem bija radusies ideja par liela reklāmas dēļa īrēšanu pilsētas centrā, kas notikumu atgādinātu svētku dāvanu pircēju drūzmai. Firma, kas šādus plakātus uzstāda, varēja reklāmas dēli apsolīt tikai pēc nedēļas. Tādēļ sākotnēji krasais teksts bija jāmaina, un lielais plakāts aicinās Kalamazū ļaudis lūgt Ziemsvētku laikā par krieviem izdotā lietuviešu bēgļa likteni.

Pret samaksu vietējā radiostacija atkārtoti raidīja grupas mudinājumus, rakstīt kongresa locekļiem. Sludinājumi parādījās arī „Kalamazoo Gazette" slejās. Visam tam bija vajadzīgi līdzekļi, kuŗus sākumā ņēma gan no jaunatnes organizāciju kasēm, gan pašu dalībnieku personīgās rocības. Tā students Arnis Pone, pieteikdams avīzei sludinājumu, bija pagaidām izlicis savu pēdējo naudu — 63 dol. Nedēļai ejot uz beigām, jaunieši bija izsūtījuši Kalamazū tautiešiem 400 vēstules, pastāstot par saviem plāniem un darbību un pieteikdami savus apmeklējumus ziedojumu vākšanas nolūkā.

Vēstulē, kuŗu parakstījuši Jānis Pavasaris, Austris Ruņģis un Raimonds Ziemelis, cita vidū rakstīts: „Pirmā brīdī šī akcija var izlikties kā cīņa par politisko bēgļu tiesībām ASV un kāda lietuvieša likteni, kam šīs tiesības laupīja. Tomēr dziļāk tverta, šī akcija ir liela pasaules mēroga sabiedriskā un politiskā saviļņojuma izmantošana, lai aktualizētu Baltijas valstu jautājumu, apspiesto tautu likteņus un lai brīvās pasaules baltieši arvien ciešāk saliedētos par respektējamu politisku spēku."

Kad dienu pēc dienas ar gadījumu un tā izraisītajām sekām turpināja nodarboties lielie amerikāņu laikraksti un televīzijas komentātori, kad izmeklēšanas jautājums vismaz nomināli jau bija pieminēts ASV senātā, kad prezidenta uzdevumā no Baltā nama lietuviešu vadītāji telefoniski sāka saņemt mierinātājus vārdus un likās, ka sabiedriskās domas spiediena rezultātā nepieciešamais efekts jau sasniegts, Jāņa Pavasaŗa vadītie jaunieši jutās gandarīti nevien par iecerēto mērķu īstenošanos, bet arī vēl par ko citu. Viņi bija atraduši ceļu, kā demokratiskā iekārtā aktīvs mazākums spēj veikt nopietnu politisku darbu un likt lielajai nācijai atkal reiz domāt par tik vienkāršām lietām kā brīvību un cilvēcību.

Auseklis Zaļinskis

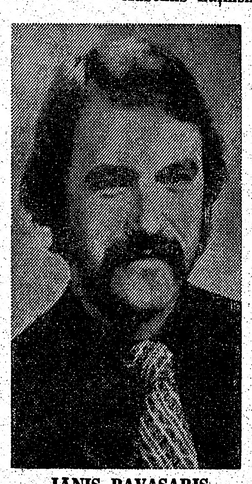

JĀNIS PAVASARIS
Amerikas latviešu jauntnes apvienības referents.

„Nākotnes 70" . . .

[illegible] pp.

[illegible] sēdes, [illegible] ziņoja „Pu[illegible] apmēra [illegible] parzmatāja [illegible] komponista A. Jurjāna honorāra ce[illegible] pasākumiem [illegible] svētku alkuma [illegible] sadalījuma [illegible] bākošo Kanadas latviešu dziesmu svētku rikošanai — 7500 dol., Žurnālam „Latvju Dzīvība" — 1500 dol. tautas deju grāmatas izdošanai — 3000 dol., LNAK kultūras un izglītības nozarēm — 3000 dol., Latviešu nama Toronto skeju iegādei — 1000 dol., Latviešu sporta apvienībai Kanadā sporta laukuma Sidrabenē vajadzībām — 500 dol., DV tehniskam Kanadē — 500 dol. un komponista Jāņa Ciruļa piemiņas fondam — 1000 dol., kopā 18.000 dol. Citus saņemtos dažādo organizāciju un pasākumu lūgumus pēc Edzeķiņa piešķirumiem rīcības komiteja nodos Latviešu dziesmu svētku biedrības Kanadā padomes izlemšanai, ja tā vēlētos ieskaitīto sadalījuma atlikumu grozīt. Tradīcija paredz, ka Dziesmu svētku biedrības padomē, kuŗa izrauga nākošo svētku rīcības komiteju, darbu beigušā rīcības komiteja dod 6 locekļus. Sēdē šiem pienākumiem izraudzīja Ž. Šmitu, G. Gabiņu, Arv. Purvu, V. Gubeni, A. Bāliņu un M. Gruzīti.

Sēdes nobeigumā priekšsēdis Ž. Šmits pateicās visiem rīcības komitejas locekļiem un nozaŗu vadītājiem par veikto darbu, bet jo sevišķi kasierei M. Gruzītei, pasniedzot viņai Eduarda Dzeņa gleznu „Zirgi pieguļā".

Vtr

PROTESTA VILNIS . . .

(Pārnesums no 1. lpp.)

citēts šī raksta sākumā), kas aizliedz politisko bēgļu izdošanu. Prezidentam Niksonam, ārlietu ministrijai, krastu apsardzības štābam, kā arī ASV kongresa locekļiem tika nosūtītas neskaitāmas telegrammas, to vidū arī no ALAs, BATUN un Latviešu preses biedrības, kas tajā laikā atzīmēja 25 g. pastāvēšanu. Reportieŗi no Baltā nama ziņoja, ka prezidents Niksons, par gadījumu uzzinādams, ŗedzami noskaities un pieprasījis ziņojumus 48 stundu laikā kā no ārlietu ministrijas, tā transporta ministrijas(kam krastu apsardzība pakļauta). Tautas vietnieku nama pārstāvis Hastings Kīss, (Keith) sasauca kongresa tirdzniecības flotes komiteju, kamēr ASV kongresā 3. decembrī par šo lietu sāka runāt baltiešu draugs E. Dervinskis.

Apvienoto nāciju augstais komisārs bēgļu lietās, Irānas princis Sadrudins Aga Khans jau pirmdien, 30. novembrī, nosūtīja protesta telegrammu ārlietu ministram Rodžeram un dienu vēlāk tikās ar ASV sūtni pie Apvienotajām nācijām Jostu. Arī Aga Khans atsaucās uz Ženēvas konvencijas 33. pantu.

Prezidents Niksons pēc ārlietu un transporta ministriju ziņojumu saņemšanas uzdevis abiem ministriem izstrādāt skaidrākas vadlīnijas līdzīgiem gadījumiem, lai nākotnē vairs šādi incidenti neatkārtotos. Krasta apsardzības departamentā vēl turpinās izmeklēšana. Ziņojumā no Baltā nama bija arī teikts, ka ASV protestē jusi pret padomju zvērīgo izturību ar lietuviešu jūrnieku.

Latviešu preses biedrība savā telegrammā prezidentam bija arī ieteikusi, lai Amerikas Balss sagatavo īpašus raidījumus visām zemēm aiz dzelzs aizkara, par jaunu apstiprinot, ka ASV piešķir tiesības politiskajiem bēgļiem, ka piedzīvotais gadījums uzskatāms par traģisku kļūmi. Šo telegrammu noraidīja vairākas lielās raidstacijas (WINS, WOR, CBS) un iespieda politiski ietekmīgais laikraksts „Washington Post". Vismaz attieksmē uz Amerikas Balsi latviešu preses b-bas prasības izpildītas un attiecīgais teksts vairākkārt noraidīts.

Lielajā kņadā pēc vainīgā meklēšanas gandrīz piemirsts pats lietuviešu bēglis un viņa pašreizējais liktenis. BATUN jau savā pirmajā iesniegumā vērsa Apv. nāciju augstā komisāra bēgļu lietās, kā arī prezidenta Niksona uzmanī uz to, ka sakarā ar dažādiem starptautiskiem likumiem, ko parakstījušas ASV, to vidū arī Ženēvas konvenciju, ka lietuvieša statuss mainījies, kolīdz viņš pieprasījis azila tiesības, jo ar to brīdi pēc šiem likumiem viņš uzskatāms par politisku bēgli. Tāpēc tas ir ne tikai ASV un bēgļu augstā komisāra morālais, bet arī juridiskais pienākums gādāt, lai Kudirka tomēr nonāktu zemē, kuŗā viņš bija cerējis atrast patvērumu. BATUN sagatavoja jaunu iesniegumu visiem Apv. nāciju sūtņiem, kuŗā lūdz izmantot visas iespējas, lai parūpētos par nelaimīgā bēgļa pašreizējo likteni. Iesniegums izsūtīts sūtņiem ar tādu aprēķinu, lai tas sasniegtu viņu 10. decembrī, ko Apvienotās nācijas ikgadus atzīmē kā Cilvēka tiesību dienu.

D. V.

Brīvības balva prof. A. Berķim

Prof. Aleksandram Berķim šogad jau trešo reizi piešķirta Brīvības balva (Liberty Award) par viņa rakstītām lasītāju vēstulēm un rakstiem. Prof. A. Berķis vēstules sācis rakstīt 1964. g. prezidenta vēlēšanu kampaņas laikā, kad viņš atbalstīja senātora Goldvotera kandidatūru. Kopš tā laika viņa vēstules publicētas 39 ASV pavalstu laikrakstos.

Brīvības balvu piešķir Congress of Freedom, kas apvieno visu ASV pavalstu patriotiskās organizācijas. Šī apvienība veicina pilsoņu brīvību satversmes un likumu ietvaros. Apbalvojums prof. A. Berķim piešķirts par vēstuļu un rakstu kvalitāti organizācijas idejiskā un kvalitātivā izvērtējumā. To skaits ir ļoti liels, jo pats viņš sakrājis turpat pustūkstoti savu rakstu izgriezumu no dažādiem laikrakstiem. Vēstuļu galvenais temats bijis saistīts ar Baltijas valstu brīvību. Prof. A. Berķa vēstulēs daudz apskatīta arī ASV politika un likumdošana. Bez laikrakstu rakstiem viņš daudz rakstījis arī ASV valdībai un kongresa locekļiem.

Prof. A. Berķis latviešu sabiedrībā ir viens no aktīvākiem republikāņu darbiniekiem. Viņš ir Amerikas latviešu republikāņu apvienības informācijas daļas vadītājs un savā darbībā izveidojis vēstuļu rakstītāju tīklu laikrakstiem, piesaistot līdzstrādniekus daudzos latviešu centros, tāpat viens no organizācijas Citizens for Good Government dibinātājiem un direktoriem. Tās darbība dažu gadu laikā ietvērusi 9 pavalstis. Aizstāvēdams ASV drošības intereses prof. A. Berķis kopā ar Dīnu Ečesonu, Henriju Kabotu Lodžu, Čarlu Bolenu un citiem pazīstamiem amerikāņu darbiniekiem kļuva par Citizens Committee to Safeguard America dibinātājiem. Šīs organizācijas mērķis ir atbalstīt ABM gaisa aizsardzības sistēmas izveidošanu. Pašreiz prof. A. Berķis ir ļoti aktīvs akcijā par amerikāņu gūstekņu atbrīvošanu Ziemeļvietnamā.

Prof. A. Berķis beidzis Latvijas universitāti ar mag. iur. grādu un darbojies Latvijā kā zvērināta advokāta palīgs un juriskonsults, ASV ieguvis M. A. un Ph. D. gradus vēsturē Viskonsīnas universitātē un pašreiz darbojas kā vēstures profesors Longwood kolledžā Farmervillē, Virdžīnijā.

I. S

Prof. A. BERĶIS,
Brīvības balvas ieguvējs

LŪDZU, KLAUSIETIES
raidījumu 15. GADA GĀJUMĀ
Toronto Latviešu misijas radio
BRĪDIS AR DIEVU
katru svētdienu, no pl.
9 — 930
Niagaras WHLD raidītājs
(vilnis 1270)
Informācija: tālr. Toronto
261-4218.

KANADAS BAZNICĀS

TORONTO

Archibiskaps A. Lūsis, 5 Valleymede Rd., Toronto 3, Ont., tālr. 767-2310. Sv Jāņa draudze, tel. 921-3327, 200 Balmoral Avenue

20. decembrī, plkst. 11 rītā adventa dievkalpojums. Svētdienas skolas eglīte ar uzvedumu skolas audzēkņiem un draudzes bērniem. Jauniešu grupas (15—16 g. v.) nodarbības plkst. 10 rītā.

Ziemsvētku dievkalpojumi:

24. decembrī — plkst. 6 un plkst. 8 vakarā.

25. decembrī — plkst. 11 rītā.

31. decembrī Vecgada vakara dievkalpojums ar dievgaldu plkst. 8 vakarā.

Māc. A. Cops, 38 Balaby Cr. Don Mills. Tālr. 449-4087.

Sv. Andreja draudze, tel 924-1503, Carlton St. un Jarvis St. krustojumā, Toronto 9.

20. decembrī, plkst. 3 pēcp. eglītes dievkalpojums bērniem. Pēc dievkalpojuma eglītes sarīkojums ar bērnu teātri, Ziemsvētku vecītis un bērnu rotaļas.

Ceturtdien, 24. decembrī, plkst. 7 vakarā Ziemsvētku svētvakara dievkalpojums. Piedalīsies draudzes koris.

25. decembrī, 1. Ziemsvētku dienā, plkst. 10 rītā svētku dievkalpojums.

MSc. A. Briedis, 44 Marilyn Cr., Toronto 16, tel. 757-2739.

Toronto Austrumu ev.-lut. latviešu draudzes dievkalpojumi notiek Sv. Barnaba baznīcā, 361 Danforth Ave.

20. decembrī, plkst. 3 pēcp. Bērnu eglītes dievkalpojums ar priekšnesumiem baznīcas zālē.

24. decembrī, plkst. 7 vakarā Ziemsvētku dievkalpojums Sv. Barnaba baznīcā.

31. decembrī, plkst. 7 vakarā Vecā gada vakara dievkalpojums Sv. Barnaba baznīcā.

BRAMPTONA

25. decembrī, plkst. 11 Ziemsvētku dievkalpojums Grace United baznīcā.

HAMILTONA

Māc. E. Pavasars

Hamiltonas latviešu ev.-lut. Kristus draudze 18 Victoria Ave., S.

20. decembrī, plkst. 11 dievkalpojums. Pēc dievkalpojuma baznīcas telpās draudzes svētdienas skolas Ziemsvētku uzvedums: „Ziemsvetku zvaigzne".

Ziemsvētku vakarā, 24. decembrī svētvakara dievkalpojumi: plkst. 5.30 — dziedās draudzes jaunatnes ansamblis „Dzintars"; plkst. 7 — dziedās draudzes koris. Dziesmu lapiņas.

I Ziemsvētkos, 25. decembrī, plkst. 11 svētku dievkalpojums.

Vecgada vakarā, 31. decembrī, plkst. 7 vakarā bikts dievkalpojums ar dievgaldu.

MONTREALA

Māc. A. Voitkus, 3438 Rosedale Avenue, Montreal 28 P. Q. Tel. HU 9-3224.

Montrealas latviešu ev.-lut. Trīsvienības draudze Sv. Jāņa baznīcā, 6345 Marcil Avenue.

Ziemsvētku svētvakarā, 24. decembrī, dievkalpojums plkst. 6 vakarā. Dziesmu lapiņas.

Ziemsvētkos, 25. decembrī, plkst. 9.30 no rīta dievkalpojums ar dievgaldu angļu valodā. Plkst. 1.30 p.p. dievkalpojums.

Vecgada vakarā, 31. decembrī, plkst. 8 vakarā dievkalpojums ar dievgaldu.

10. janvārī, plkst. 12.30 p.p. Bībeles stunda baznīcā; plkst. 1.30 p.p. dievkalpojums; Svētdienas skola; jaunatnes stunda.

17. janvārī, plkst. 1.30 p.p. dievkalpojums.

27. decembrī un 3. janvārī, kā arī Jaungadā, dievkalpojumu nebūs.

OTAVA

Māc. Edg. Lange, 864 Pleasant Pk. Rd.; tel. 733-3906, Otavas latv. ev.-lut. Miera draudze Sv. Pētera lut. baznīcā 400 Sparks ielā.

20. decembrī dievkalpojums nenotiks. Eglīte Soo draudzē.

24. decembrī Ziemsvētku svētvakara dievkalpojums baznīcā plkst. 6 vakarā. Dziesmu lapiņas. Kollekte pašu draudzes vajadzībām.

27. decembrī pēdējais dievkalpojums ar dievgaldu šai gadā baznīcā plkst. 2 p.p.

Pēdējā izdeviba

visiem, kas vēl nav paspējuši iegādāties svētku vai citu godību veltes saviem mīļajiem: ierasties jaunatvērtajā plašajā latviešu uzņēmumā —

INTERNATIONAL GIFT BOUTIQUE

479 Kennedy Rd., Scarborough, tālr. 266-9925,

še jūs atradīsit vislielākā izvēlē un par visai mērenām cenām visjaukāko kristallu, rotas lietas, latvju mākslinieku gleznas, kokgriezumus, keramiku, lampas, svečturus, spoguļus, latviskas galda segas, skaistuma un matu kopšanas līdzekļus, dažādus mājturības priekšmetus, dekorātīvos un ieaiņošanas līdzekļus un citas jaukas mantas, arī interesantas importa preces.

Autobraucējiem veikals viegli sasniedzams pa 401. lielceļu, bet ar pazemi — 5 min. no Warden stacijas.

Veikala īpašniece

Herta Jaunzeme

SMUKS BIJ TAS JAUNĪBS LAIKS

LIELE PRIEKE PA MŪŽIGE JOUNĪB, SLAVS RAKST UZRAKSTEJS KRIŠS ĶEPALS

Viņnedeļ mēs nosvinej Amālijei trīsdsemit septīte dzimšans dien. Puķpodiņ Ješk gan tēc, ka pēc precšanes a Amālij viš tādes jublejs svētkes dalīb jems vismaz trīsdesmit reizs, bet ej nu sazen va viņem tā grāmatvedeb nav sajucs. Man pašem a likes, ka mēs jau viengad svinej Amālijei trīsdesmi devītes gadsvētks, bet va gādtes, ka tas bij gaŗe gade un tie cilek tik pa četr gad paliek vien gad vecāk. Mans Dižpāķ Emiš zinej stāstet, ka Amālij iesvētej slape gade, toreiz ka Pope vis racen sapuv uz louk un tas notices taisn priekš trīsdesmit gadem. Pēc tād rēķan iznāk, ka Amālijei tagad i četrdesmit-seš gad, bet no tād sievieš gad rēķnāšan bez ougstskols logaritm tablem nekas nesanāk. Tas nau a nemaz tik svareg. Pats galveneis i, ka Amālij i saglabjes pavisam prišs un smuks mētans, kā jāņog zapt oukste pagrabe. Tālab jublejs svinšane pēc vakriņem mēs viņ uzsvied gaise un skaļe balse nodziedej: „Doudz balt dieniņ. Ap pusnakt pats Puķpodiš iesāk tāde žēle balse vilkt: „Smuks bij tas jounebs laiks..." un uzrēz vis cit metes viņem palīge kā uz dziesm svētkem. Amālijei a sarades slapams aces un apsēdes Eminam blaks, viņ sāk tralnat kā lakstgals Ventmale ku ievs zied.

Man tād dziedšan nemaz negāj pie dūš un izlikes kā ākstšanes cirke, ku klaun no vist ol iztais zaķ. Kad vis bija izdziedjušes un pēc tam izskaljuš muts es viņem tēc:

„Jūs vis sov mūž i staigjuš apkārt kā zierg a klapem uz acem, kas neko nau redzjuš. Jūs te kouc, ka slikt dūš sametes, pa smuke jounīb, kas nenāks vais. Bet pasak man, ku tās jounības diens i aizgājuš, ja mūs vēl tagad uzjem jounatns pulcņe?"

„Nu tu Kriš i salējs saves iekšes pa daoudz Smirnov vodk!" Kāds viene stūre iesouces.

„Va jūs neatceres, ka dziesm svētkes vis varej iet jounieš izdāršanes?" Es nelikes ne zins pa tād rūns brīvīb troucšan. „Uz lapiņ tik vajdzej uzrakstet cik vecs jounets katrs i—trīspadsmet, trīsdesmet va četrdesmet gad. Iten vis atkārjes no to, ko cilēks dome un ko dar."

„Taisneb gan. Kriš rune taisn tā, kā es dome," Amālij iemetes stārpe un nāc man palige. Tas man piedev joun kuraž rūnt tālek.

„Paskates tagad mūs nacnāles apvienebs vēlšan liste, jounieš sarakste i vīr un sievs ap četrdesmitem gadem."

„Vēstur grāmates stāv rakstets, ka tād bi jounstrāvniek,' viens no stūr iesproudes stārpe.

„La vins souc kā katrs grib, jo mēs dzīve brīve zeme." Es iekamp bišķ no sov dzerame krūziņ un laid tālek. „Brīve zeme neviens nedrīkst otr diskrimnēt un soukt pa vec, ja viš pats negrib. Tālab ventiņem i tikei joun, bišķ jounak un pavisam joun cilek."

„Tas Krišs rune kā izspļouts no grāmat," Amālij priecīgs iesouces un mans Emiš a klapej a rokem. Es pats jutes kā Šans biedrībs pile sapulce un izslēj krūt uz priekš.

„Tālab es nesaprot, ko jūs vis tāde žēle balse kouc pa smuke jounebs laik, kas nenāks vairs. Es nemaz negrib, ka tāds jouneb laiks nāk apakaļ, jo tās bij viens nejouks mocebs un cilēk apspiešen."

„Nu Krišs i palices bērn prāte," akal viens iebļāves po vid.

„Tu pats i bērn prāte!" Es atciert ātr prete. „Es vēl tagad i jouns, tāpates kā Amālij un mums nekād vecam smak vēl nau piemetes. Pajems pa prov tos pašs matiņs. Torēz, ka es bij tāds mazs puišels, vece māt ievilk man klepe, uzmoc gāle skābe gurķ podiņ un a ait dzierklem apcierp vis matiņs, kas līd no podiņ āre. Es gan spārdjes kā žīdam pardots teļš un asars tecej pa veigem, bet nekas nelīdzej.

Vēlāk, ka es paouges, tēs man saķēr pie rok un vilk sev līdz pie frizier. Līdz ko pienāc man kārt viš frizieram pavēlej „A null!" Un jūs zin, ko tas nozīmej — vis man mēneš laike kopte un a cūk toukem smērte matiņ viens pēc otr pazud no man gāl. Tagad tād cilēk mocešan vairs nenotiek un jounem cilēkem matiņ oug kā apiņ ap kārt griezdames.

A drēbem bi vēl trakāk moceb. Jounes biks es drīkstej vilkt tik skole, un līdz ko ceļgales va uz duben izdil courums, māt uzšuj ielāp kāds tik gadjes pie rok un man no liel koun bij jātur grāmats uz bikšduban la cit neredz. Tagadjes laikes lābs drēbs mugre velk tik strādnek un vec cilēk, bet joune uz skol iet noplukuš kā ganiņ pēc govem skriedam. Metnem vēl labāk, jo neviens nerājes, ka uz skol aizskrien tāpat krekliņe un basem kājem."

„Tā i, tā i!" Amālij a gribej rūnt. Man vienrēz pārdzin no skol māje tālab vien, ka no rīt māt man uzvārej sārkne bieš zup un no to man palik sārkan mut. Bet tagad mētan va uzkrāstes kā krep-papīr lells un neviens viņš mājes nedzen."

Ješk Puķpodiš a nokrekšjes, iekamp no vien pudliņ un piecēles kājs sāk run.

„Ja tā lab padome, ta Krišam taisneb vien iznāk, ka mēs no sov jouneb nekā nav baudjuš un redzjuš. Man pašem torēz bij divdesmit gad, ka es pierme rēz bučej Amālij pie liele jasmiņ krūm. Māt ku gadjes, ku nē uzskrej vierse un sadev mums a slap dviel pa gāl. Tagad pavisam cit laik un katrs va bučtes iels vide cik tik uziet, bet polcij nāk palīge un aptur viss outiņs la neuzbrouc viņem vierse."

„Izglītebs louke a tagad vis tikuš doudz tālek nekā mūs laikes."

Grūt nopūtes Matild. „Līdz ko es saves majes kouč ko uzprasej, torēz liele cilēk man pastūm nost un notēc la nebāž degan ku nevajg, citēd palks ātr vecs. Viņdien man mīļeis mazmētiņš parnāk no bērn dārz un nopras man kā viš i rades. Es tēc kā storķs atnes. Un kā mamm rades — viš pras talek. Storķs viņ a atnes — es atbild. Un kā tu pats rades — mans mazmētiš neatlaižes. Nu skaidrs, ka storķs man a atnes. Mans mazmētiš pagriežes, projem iedams tāds kā izbrīnjes noroust plecs.. Otre diene viš visei skolei izstastejs, ka mūs ģimene neviens nau rades normāle veide, bet vises trijes ģenerācejes storķs mūs izperejs no olem."

Amālej a gribej stāstet, ka viņam gājs zaļum balle ku māt vis laik sēdejs aizmugre un lūrejs kas tur notiekes, bet Ješk bij dikt ieskrejes uz dziedšan un skaļe balsc akal uzsāk: „Pa tiem ceļem, kas uz mājem". Pēc tād dziedšan un rūnšan visem gribjes akal ēst un dzērt. Biezpien Mārtiš uzcēl sov als krūziņ pār pa gāl un kā barveds nosauces:

„Uz to mēs va apslapnet mēl, jo tik joun mēs vairs nekad nesatikses."

Un viņem bi taisneb.

Krišs Ķepals

VĒROJUMI ANGLIJAS DZIVE . . .

(Pārnesums no 2. lpp.)

ir savā ziņā chroniska kaite, un tās cēloņi ir meklējami britu īpatajā psicholoģijā, kuŗa ir izveidojusies vēsturisku apstākļu ietekmē.. Šinī sakarā man nāk prātā daudzu vāciešu izteicieni: „Cik labi, ka mēs zaudējām savas kolonijas pēc pirmā pasaules kaŗa! Mēs iemācījāmies stāvēt paši uz savām kājām!.." Anglija, kādreizējā pirmā koloniju valsts pasaulē, pārāk ilgi saglabāja savas kolonijas un varēja tās izmantot, tādēļ tai ir grūti stāvēt tagad pašai uz savām kājām. Esmu, piemēram, ar interesi vērojusi atsevišķus britu pilsoņus, kuŗi ir izauguši un sava mūža lielāko daļu dzīvojuši Indijā, viņi tagad Anglijā ar lielām grūtībām piemērojas neierastiem dzīves apstākļiem, kad māja nav vairs apkalpotāju pilna u. t. t. Lai novērstu saimniecisko krizi Anglijā, būtu jāpārveido britu pilsoņu domāšanas veids, viņu attieksmes pret darbu un valsti, — lai viņi neuzskatītu darbu par „nepieciešamu ļaunumu' un valsti it kā par viņiem svešu organismu, no kuŗa ir jācenšas izspiest pēc iespējas vairāk.

Valdībai ir arī citi sarežģījumi un nepatikšanas valsts iekšienē.

Ļoti nepopulārs plašās aprindās ir, piemēram, lēmums pārdot ieročus Dienvidafrikai, jo liela britu pilsoņu daļa ir pret Dienvidafrikas rašu politiku. Britu sabiedrībā ir redzami interesanti kontrasti: no vienas puses simpatijas pret melno rasi Dienvidafrikā, no otras puses arvien vairāk domu biedru rodas konservātīvās partijas oriģinālajam un dažreiz visai demagoģiskajam pārstāvim Pauelam, kuŗš asi nostājas pret krāsainajiem iecelotājiem Anglijā.

Nav vēl galīgi izšķirta Rietumvācijas studentu nemieru vadoņa R. Dučkes lieta, kuŗš pēc sava ievainojuma bija atradis „patvērumu' Anglijā. Britu iekšlietu ministrs Modlings jau kādu laiku atpakaļ atgādināja Dučkem, ka viņa uzturēšanās atļauja ir notecējusi. Tad nāca protesti ne tikai no britu studentu, bet arī profesoru rindām, ka Dučkes uzturēšanās Kembridžā būtu vēlama arī turpmāk... no „ kultūras" viedokļa. (Laikam lai iemācītu britu studentus rīkot nemierus, jo šinī ziņā britu studenti ir vēl diezgan „atpalikuši" un nav sasnieguši tik augstu līmeni kā daudzās citās zemēs!..). Ir interesanti, kā šī lieta izbeigsies.

Visas saimnieciskās grūtības pilnīgi pazuda uz laiku no britu radio un televīzijas raidījumiem, kā arī preses sakarā ar Degolla nāvi. Esmu vairākkārt pasvītrojusi, ka, tuvāk iepazīstoties ar britu tautu, esmu atmetusi kādreiz Latvijā izplatīto visa angliskā ideālizāciju, bet šoreiz biju spiesta tiešām apbrīnot britu laikrakstu, radiofona un atsevišķu personu objektīvitāti, toleranci un taktu — arī sava nesenā politiskā pretinieka novērtējumā. Ģenerālis Degolls tika cildināts ne tikai kā Francijas lielākais dēls, kuŗa mūžs bija veltīts tikai vienam mērķim — Francijas godam un slavai, bet arī kā mūsu laikmeta lielākais valstsvīrs un izcilākā, spēcīgākā personība. Degolla mūža darbs tika novērtēts ar vislielāko iecietību pret viņa īpatajiem uzskatiem un rīcību, ar vislielāko vēlēšanos saprast un izskaidrot to. Šinī augstākā mērā objektīvajā nostājā bija redzams vecas kultūras tautas plašais vēriens!.. Dzirdot un lasot visu to, neviļus radās sāpīga sajūta. Mēs, trimdas latvieši, piesavināmies no savas angliski runājošās apkārtnes visādus niekus un pat negātīvas īpašības; vai mēs nevarētu piesavināties no tās arī drusku iecietības pret citu uzskatiem, objektīvitātes un takta savos vērtējumos?!.. Šo īpašību mums rūkst.

Austra Augenberga

Mūsu mīļais filistrs

Pēters Aivars

bijušais 2. Rīgas valsts ģimnazijas direktors

miris 1970. gada 3. decembrī

„Ja kādu brāli . . ."

Dziļās sērās

FRATERNITAS METROPOLITANA

Mūsu saimes locekle

dzejniece

Elvira Leja

dzimusi 1914. g. 16. aprīlī Latvijā,
pēkšņi aizsaukta aizsaulē 1970. g. 28. oktobrī Kanadā

Norimusi
mīlestības gaismā
ieiet dvēsele
ar mēness stara dzirkstī.
(Tuksneša augs, 108.)

Sērās

Akadēmiskās organizācijas RAMAVE Amerikas kopa

JAUNĀKĀS SKAŅU PLATES

Leonīds Slaucitājs — Dziesmas solo balsij un korim $5.00
Dziesmas solo balsij: Lūgšana. Akmens. Būšu pie tevis, mana zeme. Draudzība. Meitene. Abelziedu laikā. Neteic manim vārdu daudz. Mūsu zeme. Koŗa dziesmas: Zvaigžņu lietus. Velte. Mocekļi.

Deju mūzika. DV izdevums — tikai stereo $6.50
I — Rudzupuķu zilas. Mans mīļais draudziņ. Ar tevi uz debesīm. Klarnetista lāsts. Kaprijas zvejnieks. II — Lichtenšteina polka. Trīs vītušas rozes. Mazā Havajas meitene. Ak tu, mans gaišais draugs. Par godu latvju meičām.

Akordeona mūzika Nr. 2 ..... —$5.00
Izpildītāji: Viktors Nāruns, Mario Tacca, Jurgen Lochter, Gerard Grisey un Hodnicki ar Darrow.

Akordeona mūzika Nr. 3 ..... $5.00

Žanis Zentiņš — Jūŗas vaidi $5.50
pie klavierēm Vera Leinvebers
I — Jūŗas vaidi. Pie pēdējā pļāvuma. Mans namiņš. Dzimtene. Rudzu puķu vainadziņš. Jurka, puika Madi ķēra. Bērnība. Brīnos es. Rudeņa ziedi. Balta bērza šūpolīte. II — Skatait, jaudis. Sīkie pirkstiņi. Zeltītās lapas. Aizsmaržoja baltās ievas. Tā ietu. Nakts tik skumja. Aizejot. Meži šalc. Karavīri bēdājās.

Tautas dziesmas un dejas ..... Stereo $5.50
I — Likumdeja. Āvu, āvu baltas kājas. Es uzkāpu kalniņā. Dzied, māsiņa, skaistu dziesmu. Dancot gāju ar meitām. Jautrais pāris. Ventiņu zvejnieku deju dziesma. Upe nesa ozoliņu. Plākanais dancis. II — Maģais dancis. Ziedēj' rozes, magonītes. Es mācēju danci vest. Es bij' maza meitenīte. Ekusēze. Sarabumbals. Kur tu teci, gailīti manu? Sidrabiņa upi bridu. Andžiņš. Man' bāliņi stipri vīri.

Junda $5.50
Lūk, rozes zied. Pie Baltijas jūras. Krīvu krīvs. Mirdzi kā zvaigzne. Mežezers. Rudens noskaņas. Milētāja dziesma. Varenība. II—Tēvzeme runā. Aijā. Jāņu laiva. Jūras spožums. Mēness nakts. Kā linu druva sāka ziedēt. Vecie tēvi. Kad mēs jauni bijām.

LP 36 ..... $5.50
Stāsti man, ak Ģetzemane. Drūms klusē Ģetzemanes dārzs. Kad Kristus krustam ņuvojas. Mans brāli, uz Golgātu nāc. Kas ir Tas, kas gaida. Adoramus Te, Christe. II—Vētras viļņos nav neviena. Svētītie, nāciet. 91. psalms. Mieru atstāju. Izpilda Antonina Vaivode, kontralts.

Kalvis $6.00
I — Kad mēs jauni bijām. Krīvu krīvs. Nogrimusi pilsēta. Dzimtā puse. Kalnos. II — Jūŗas dziesma. Bikeris miroņu salā. Smilšainos ceļos. Jāņu laiva. Jāņu laiks. Aiz upītes sētiņā. Kas kaitēja man dzīvot. Iesim, puiši, lūketies. Sniga sniegi, putināja.

Stereo 1005

Brālīts māsu dancinmāja $7.00
Saturā: Brālīts māsu dancinmāja, Pērkonītis, Mugurdancis, Plaukstiņpolka, Metieniņš, Tūdaliņ, tagadiņ, Sudmaliņas. II — Ritenītis, Zvejniecīņš, Gailītis un vistiņa, Māte teica Jancīšam, Kur tu teci, gailīti? Brālītis un māsiņa un Gatves deja.

Stereo 1003

Tu sapnis esi $7.00
I — Drīz tiksimies mēs, Tu sapnis esi, Aizejošam, Aksta dziesma, Kavalieŗu gads; II — Brūnacīte, Pa to ceļu, Ritos, Vermlandes balāde, Maza maza meitenīt.

Latvian Music LP 32 ..... $5.50
I — Pēdējais plāvums, Lietutiņš līst, Diena beidzas, Šūpuldziesma, Māte, Nakts; II — Mazs bij tēva novadiņš, Zaļās birzes audzīte, Krauklītis, Man ieviņa, Sprigulīši, Lauku kāzas, Zilās naktis.

Latvian Music LP 33 ..... $5.50
I — Laimiņai pavaicāju, Kur meitiņas godam auga, Ej, saulīte, drīz pie Dieva, Mēs dieviņi bālelīni, Kas tur kliedza, Upe nesa ozoliņu, Dzeltens mans kumeliņš; II — Jauni puiši danci veda, Pūt, vējiņi, nostājies, Lieli viri, mazi viri, Dancija māsiņa plāniņa vidū, Kāzinieku deja, Skataities, jauni laudis, Rucavietis.

Latvian Music LP 34 ..... $5.50
I — Lielais lācis, Minikleitiņa, Naktis, Koktellis, Baltijas jūra; II — Mežrozīte, Sulu laikā, Abeles zied, Es jums teikšu, Sniegputenī.

Latvian Music LP 35 ..... $5.50
I — Mēs visi sēdējām kokos, Jumi jumi, Cietumnieka dziesma, Redz, kur jāja div' bajāri, Kādu pie sevis, Parkā; II — Senā Rīga, Divatā ar sevi (uz jumta) 25 kronas (5 dolari), Tu vairs mani nepazīsti, Kauli deg, Vilciena.

Ontario provincē dzīvotājiem jāpieskaita 5% PST.

Pieprasāmas DV GRĀMATNICĀ

491 College Street, Toronto 174, Ont. Canada.

SARĪKOJUMU KALENDĀRS

TORONTO

No 11. decembŗa — 18. decembrim Sv. Jāņa baznīcas zālē Prof. Jāņa Kūgas piemiņas izstāde.

19. decembrī — pl. 4.30 pēcp. DV namā Toronto nodaļas bērnu un pieaugušo Ziemsvētku eglītes vakars ar svētbrīdi un priekšnesumiem.

20. decembrī — plkst. 3 p.p. Webmer Road baptistu dievnamā Ziemas svētku ieskaņa mūzikā. Piedalās latviešu baptistu draudzes koris, solisti un stīgu ansamblis.

No 26. — 27. decembrim — Kanadas DV 4. jauniešu salidojums Cedar Glen nometnē.

27. decembrī — pl. 2 dienā Toronto latviešu kafoļu vienības Ziemas svētku eglīte lieliem un maziem pie kafijas galdiem Latviešu namā, 491 College ielā.

31. decembrī — plkst. 8 vak. Latviešu namā Jaungada sagaidīšana. Jaunā jauniešiem pagraba zālē.

31. decembrī plkst. 7.30 DV namā Jaungada sagaidīšana.

3. janvārī — plkst. 3 pēcp. Kolumbus zālē TLB sestdienas skolas Ziemsvētku sarīkojums.

16. janvārī — pl. 7 vak. Latviešu namā LMM kluba tradicionālā zaķu balle.

30. janvārī — plkst. 7 vakarā virs koŗa Viesturs gadskārtējais koncerts un balle Columbus zālē Toronto.

14. februārī — Latviešu saimniecisko darbinieku diena Latviešu namā.

15. maijā — ALT Vašingtonas apsambļa viesizrāde, Anšlava Eglīša „Bezkaunīgie vecī".

SV. KATRĪNAS

31. decembrī — DV St. Catharines nod. vanadžu kopas gadskārtējā Jaungada sagaidīšanas balle pl. 9 vakarā Beacon Motor Hotel Sand Room telpās. (Queen Elizabeth autoceļa malā pie Jordan Harbous).

★

IZĪRĒJAMAS

otra ārsta

kabineta telpas

ārstes Veltas Černavskas

kabinetā, 1482 Bathurst ielā, Toronto.

Lūdz zvanīt 653-1392.

LAIKRAKSTA

LATVIJĀ AMERIKĀ

ATSEVIŠĶI NUMURI PĒRKAMI TORONTO

Broadview Delicatessen
165 Danforth Ave.

Baliant Newspaper
272 Spadina Ave.

Esto Meat Products
691 Mt. Pleasant Rd.

Lidums Meat
363 Roncesvalles Ave.

Lotus Florists
782 Bathurst St.

Parkway Delicatessen
731 Broadview Ave.

Pavasars Delicatessen
861 Roncesvalles Ave.

Pokos Meat
376 College St.

Venus Florists
231 Roncesvalles Ave.

West Ark — Gift Shop
2282 Bloor St. W.

HAMILTONĀ

O. Andersons
129 Barton St. E.

Northland Grocery
26 Market St.

PASŪTINIET SAVIEM PIEDERĪGIEM UN PAZIŅAM

PARTIKAS PAGAUGSAIŅUS

2—2 kg cūku tauki, 2 kg cukurs, 2 kg rīsi, 2,5 kg baltie kviešu milti, 40 cigaretes, bruto 10 kg 21.40

6—Baltie kviešu milti vai cukurs (svars pēc pasūtinātāja vēlēšanās) un 40 cigaretes, bruto 20 kg 27.40

8—16 kg manna, vai rīsi (svars pēc pasūtinātāja vēlēšanās) bruto 20 kg 29.50

11—0,5 kg sviests, 1 kg tauki, 1 kg kakao, 1 kg pupiņu kafija, 340 gr rozīnes, 200 gr šokolāde, 80 cigaretes, bruto 5 kg 27.50

12—iepriekšējais sainis dubultots, 10 kg 43.60

13—2 kg sviests, 1,5 kg dūmdesa, 2 kg speķis, 1 kg pupiņu kafija, 340 gr rozīnes, 300 gr šokolāde, 1 kg žāvēti jaukti augļi, 100 cigaretes, bruto 10 kg 42.30

14—iepriekšējais sainis dubultots, 20 kg 73.00

15—2 kg cukurs, 2 kg sviests, 2 kg žāvēts filē, 1 kg pupiņu kafija, 100 gr šokolāde, 200 gr tēja, 454 gr kakao, 100 cig., 225 gr karameles, bruto 10 kg 45.00

16—iepriekšējais sainis dubultots, 20 kg 79.00

20—1 kg sviests, 1 kg rīsi, 1 kg dūmdesa, 1 kg žāvēts filē, 0,5 kg pupiņu kafija, 2 kg cukurs, 1 kg žāvēti jaukti augļi, 450 g kakao, 454 g medus, 60 cigaretes, 10 kg 35.00

21—iepriekšējais sainis dubultots, ar 200 cigaretēm, 20 kg 60.80

22—SVĒTKU SAINIS — 1 kg cukurs, 454 gr kakao, 500 gr sviests, 340 gr rozīnes, 50 gr. „Nescafé", 300 gr šokolāde, 225 gr šokolādes karameles, 500 gr biskvīti vai pīrāgiņi, 454 gr konfektes un 20 svecītes 25.50

23—SVĒTKU SAINIS — iepriekšējais sainis dubultots 38.80

24—SVĒTKU SAINIS — 1 kg cukurs, 1 kg milti, 1 kg sviests, 1 kg [illegible] 1 kg žāv. jaukti augļi, 1 kg dūmdesa, 500 gr pupiņu kafija, 454 gr kakao, 370 gr biskvīti, 100 gr tēja, 340 gr rozīnes, 200 gr šokolāde, 227 gr karmeles, 20 svecītes un 60 cigaretes 32.90

25—SVĒTKU SAINIS — iepriekšējais sainis dubultots, klāt 500 gr sāļās mandeles 55.50

26—SVĒTKU SAINIS — 1 kg cukurs, 500 gr sviests, 500 gr sieriņš, 1,5 kg šķiņķis, 454 gr kakao, 200 gr kafijas konfektes, 1 kg jaukti rieksti, 400 gr marcipāns vai halva, 500 gr parkūkas, 454 gr luksa karameles, 20 svecītes, vai cigaretes 42.00

27—iepriekšējais sainis dubultots ar 200 cigaretēm 73.00

31—9 kg [illegible] „American" kviešu milti, bīdelēti; 1 kg sviests, 2 kg cūku tauki, 2 mārc. kakao, 1 kg pupiņu kafija, 1 kg žāv. augļi, 2 kg manna, 1 kg rīsi, 225 gr šokolādes karameles, 200 cigaretes 43.00

40—5 kg [illegible] 3 kg cukurs, 2 kg rīsi, 2 kg makaroni, 1 kg rozīnes, 500 g sausais raugs, 1,5 kg piena pulveris, 1 kg sviests, 1 kg sieriņš, 1 kg žāv. augļi, 210/300 g pudiņa pulveris, 100 g zupas koncentrāts, 200 g pipari, 200 g lauru lapas, 50 g vanillas cukurs, 38 mārc. ..... $ 40.00

Cigaretes pārtikas sainīšiem pievienojam pēc pasūtinātāja vēlēšanās — Chesterfield, Camel vai citas.

PASŪTINĀMI

DV GRĀMATNĪCĀ
491 College St., Toronto 4, Ont.

DV apgādā iznākušas:

Tonijas Krūkas

UNIFORMA

$5.50

Autore še ietvērusi 9 stāstus un tēlojumus. Gar lasītāja acīm defilē dažādu uniformu nēsātāji. Tur ir gan aizsargu, gan Latvijas armijas virsnieku, vācu vai amerikāņu uniformās tērpti vīri. Iejūtīgi autore zem katras uniformas uztaustījusi ārosmē vai bailēs, lepnumā vai pienākuma apziņā pukstošo sirdi.

Pētera Aigara

Nemirstīgais nemiers

romāns

(„Atkusnis sākās oktobrī" II daļa)

$5.50

Autors spraigā stāstījumā tēlo cilvēku alkas pēc brīvības un lielo uzupurēšanos brīvības labā pret apspiestību. Ļoti skaisti autors sarežģī cilvēku likteņus, liek tiemcīnīties, lai brīvības lāpa varētu degt vēl gaišāka.

Pasūtināt DV Grāmatnīcā — 491 College Street, Toronto 174, Ont., Canada,

---

Izdevēji —

MĒS IZDARĀM SALIKUMA DARBUS
GRĀMATĀM
ŽURNĀLIEM
Iespiešanai ofseta tehnikā

ĀTRS DARBA IZPILDĪJUMS. MĒRENAS CENAS.

AMBER PRINTERS & PUBLISHERS LTD.

491 College St., Toronto 174, Ont.
Canada.

TEL.: 921-7121 (Code 416)

LATVIEŠU NAMS 491 College ielā, Toronto 4 Tel. 922-2931

31. dec. plkst. 8 vakarā rīko

Jaungada balli

Pieaugušiem deja divās augšējās, bet jauniešiem pagraba zālē
SPĒLĒS 3 DEJU KAPELLAS
Galdiņi iepriekš rezervējami pie nama pārvaldnieka, tel. 922-2931

Lielākais un labākais veikals Kanadā speciāli

EIROPIEŠU DELIKATESĒM

vislabākā kvalitāte, plaša izvēle un mērenas cenas

tip-top MEATS

delicatessen

1727 BLOOR ST. WEST
(pretim Keele pazemja stacijai)
YORKDALE SHOPPING CENTRE
FAIRVIEW MALL
(Sheppard Avenue / Don Valley Parkway)

Piedāvājam Ziemsvētkiem: svaigas pīles, tītarus un zosis, vistas vārīšanai un cepšanai, žāvētas zosis (kājiņas un krūtis).

Pasaulslaveni Ziemsvētku cepumi un kūkas!

Mēs piegādājam Ziemsvētku sarīkojumiem birojos un mājās.

Lūdzu zvanīt **787-1733 vai 491-9451**

MĒS IESPIEŽAM

- *Laulību un iesvētību ielūgumu kartes*
- *Vizītkartes*
- *Dokumentus biedrību vajadzībām*
- *Koncertu programmas*
- *Sarīkojumu biļetes*
- *Plakātus, dziesmu lapiņas*
- *Vēstuļu veidlapas, aploksnes*
- *Grāmatas, žurnālus*

Labs darbs. — Mērenas cenas.

PASŪTINĀJUMUS LŪDZAM NODOT LAIKUS.

AMBER PRINTERS & PUBLISHERS LTD.

491 College St., Toronto 174, Ont.
Canada
Tel. 921 7121 (Code 416)

KAKTIŅŠ

Veicam visādus transportus ar modernām mašīnām (mēbeļu, būvmateriālu u. c.). Lūdzam zvanīt katrā laikā.

LE 5-6619. 941 Dovercourt Rd., Toronto.

Kanadas DAUGAVAS VANAGU nams
125 Broadview Ave., Toronto 250,
PIEDĀVĀ ZĀLI PIRMĀ STĀVĀ (ar gaisa dzesinātāju)
DAŽĀDIEM SARĪKOJUMIEM. PIEPRASIET TELEFONISKI—
465-5225

DAUGAVAS VANAGU KLUBS

OTRĀ STĀVĀ

ATVĒRTS BIEDRIEM UN VIESIEM NO PIRMDIENAS LĪDZ PIEKTDIENAI PLKST. 4 p.p. — 1 NO RĪTA, SESTDIENĀS NO PLKST. 12 DIENĀ — 1 NO RĪTA.

Dažādi dzērieni un ēdieni par mērenām cenām

Uz redzēšanos!

DV apgādā iznākusi:

Prof. P. Jurovičs
refleksijas par latvisko eksistenci

DZĪVE UN LIKTENIS

Saturā:

Pilnvērtīga dzīve. Kāpēc mēs gribam palikt latvieši? Kultūra un tauta. Pie kā turēties? Mūsu nacionālo centienu pamati. Kā dzīvot un izturēt. Kas jāsaka cilvēkiem? Snobisma varā. Jaunatnes veidošanās. Mūsu trimdas tautas pastāvēšanas nosacījums. Turēšanās pie tēvzemes. Eiropas šarms. Kultūras dienu nozīme. Kultūras bardzība. Pārdomas latvju tautas sēru dienā. Izlīgšana ar dzīvi.

188 lpp. Vāku zīmējis Alfreds Jaunzems.
Gliti iesieta maksā $4.20

DAUGAVAS VANAGU GRĀMATNICA,
491 College Street, Toronto 174, Ont. Canada.

FRANK VASS BA

ADVOKĀTS-NOTĀRS
263 College ielā, Toronto.
(pie Spadina Ave.)
TEL. WA 2-6112, 2-6111

TRANSPORTA UZŅĒMUMS

BALTIC MOVERS

Tālr. 534-1403, Toronto

Danforth rajonā

IZĪRĒJAMA ISTABA

ar virtuvi II stāvā
(Langley Ave.)
Zvanīt Toronto
461-2779.

DĀVINĀŠANAI SVĒTKOS
Austras Plampes
„DZIESMU KAMOLIŅŠ"
130 meldijas un teksti. Jāņu un kāzu svinēšanu apraksti.
Cena 3 dol. 494 Sammon Ave., Toronto 359, Ont. Canada

IGAUŅU OPTIĶIS
J. RATAS
169 Danforth Ave. HO 5-6251

ACU PĀRBAUDE. ACEŅU PAGATAVOŠANA PĒC ĀRSTU RECEPTES. ZEISS STIKLI.
Speciāla atlaide sūtījumiem uz dzimteni.

L. LUNSKY

OPTIĶIS

Atvērts no pl. 9.30 — 6 vak.
Ar iepriekšēju pieteikšanos
470 College St., Toronto.
Tālr. WA 1-3924

ATBALSTIET LAIKRAKSTU

LATVIJA

AMERIKĀ

Atjaunojiet abonementu.
Pasūtiniet to draugiem.
Nododiet savus sludinājumus, jo panākumi neizpaliks un ar to jūs būsit atbalstījuši laikrakstu.

Apgāds „Daugavas Vanagi"

Turner & Porter

APBEDĪŠANAS BIROJS

Roncesvalles Chapel
436 Roncesvalles Ave.

LE3-7954

York Chapel
2357 Bloor St. W.

Parkošana abās bēru mājās

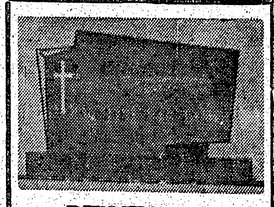

PIEMINEKĻI

Igauņu uzņēmuma
YONGE MEMORIALS LTD.
2019 Yonge St., Toronto 7
(starp Eglinton un Davisville)
487-2147, vakaros 445-8955
Kvalitātes darba un eiropiešu mets

Atstājiet savas krāsainās un melnbaltās filmas attīstīšanai un kopēšanai DV Grāmatnīcā, 491 College St., Toronto 174, Ont.

JAUNĀKĀS GRĀMATAS

A. Dravnieks — Es atceros, atm.	$6.00
V. Dreimane — Ūdens raksti, dzeja	4.00
A. Dziļums — Tiesas svētdiena, rom.	5.80
E. M. Remarks — Laiks mīlēt, laiks mirt, rom.	6.00
K. Pētersons — Uz dzimtenes pusi, ceļoj.	7.50
I. Šķipsna — Neapsolītās zemes, rom.	5.00
A. Eglītis — Pasmaidot, stāsti	7.50
V. Bastjānis — Dzīves straumē, atm.	7.00
Dr. th. K Bilzens — Spredīķu izlase	3.00
T. Krūka — Uniforma, stāsti	$5.50
P. Aigars — Nemirstīgais nemiers, rom.	$5.50
A. Kraujiete — Kristals un māls — dzeja	$5.50
I. Gubiņa — Raksts puteklos, rom.	$5.00
I. Grebzde — Saule manā logā, stāsti	$4.80
E. Andersons — Tur plīvoja Kurzemes karogi	$5.80
Latviešu karavīrs II pasaules kara laikā	$8.30
Latviešu Sporta vēsture	10.00
Dekteris — Dorvas ciema ļaudis, rom	$7.00
A. Niedra — Rīga dienās, nedienās, rom.	$5.50
V. Hermane — Bez Tevis, dzej.	$3.20
J. Turbads — Ķēves dēls Kurbads, pasaka	$4.00
A. Eglītis — Cilvēks mežā, rom.	$6.00
G. Janovskis — Nelūgtos ciemos, stāsti	$5.00
E. Blanks — Latvju tautas ceļš uz neatkarīgu valsti, kultūrvēsturiska apcere	$4.00
A. Voitkus — Ceļi tāli, ceļi tuvi	$5.80
V. Rulliņa — Soli pa solim, rotaļās, dančos un dejās	$5.00
Z. Liepa — Gaismas sijātājs, dzejoļi	$4.00
T. Zeltiņš — Antiņš debesīs meklē latviešus, rom.	$5.80
M. Bukšs — Francis Kemps	$7.00
Dieva koklē — Latv. reliģ. dzejas antoloģija	$8.00
H. Sils — Tēlotāja māksla un vārds	$6.00
E. Aistars — Evita, rom.	$4.80
J. Plaudis — Zemes ziedi, rom.	$5.50
A. Johansons — Visi Rīgas nami skan	$5.50
Fr. Dziesma — Klusuma zvaigznes, dz.	$3.50
E. Dēliņš — 69 stundas	$6.10
A. Spekke — Atmiņu brīži	$12.00
V. Pelēcis — Malenieša pasaule II	$5.80
Valdis — Staburaga bērni	$3.80
T. Krūka — Tu debesis turi savās rokās	$3.50
Archib. A. Lūsis — Jēzus līdzības un mūsu laikmets	$2.80
T. Kikauka — Putni, rom.	$4.20
Indra Gubiņa — Rītdiena neskaitās	$4.00
B. Bičole — Ceļos, dzej.	$4.50
Leonīds Slaucītājs — Sešos kontinentos	$8.00
Al. Tomsens — Cilvēcības vārdā	$8.50
G. Janovskis — Dziesma mežam, rom.	$4.80
A. Lindgrena — Pasaules labākais Karlsons	$4.00
Leonīds Slaucītājs 70	$2.20
LATVIJAI 1918—68 Brīvās pasaules latv. mežkopju izd.	$10.00
A. Eglītis — Pēdējais mohikānis, stāsti	$7.50
P. Aigars — Sarkanais vilciens (4 valodās)	$2.25
P. Aigars — Zaļie zīmneši, dzej.	$2.00
J. Miesnieks — Klaucēnu kundzes meita, rom.	$5.80
K. Pētersons — Pasaule paveras, ceļ. apr.	$10.00
T. Dangavs — Strandējušo sala, stāsti	$5.90
Ang. Gailīte — Rītausma	$4.00
Ing. Vīksna — Un gājiens neapstājas, dzej.	$4.20
P. Jurevičs — Dzīve un liktenis, refleksijas	$4.20
M. Valters — Atmiņas un sapņi I d.	$9.50
F. Donass — Politiskos krustceļos	$4.00
H. Vītols — Atmodinātas atbalsis	$7.50
A. Niedra — Varavīksna pār Rīgu, rom.	$4.80
I. Grebzde — Vai ābele ziedēja?, rom.	$5.50
J. Aukšķāps — Zinātnei un tēvijai	$4.50
A. Dziļums — Celminieki, rom.	$5.80

DV grāmatnīcā, 491 College ielā, Toronto

Dāviniet paši sev un draugiem

Ziemsvētkos

latviešu laikrakstu

„LATVIJA AMERIKĀ"

LATVIJA AMERIKĀ — 491 College Street,
Toronto 174, Ontario, Canada

Uzvārds ..... Vārds .....

Adrese .....

Pilsēta ..... Pavalsts .....

Zipkods ..... Datums .....

Lietuviešu jūrnieka trag̀ēdija apsūdz

Bostonā demonstrācijas visu nedēļu turpinājās pie Kenedija ēkas, kas atrodas jaunajā „Valdības centrā" (Government Center). Ap 50 personas ik dienas nesa plakātus no pl. 8 rītā līdz 6 vakarā. Daži ziedoja demonstrācijām savu pusdienas pārtraukuma laiku, atstādami savas darba vietas un piedalīdamies protestā. Lietuvieši, kas Bostonā līdz šim nebija sevišķi aktīvi citu baltiešu ierosinātām politiskām akcijām, pēc lietuviešu jūrnieka izdošanas padomju kuģa komandai pēkšņi iedegās lielā saviļņojumā.

Pretī Kenedija ēkai atradās vitrīna ar jaunāko laikrakstu izgriezumiem, kas vēstīja lietuviešu jūrnieka izdošanas izmeklēšanas gaitas attīstību. Pie tās arvien stāvēja kāds spējīgs jaunās paaudzes lietuvietis, kas labā angļu valodā sniedza paskaidrojumus. Notika parakstu vākšana peticijai, lūdzot speciālu kongresa izmeklēšanu. Visa demonstrācijas vadība atradās lietuviešu rokās, inž. D. Ričarda Kontrimas koordinācijā. Visur dominēja tikai lietuvieši un viņu paskaidrojumi presē, nedodot iespēju akcijā piedalīties citu etnisko grupu pārstāvjiem, piem. māc. O. Blūmītim.

Plašākā demonstrācija notika 5. decembrī, piedaloties ap 400 personām, kuŗas vietējā prese apzīmēja kā lietuviešus, bet to vidū bija arī liels skaits latviešu, it viški jaunatne. Piedalījās arī ungāru, kubiešu un igauņu pārstāvji, bet viņiem nebija paredzētas runas. Latviešu grupa māc. O. Blūmiša ierosmē bija izgatavojusi plakātu: „Capt. Brieze, Latvian patriots, thank you." — „Freedom lost in Latvia is Freedom lost in U. S. A.!" Minētā dienā pats kapteinis Brieze atradās Čikagā, pēc tam viņa ceļš veda uz Vašingtonu, kur izmeklēšana bija paredzēta augstākā līmenī, kapt. Briezem esot par galveno liecinieku.

Beidzamā demonstrācija, kā skrejlapās bija teikts, ir ne vien protests pret nelaimīgo izdošanas gadījumu, bet arī vērst publikas uzmanību par politisko situāciju zvejas tiesībās padomju zvejas flotei. Kā runātāji piedalījās Daniels Hutons, speciālists starptautiskos jautājumos un lietuvietis Dr. R. Kontrimas. Šo demonstrāciju plaši aprakstīja vietējā Bostonas prese, par to ziņoja arī radiofons, rādot arī demonstrācijas ainas televīzijā. Notikumu sekās vairāki amerikāņi griezušies ar vēstulēm pie senātoriem un kongresa locekļiem, prasot pārraukt diplomātiskas attieksmes ar Pad. savienību. Kā raksturīgs žests minams tas, ka ārlietu ministrija nav devusi atļauju iebraukt Bostonas ostā padomju okeanogrāfijas kuģim „Akademik Kurčatov", kas pērnruden viesojās Bostonā ostā, kad toreiz padomju kuģi apmeklēja ļaužu tūkstoši.

Lietuvieši uzskata Bostonu par „savu centru", no kuŗa tiek dotas vadlīnijas demonstrācijām, uz lietuviešu centriem citās pilsētās. Latvieši savā radioprogrammā „Spotlight on Latvia' sniedza drāmatisku tēlojumu „23. novembris", kuŗu mūzikas pavadījumā deklamēja Valentīna Lamberga. Daugavas Vanagu organizācijas 20 gadu atceres akta dalībnieki nosūtīja protesta telegrammas prezidentam Niksonam, Apvienoto nāciju asamblejas prezidentam un bēgļu augstākajam komisāram pie Apvienotajām nācijām, princim Aga Khanam, lūdzot pacelt Baltijas jautājumu AN sēdē. Šo soli telegrammas sūtītāji motivēja ar to, ka jānovērš cilvēku vajāšana Baltijas valstīs, kur Padomju savienība piekopj genocīdu un AN jānodrošina šo tautu nākotnes eksistence.

Bostonieši domā, ka pienācis laiks iegūt pasaules simpatijas un Apvienotajām nācijām — runāt par lietuviešu, latviešu un igauņu stāvokli okupētajās Baltijas valstīs, ko liecina arī lietuvieša Kudirkas trag̀ēdija pie ASV krastiem.

Osvalds Akmentiņš

Anglijas poļi atgādina Katinas upuŗus

Poļu trimdiniekus Anglijā satraukusi ziņa, ka no komūnistiskās Polijas sagaida ierodamies delegāciju, lai apmeklētu poļu lidotāju kapu vietas Anglijā un liktu pamatakmeni kritušo lidotāju piemineklim. Presē jau parādījušās vairākas vēstules, kas norāda, ka tagadējā Polija ir komūnistiska valsts, kas cieši saistīta ar Pad. savienību un padomju vara ir atbildīga par Katīnas mežā noslepkavotiem poļu virsniekiem. Lai atgādinātu angļiem poļu lidotāju nopelnus otrā pasaules karā Anglijas cīņās, Defence Attaches Quarterly jaunākajā numurā ievietoti skaitļi, kas atgādina, ka Anglijā atradās 6500 poļu armijas lidotāju. No 250 lidmašīnām, kas pacēlās gaisā, lai aizsargātu Londonu, 50 vadījuši poļu piloti. Minēts arī, ka no pirmajā dienā nogāztajām 56 vācu lidmašīnām, 26 notriekuši poļi. 1940. gada septembrī un oktobrī poļu lidotāji nogāzuši pavisam 203 vācu lidmašīnas. 1941. gadā jau bijušas septiņas poļu iznīcinātāju un četras bumbvedēju eskadriļas, noorganizējot vēl jaunas. Tās iznīcinājušas 530 ienaidnieka lidmašīnas un nometušas tūkstošiem tonnu bumbu uz mērķiem Vācijā. Britu gaisa spēku maršals lords Daudings izteicies, ka bez poļu apbrīnojamo eskadriļu palīdzības diezin vai Anglijas gaisa cīņu iznākumi būtu bijuši tik sekmīgi.

Šo cīnītāju Anglijā vairs nav daudz — daudzi jau miruši, citi izceļojuši. Paredzamo Polijas delegāciju apmeklējumu poļu kapsētās Anglijā poļu trimdinieki uzskata par viņu svēto vietu apsmiešanu.

Tīrīšanas Čchoslovakijā pabeigtas

Čechoslovakijas komūnistu partijas centrālkomiteja savā 10. decembŗa sēdē deklarēja, ka oficiāli izbeigta gadu ilgā liberāļu tīrīšana partijā. Komūnistu partijas pirmais sekretārs Gustavs Husaks sniedza savu galveno politisko ziņojumu partijai pēc biedru kartiņu apmaiņām, ar kuŗām bija izdarīts partijas tīrīšanas process, izslēdzot no partijas Aleksandra Dubčeka sekotājus. Oficiālais komūnistu partijas laikraksts Rudo Pravo rakstīja: „Ir labi zināms, ka partija un sabiedrība ir pārdzīvojusi dziļu krizi un ka nebija viegli no tās iziet un atrast pozitīvu veidu." Laikraksts nemin krizes galveno cēloni — padomju invāziju 1968. gadā un tam sekojošo militāro okupāciju, kas izbeidza Dubčeka reformāciju 1969. gadā.

Nežēlastībā kritušie Čechoslovakijas profesori un politiķi degradēti darbā. Viņiem atļauts strādāt preču noliktavās un kā buldozeru vadītājiem, bet daži nevar dabūt jebkādu darbu, raksta Dietumvācijas nedēļas laikraksts Die Zeit, ievietojot 3 Prāgas intelektuāļu vēstules. Laikraksts neatklāj, kādā ceļā vēstules iegūtas. Vēstulēs protestēts pret slikto apiešanos ar simtiem profesoru, kas atlaisti no darba pēc partijas tīrīšanas, ko vadīja komūnistu partijas pirmais sekretārs Gustavs Husaks.

Aktuālais Kanadā

★ Montrealas policija sadarbībā ar Kvebekas provinces un jātnieku policiju apķīlājusi 100.000 eksemplāru amerikāņu revolūcionāro pagrīdnieku žurnālu Scanlan's Monthly. Izdevēji veltīgi bija mēģinājuši iespiest žurnālu piecās ASV pavalstīs, beidzot kāda Sv. Žana pilsētiņas firma Kvebekā apņēmās darbu veikt. Žurnāla iesiešana tomēr notika Montrealā, jo Sv. Žanā grāmatsējēji atsacījās darbu uzņemties. Izdevuma nosaukums: Partizānu kaŗš ASV. Vainīgās 5 personas sauks pie atbildības.

★ Šinīs dienās Kanadas parlamentā paredzama jauna likuma pieņemšana, pēc kuŗa kabineta sastāvs pavairosies par pieciem ministriem, — visi iekšlietu departamentā, kaut ar ierobežotu darbības lauku. Jaunajiem ministriem paredzēts tāds pats atalgojums kā pārējiem 23 kabineta ministriem — 35.000 dol. gadā. Reizē radusies arī piecu jaunu parlamentāro sekretāru amati. Minētās rīcības pamatā ir vēlēšanās vecākos ministrus izvietot citiem uzdevumiem, bez kā viņiem būtu jāzaudē atalgojums.

Ulbrichts negriež ceļu arī Maskavai

„Četru lielo" sūtņu sanāksmes priekšvakarā Berlīnē Austrumvācijas komūnistu partijas vadītājs Valters Ulbrichts prasīja, lai Rietumvācija sarauj saites ar Rietumberlīni kā priekšnoteikumu Eiropas drošības konferences sasaukšanai. Ulbrichts arī noraidīja jebkādas Austrumvācijas saistības ar Rietumvāciju, izņemot vienīgi pilnas diplomātiskas attieksmes Ulbrichts savā runā Austrumvācijas komūnistu partijas centrālkomitejā lielijās, ka Pad. savienības līderiem nav izdevies viņu pārliecināt pielaidīgākai nostājai Rietumberlīnes stāvoklī.

Oficiālais Austrumvācijas komūnistu partijas laikraksts savā ievadrakstā klaji noraida, ka Berlīnes nokārtojums būtu cena par Eiropas drošības konferences sasaukšanu, kuŗu Pad. savienība atbalsta jau kopš 1968. gada. Ulbrichts sacīja: „Nav šaubu, ka Eiropas status quo atzīšana, tāpat robežu neaizkaŗamība Eiropā, ir galvenais faktors normāļu attieksmju nodibināšanā starp Vācu demokratisko republiku (Austrumvāciju un Vācu federālo republiku (Rietumvāciju). Bet lielāka ierosme Eiropas drošībai būtu, ja Rietumvācija neturpinātu uzskatīt Rietumberlīni kā Rietumvācijas sastāvdaļu un pārtrauktu savas valdības politiskās aktīvitātes Rietumberlīnē."

Austrumvācija un Pad. savienība, kā zināms, pastāv, ka Rietumberlīne ir atsevišķa politiska vienība ar „četru lielo" pārvaldi, bet Rietumu sabiedrotie ASV, Anglija un Francija — kā sadalītās pilsētas rietumdaļa ir Rietumvācijas sastāvdaļa

KANADA

BRAMPTONA

● DV Bramptonas nodaļa 5. decembrī atzīmēja savus 16. gadasvētkus, kuŗus ar uzrunu ievadīja nodaļas valdes priekšsēdis Ronis, godinot ar klusuma brīdi veļu valstī aizgājušos biedrus. Viņus pieminot, soprāns Marta Adama nodziedāja Melli „Tu, augstais Dievs", klavierpavadījumu spēlējot O. Upeniecei. Saviesīgo daļu kuplināja vokālais ansamblis Ceļinieki. Nodaļas vanadzes bija rūpējušās par cienastu. Izlozēja arī vairākus laimestus, kaut ne katrs ieguva piemēroto priekšmetu, piemēram, vīrieši, kas laimēja krelles. Izloze deva ap 100 dol. atlikumu. Apmeklētāju bija ap 60.

● Mācītājam A. Briedim izvadot, Bramptonas kapsētā 14. nov. apbedīja 11. novembrī mirušo Andri Ramani, kas nepārcieta sirds vārstuļu operāciju un šķīrās no dzīves 32 g. vecumā. Nelaikis atstāj dzīvesbiedri Normu un divus 3 un 6 g. v. dēlus, vecākus Elvīru un Kārli Ramani, māsu Ritu un svaini Tālivaldi Bachu.

SV. KATRĪNAS

Latviešu skolas eglītes vakars notiks svētdien, 19. decembrī, plkst. 4 pēcpusdienā St. Giles presbiterāņu baznīcas zālē, Linwell Road un Howard Ave. stūrī. Programmā bez garīgā akta vēl bērnu priekšnesumi. Ziemsvētku vecīša apciemojums. Būs arī tējas galds.

Nenoliedzami skaistākā latviešu skaņu plate ir

RAIMONDA PAULA DZIESMAS UN MELODIJAS —

ATPŪTAI, ROMANTIKAI UN DEJAI. Tā izceļas ar lieliskiem aranžējumiem, orķestrāciju, solistiem un satura vispusību. Jauka dāvana ikvienas paaudzes latviešiem un cittautiešu draugiem. Atskaņojama uz mono un stereo aparātiem.

Cena: ASV — $5.50, Kanadā — $6.00. Nosūtīšana — $0.50.

Nekavējoties piesūta: ETHNIC RECORDS, P. O. BOX 262, GLENCOE, ILL. 60022

Pieprasiet arī vietējos latviešu grāmatu galdos.

Lūdzu piesūtīt man ..... gab. R. Paula skaņu plates.

Adrese: .....

Pievienoju čeku par $ .....

No mums šķīries

Voldemārs Midziņš

Amerikas Latviešu Republikāņu Apvienības pārstāvis Konektiketas pavalstī

Šī īstā latvieša un latviešu lietas cīnītāja atmiņa lai dod spēku tālākam darbam.

Amerikas Latviešu Republikāņu Apvienība

Teicams popularitātes un uzticības tests

LNAK PADOMES VĒLĒŠANU REZULTĀTU IZVĒRTĒJUMS

Nule pabeigtajās Latviešu nacionālās apvienības Kanadā 10. padomes vēlēšanās kandidēja 60 sabiedrisko darbinieku no 7 sarakstiem. Ievērojot atsevišķo sarakstu kraso atšķirību kandidātu skaita ziņā, procentuālais panākumu vērtējums nedod īstas salīdzināšanas iespējas, taču zināmus secinājumus, kaut arī tikai aptuvenus, tomēr pieļauj. Kā jau varēja paredzēt, arī šogad lielāko vēlētāju atsaucību guva LNAK darbinieku saraksts, no kuŗa 29 kandidātiem jaunajā padomē ievēlēja 18 jeb 62% (iepriekšējās vēlēšanās 1967. gadā — 71,4%). Nākošie sekmīgākie bija 3 mazie saraksti: no jaunatnes darbinieku saraksta 6 kandidātiem panākumus guva 3 jeb 50%, tāpat no Montrealas latviešu organizāciju padomes 2 kandidātiem ievēlēja 1 jeb 50% (tieši tāpat 1967. g.), bet no Londonas latviešu kopas 5 kandidātiem padomē iekļuva 2 jeb 40% (1967. g. 50%). No otra lielākā — DV darbinieku saraksta 14 kandidātiem vēlētāji izšķīrās par 5 jeb 35% (1967. g. 45,3%). Toronto latviešu biedrības 3 kandidāti ar 1 ievēlēto guva 33,3% sekmes, bet Kanadas latviešu katoļu apvienības Hamiltonas vienības vienīgais kandidāts palika nesekmīgs, pretēji t.s. „Latviešu grupas" sarakstam 1967. gadā, kuŗa vienīgo kandidātu (V. Gulēnu) toreiz padomē legācijas apmeklējumu poļu kapsētās Anglijā poļu trimdinieki uzskata par viņu svēto vietu apsmiešanu.

Balsošanas zīmes rādīja, ka vēlētāji uzdevumam piegājuši ar nopietnību un apzinīgi, vairumam arī svītrojot tieši 30 kandidātu, lai paliktu tikpat daudz atļauto. Protams, bija daudz zīmju, kuŗās svītroti vairāk nekā 30 vārdu, taču arī tajās izvēle bija izdarīta pārdomāti. Taču jāšaubās par to vēlētāju rīcības apzinīgumu, kuŗi svītrojuši 59 kandidātus, atstājot tikai vienu vārdu (konstatētas vismaz 10 šādas zīmes), vai arī savu balsi liedzot 58, 57 un 56 kandidātiem. Liekas, ka šiem vēlētājiem trūcis vajadzīgās nopietnības, intereses un pienākuma apziņas, uzskatot vēlēšanas vairāk par joku, tāpat kā tie balsotāji, kuŗi bez jebkādas apdomas nosvītrojuši pirmos vai pēdējos 30 kandidātus. Vai par nopietnību uzskatāma zīme, kuŗā atstāti vienīgi T. Kronberga un V. Gulēna vārdi, zinot, ka tieši šie abi kandidāti mūsu nacionālpolitiskajos jautājumos pārstāv pilnīgi pretējus viedokļus? Īpaša „sistēma" kandidātu svītrošanā, balsi dodot tikai noteikta saraksta vai interešu grupas kandidātiem, visumā bija vērojama maz, tomēr daļa zīmju rādīja ka atzīti gandrīz vienīgi jaunatnes darbinieku vai Londonas grupas kandidāti, nesaudzīgi svītrojot DV darbiniekus, vai arī atbalstīti katoļu grupas dalībnieki. Dažas zīmes savukārt liecināja, ka to izpildītāji neuzticas sieviešu spējām, svītrojot visas kandidātes, taču šo „nīdēju" balsis nebija izšķirējas, ka no 12 kandidātēm padomē ievēlēja tikai 3 jeb 25%.

Izteikts vēlētāju vairākums tomēr apliecinājis slavējamu apziņīgumu, vērtējot atsevišķos kandidātus, viņu līdzšinējos veikumus, parādītās spējas un paustos ieskatus, bet nevadoties no konfesijas, piederības kādai organizācijai vai saraksta, kuŗā tie kandidē. Tādēļ saprotams, ka mazāk balsu guvuši spējīgi darbinieki, kuŗu veikumi gan labi zināmi viņu dzīvesvietas pilsētās, bet mazāk pazīstami citur, tieši vietās, no kuŗām ienācis lielākais balsu skaits. To var teikt, piemēram, par Vitoldu Kārkliņu Sadberijā. Tā šis vēlētāju apziņīgums kandidātu rūpīgā izvērtēšanā šāgada LNAK padomes vēlēšanas izvērtis par teicamu popularitātes un uzticības testu, sniedzot interesantus rezultātus, kas pieļauj dažu labu secinājumu.

Šāgada martā Toronto notikušajā LNAK 9. padomes sesijā kāds ar LNAK valdes priekšsēža un locekļu vēlēšanas iznākumu neapmierināts padomes loceklis izteicās, ka sesijas dalībnieki šo valdi gan ievēlējuši, bet nav zināms, vai „aiz tās stāv arī tautas vairākums". Par tautas vairākumu nevar runāt arī tagad, jo tas atrodas Latvijā, taču organizētā Kanadas latviešu sabiedrība, kuŗa atzīst savas centrālās organizācijas nepieciešamību un ir ieinteresēta tās darbā, šajās vēlēšanās uz šo jautājumu devusi noteiktu un nepārprotamu atbildi: „tautas vairākums" atzīst LNAK valdes priekšsēža T. Kronberga darbu un nostāju mūsu nacionālpolitiskās dzīves jautājumos un stāv aiz viņa vadītās valdes! To apliecina ne vien fakts, ka T. Kronbergs kā pirmais no visiem līdzšinējiem LNAK valdes priekšsēžiem padomes vēlēšanās saņēmis lielāko balsu skaitu, tam no 1229 iepriekšējās vēlēšanās pieaugot uz 1569 šogad, tā gūstot 84,4% vēlētāju uzticības apliecinājumu, bet arī tas, ka vairums pašreizējās LNAK valdes locekļu tāpat atrodas jaunajā padomē ievēlēto galvgalā, saņemot vairāk par 1000 balsīm, ko vispār iespējuši tikai 12 kandidāti. J. Mežaks saņēmis 1286 balsis (69,2%), I. Alksnis — 1123 (60,4%), E. Upenieks — 1062 (57,1%) un A. Rāviņš — 1018 (54,8%). Arī valdes locekļi Ā. Šteins ar 814 (43,8%) un G. Liepiņš ar 810 (43,6%) ievēlēti jaunajā padomē, tajā vietu zaudējot, pietrūkstot tikai 75 balsīm, vienīgi K. Tannim, kamēr J. Skrastiņš nekandidēja, jo viņu padomē deleģē Sv. Jāņa draudze. To pašu liecina arī tas, ka neatlaidīgais stingras nacionālas stājas prasītājs V. Upeslācis, pašreizējās padomes prezidija 1. vicepriekšsēdis un LNAK politiskās nozares vadītājs, jaunajā padomē ievēlēts, tāpat kā 1967. gadā, ar otru lielāko balsu skaitu — 1437 jeb 77,3%.

Vērtējot agrāk veikto darbu, ir mazliet skumji, taču tomēr saprotami, ka vēlētāji no LNAK darbinieku kandidātu saraksta balsis atrāvuši padomes gados vecākajiem locekļiem, vēloties amatos jaunākus. To liecina, ka padomē ievēlētas LNAK darbinieku saraksta pašas jaunākās kandidātes, ar 21 gadu vispār pašas jaunākās — B. Šmita-Kalēja un M. Sausiņa, faktiski vienīgās „īstās" jaunatnes pārstāves šajās vēlēšanās, par spīti t.s. jaunatnes darbinieku sarakstam, kuŗā galvenokārt tomēr kandidēja vidējās paaudzes pārstāvji. Mazākā mērā šo vēlētāju tendenci apliecina arī tas, ka no DV saraksta padomē kā 16. ar 945 (50,8%) balsīm ievēlēts 31 gadu vecais V. Liepiņš, kaut tikai nesen ieceļojis no Anglijas un kandidēja pirmo reizi.

Izteiktu pārsteigumu vēlēšanu iznākumā šogad nav, ja par tādu neuzskata to, ka L. Lukss, kandidējot pirmo reizi, izvirzījās galvgala grupā ar 1063 jeb 57,2% balsīm. Kā ievēlēto galvgalā bijušo māc. Ā. Čops, varēja paredzēt, ka 69,6% vēlētāju par viņu arī nodeva 1295 balsis. Pārsteigums nav arī fakts, ka gandrīz visi kandidāti saņēma mazāk balsu nekā 1967. gada vēlēšanās. Tā kā šoreiz kandidēja līdz šim lielākais kandidātu skaits — 60 (1967. g. 49), balsu sadalījums daudz lielāks, tādēļ 80—100 balsu zudums atzīstams par normālu: ja 1967. gadā ar tiesu 50% balsu nopietnā, lai iekļūtu padomē, šogad pietika ar 43,1%. Tas dēļ par „kritienu" uzskatāms vienīgi vairāk nekā 100 balsu zudums.

Šajās vēlēšanās vairāk balsu nekā iepriekšējās guvuši tikai divi kandidāti. Ievērojot lielo balsu daudzumu un vispārējo balsu skaita krišanos, par „milzīgu" pieaugumu atzīstams T. Kronberga par 340 vairāk iegūtās balsis. Tas ir neapšaubāms pašreizējā LNAK valdes priekšsēža triumfs un labāk kais viņa darba segums un pozitīvs stiprinājums. Liels panākums ir arī fakts, ka 174 reizēs nebūtu noslēdzējis 5. vietā, taču tas, ka 116 balsu vairāk nekā 1967. gadā guvuši E. Krūka (59,1%) un V. Upeslācis. Turpretim londoniešu E. Bites par 32 vairāk iegūtās balsis praktiski nekā nedod, jo viņš ar 431 (23,2%) balsi palika neievēlēto lejgalā. Visiem pārējiem kandidātiem balsu skaits šogad bija mazāks nekā iepriekšējās vēlēšanās. LNAK padomes prezidija priekšsēža prof. A. Dreimaņa zaudētās 94 balsis praktiski nebūtu nekāds zudums, ja vien viņš no lielāka balsu skaita saņēmēja 1967. gadā šoreiz nebūtu noslīdējis 5. vietā, taču tas, ka liekas, izskaidrojams ar to, ka viņam garām aizsteigušies kandidāti T. Kronbergs, V. Upeslācis, A. Čops un J. Mežaks ar savu aktivitāti sabiedriskajā laukā pašreiz ļoti populāri. Turpretim prof. A. Dreimaņim kā padomes prezidija priekšsēdim mazāk izdevību aktivitāti parādīt, jo padomes sesijas parasti notiek tikai reizi gadā, ļoti daudz laika no viņa prasa arī zinātniskais darbs. Tādēļ vēlētāju viņam dotās 1264 (68%) balsis tāpat ir uzticības apliecinājums. Lielākais balsu zaudējums šajās vēlēšanās bijis G. Liepiņam — 423, ar ko viņš ievēlēto skaitā no 4. vietas 1967. gadā noslīdējis uz 27. šogad. Jūtamāk balsis zaudēja arī V. Gulēns — 211, taču ar 998 balsīm iekļuva padomē kā 13., turpretim K. Priedītim (zaudējis 278 balsis), Ž. Bukovskim (273), J. Lejiņam (206) un E. Dāvidsonam (200) piedzīvotais balsu zudums ceļu uz iekļūšanu padomē nosprostoja.

Pagājušajā gadā aizsaulē aizejot padomes locekļiem J. Niedram un O. Breņķim, viņus aizstāja pirmie divi kandidāti, tā kā LNAK 9. padomē pavisam darbojušies 32 vēlēti locekļi. No viņiem jaunajā padomē (ja kāda organizācija vai draudze nedeleģēs) vairs nedarbosies O. Perro, M. Vāgners, A. Vanags un M. Zandbergs, kuŗi šogad nekandidēja, kā arī Ž. Bukovskis, E. Dāvidsons, M. Jonāne, J. Lejiņš, J. Rolavs, K. Tannis un V. Uiska, kuŗi neguva pietiekamu balsu skaitu. Šo 11 vēlēto 9. padomes locekļu vietā tagad nākuši I. Alksnis, Ā. Čops, A. Joma, A. Kazāks, L. Lukss, B. Šmita-Kalēja, M. Sausiņa, Ž. Šmits, V. Liepiņš, I. Zamlovskis un A. Zaķis.

LNAK 10. padomes deleģētie locekļi un to skaits kļūs zināms tikai jaunievēlētās padomes pirmajā sesijā, kuŗa ja padomes prezidijs pieņems LNAK valdes ierosinājumu, notiks 13. un 14. martā Toronto. Vē.

Profesionāls (aktīvs) **STARPĪBA un** **neprofesionāls sportists (neaktīvs)**

Dadža karikatūra